

Kadernota 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding Kadernota 2020	5
Overzicht van voorstellen en ontwikkelingen	9
Programma Sociaal Domein	29
Doelenboom Sociale Zaken.....	30
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	36
Doelenboom Gezondheidszorg	43
Doelenboom Onderwijs.....	48
Doelenboom Jeugd.....	52
Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein	58
Programma Ruimte	62
Doelenboom Openbare orde en veiligheid	63
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	68
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH.....	72
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH.....	79
Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet.....	86
Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand	88
Programma Economie en vrije tijdsbesteding	91
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme	92
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	98
Doelenboom Sport.....	103
Programma Fundament	107
Doelenboom Dienstverlening en klantcontact	109
Doelenboom Bedrijfsvoering.....	113
Bijlagen.....	123
Lijst met verklarende afkortingen	124

Inleiding Kadernota 2020

Inleiding Kadernota 2020

Voor u ligt de kadernota 2020. De kadernota geeft een vooruitblik wat ons in 2020 te wachten staat. Met deze kadernota werken wij volop verder aan een 'kernachtig en veranderend' Twenterand. Er is nog steeds aandacht voor het sociaal domein en financiën. De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de mensen die dat het hardst nodig hebben. Dit vinden wij belangrijk, echter ook de grote opgaven op het ruimtelijk en economisch domein verdienen onze aandacht. En wij investeren in onze organisatie om de opgaven ook te kunnen realiseren. Financieel blijft het een uitdaging om de begroting sluitend te houden. Al lange tijd werken wij aan maatregelen in het sociaal domein en vorig jaar verhoogden wij de OZB. Echter, naar de programmabegroting 2020 toe zijn er nog veel onzekerheden.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Het vertrekpunt voor de kadernota zijn de inhoudelijke ontwikkelingen voor de komende periode. Elk 'inhoudelijk perspectief' (per programma en per doelenboom) eindigt met de afweging of de ontwikkelingen leiden tot opgaven waar wij als gemeente een rol in spelen. Als wij op programma-niveau kort de inhoudelijke perspectieven schetsen, betreft dit:

- *Programma Ruimte*: De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijk domein zijn groot. Deze opgaven liggen met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Duurzaamheid en klimaat (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering van de Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen gemeentelijke organisatie.
- *Programma Sociaal Domein*: Het voorliggend veld wordt aangepast en versterkt. Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein, ook wel de transformatie van het sociaal domein. Tenslotte zal een duurzaam vernieuwd betaalbaar stelsel dienen te ontstaan.
- *Programma Economie en Vrijtijdsbesteding*: De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland.
- *Programma Fundament*: Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Met onze organisatieontwikkeling werken wij aan een aantal (ontwikkel)opgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Binnen de programma's benoemen wij nog specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn nog niet goed in beeld te brengen.

Afweging college

Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uit-voert". In onze afweging geven wij dan ook prioriteit aan de verplichte wettelijke taken. En wij willen verder werken aan ons coalitieakkoord. In de programmabegroting 2019 waren daarvan de eerste contouren zichtbaar. In het akkoord, ingedeeld naar de vier programma's, staat voor de periode 2018-2022 centraal:

- Het verder gezond maken van gemeentefinanciën van Twenterand.
- Het verbeteren van de relatie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners, waarbij de gemeente 'drempels' verlaagt, participeert en initiatieven faciliteert.
- Het bieden van adequate zorg en ondersteuning aan wie dat nodig heeft, van jong tot oud.
- Energiebesparing en verduurzaming.
- Het versterken van het economisch en toeristisch klimaat.
- Het vergroten van de zichtbaarheid van het openbaar bestuur
- Het voorbereiden van kernbudgetten voor het ontwikkelen van wijk- en buurtplannen en aanjaaggeld voor passende initiatieven.

Coalitieakkoord 2018-2022, blz. 4.

Inhoudelijke voorstellen college

Op basis hiervan komen wij in deze kadernota tot een aantal voorstellen. Op hoofd-lijnen gaat het om de volgende voorstellen, die een structureel karakter hebben:

- *Programma Ruimte*: De invoering van de Omgevingswet, onderhoud van wegen, voor opgaven op het gebied van klimaat en duurzaamheidsopgaven het instellen van een duurzaamheidsfonds, voor het uitvoeren van RO-toezichttaken en bouw inzet van 1 fte, voor RO-beleid 1 fte en verbeteren handhaving APV door inzet van 3 extra fte Boa's (2020 2 extra fte en 2022 nog 1 extra fte) en 1 fte juridisch medewerker
- *Programma Sociaal Domein*: Het continueren van de regelingen minimabeleid en het vinden en ondersteunen van pleegouders middels het Expertise-centrum Duurzame gezinsvormen (vormt onderdeel van een Twentse aanpak).
- *Programma Economie*: Indexeren van subsidies, projectsubsidie cultuur, ombuiging bezuiniging sport en het vervangen van de toplaag kunstgrasvelden.
- *Programma Fundament*: Voordeel aanbesteding gemeentecontact, Digitaal stelsel Omgevingswet, het inregelen van de BGT in verschillende werkprocessen en een inhaalslag op software.

Daarnaast doen wij incidentele voorstellen. Samengevat gaat het om:

- *Programma Ruimte*: De Omgevingsdienst Twente (ODT), het Warmteplan en het provinciaal traject Model risico analyse VTH.
- *Programma Sociaal Domein*: Een 2^e jongereninloop in Vriezenveen, de pilot scheidingsloket, het met een jaar verlengen van het Innovatiefonds, het versterken van het voorliggend veld, laaggeletterdheid, index 2019 en 2020 zorgkosten Jeugd/WMO en de uitrol van het regionale meldpunt loverboyproblematiek/mensen-handel Twente.
- *Programma Economie*: Uitvoering evenementenbeleid, actualisatie nota vrijetijdseconomie, het instellen van een stimuleringsfonds Asbest, voor het Ontwikkelprogramma Platteland een uitvoeringsbudget en 0,6 fte, werkzaamheden Revitalisering Garstelanden, ombuiging bezuiniging sport, een extra bijdrage voor De Klaampe en een extra bijdrage voor Het Punt.
- *Programma Fundament*: Vernieuwende manier van communicatie, als aanjager/ facilitator/ fondsenwerver Inwonerbetrokkenheid 1 fte, 75 jaar bevrijding Twenterand, kernbudgetten, het inregelen van de BGT in verschillende werkprocessen en ondersteunende hard-/software voor tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen en financiële consequenties verwijzen wij u naar de achterliggende programma's en doelen-bomen in deze kadernota.

Financieel overzicht

Financieel gezien is het vertrekpunt voor deze kadernota het saldo uit de programma-begroting 2019. De meerjarenraming in de begroting 2019 sluit positief. Wel wordt hierbij opgemerkt dat er nog veel onzekerheden zijn over bepaalde kostenontwikkelingen, maar ook over de inkomsten die wij de komende jaren kunnen verwachten. De uitkomsten van de meicirculaire 2019 zijn bij het opstellen van de kadernota echter nog niet in te schatten en ook landelijke experts geven aan geen inschatting te durven maken. Een ander onderwerp, waarvan op dit moment de financiële consequenties nog onzeker zijn, is Vitaal Sportpark 't Midden.

financieel perspectief 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Saldo Programmabegroting 2019	-531.000 v	-691.500 v	-631.200 v	-631.200 v
Gevolgen december en mei circulaire	-	-	-	-
Startpunt kadernota 2020	-531.000 v	-691.500 v	-631.200 v	-631.200 v
Voorstellen / verplichtingen structureel:				
Sociaal	87.400	107.400	107.400	107.400
Ruimte	332.500	544.600	621.300	732.700
Economie	244.000	257.000	256.500	256.000
Fundament	182.000	202.200	211.400	230.600
	845.900 n	1.111.200 n	1.196.600 n	1.326.700 n
Saldo kadernota 2020	314.900 n	419.700 n	565.400 n	695.500 n

Voorstellen incidenteel

Sociaal	1.550.000	64.400	14.400	14.400
Ruimte	173.000	98.000		
Economie	497.000	233.000	222.000	
Fundament	257.000	97.000	97.000	
	2.477.000	492.400	333.400	14.400

Deze bedragen komen tlv ARR, reserve sociaal domein, reserve coalitieakkoord en reserve grondbedrijf

In deze kadernota is met de bovenstaande inhoudelijke voorstellen voor de jaarschijf 2020 in totaal een structureel bedrag gemoeid van € 845.900 (oplopend tot € 1.326.700 in 2023). Voor de kadernota betekent dit voor het jaar 2020 een negatief saldo van € 314.900. In ons coalitieakkoord geven wij aan dat "solide en transparant financieel beleid noodzakelijk is". Daarom leggen wij de volgende keuze-mogelijkheden aan u voor om te komen tot een reëel en structureel sluitende meerjaren-begroting.

Afweging college
KEUZEMOGELIJKHEDEN KADERNOTA 2020

	2020	2021	2022	2023
Verlaging Subsidieplafond	€ 250.000 v	€ 250.000 v	€ 250.000 v	€ 250.000 v
Jaarlijks is een maximum bedrag voor subsidies beschikbaar. Dit maximum kan verlaagd worden. De subsidie voor onderwijsachterstanden (OAB) werd in het verleden gedeeltelijk uit het subsidiebudget betaald. M.i.v. 2019 zijn OAB rijksmiddelen zodanig gestegen dat dit binnen deze rijksmiddelen opgevangen kan worden. Bij een gelijk aantal subsidieaanvragen betekent dit dat minder aanvragen gehonoreerd worden.				
Indexeren van subsidies	€ 65.050 v	€ 65.050 v	€ 65.050 v	€ 65.050 v
Het 1e jaar alleen inflatie meenemen.				
Vervangen top laag kunstgrasvelden faseren				
Wordt nog onderzocht.				
TOTAAL	€ 315.050 v	€ 315.050 v	€ 315.050 v	€ 315.050 v
Saldo Kadernota 2020	€ 314.900 n	€ 419.700 n	€ 565.400 n	€ 695.500 n
Saldo na keuzemogelijkheden	€ 0	€ 104.650 n	€ 250.350 n	€ 380.450 n

*In deze tabel zijn keuzemogelijkheden met een structureel karakter opgenomen.

Met deze voorstellen is de kadernota voor het jaar 2020 sluitend.

De incidentele kosten ad. € 2.477.000 in 2020 kunnen eenmalig gedekt worden uit de ARR (Stand ARR per 1-1-2019 € 4.250.000), de reserve sociaal domein, de reserve grondbedrijf (per 1-1-2019 € 1.000.000) en de (nieuwe) reserve coalitieakkoord. Bij de jaarstukken 2018 is aan de raad het voorstel gedaan een nieuwe reserve te vormen, de zgn. reserve coalitieakkoord. Deze reserve wordt gevormd door een bijdrage vanuit de ARR (€ 564.600). Deze is namelijk bij de jaarrekening 2018 boven het door de raad gestelde maximum. Tevens is het voorstel om deze reserve aan te vullen met het vrij

besteedbare deel van de reserve bestuursakkoord (€ 116.700), die hiermee komt te vervallen. Daarnaast is het voorstel om € 800.000 af te zonderen van de in 2018 ontvangen bijdrage uit de stroppenpot sociaal domein. Het overige van deze bijdrage ad € 2.500.000 wordt toegevoegd aan de reserve sociaal domein, die daarmee per 1-1-2019 een saldo heeft van € 5.549.316.

Tot slot

Zoals gezegd presenteren wij een kadernota met een nadelig saldo waarbij wij een aantal keuzemogelijkheden aan uw raad aanbieden om dit tekort op te lossen. De (of andere) mogelijkheden waartoe bij de raadsbehandeling op 9 juli a.s. besloten wordt, verwerken wij - inclusief aangenomen amendementen en moties - in de programmabegroting 2020. Er zijn nog veel onzekerheden. Het kan zijn dat de uitkomsten van de meicirculaire ons noodzaken om verdere keuzemogelijkheden aan uw raad voor te leggen. Naast de onzekerheden van de mei-circulaire zijn er ook ontwikkelingen die aanleiding geven om terughoudend te zijn, zoals:

- het sociaal domein
- de invoering van de Omgevingswet
- de energietransitie
- de klimaatadaptatie

Deze en andere ontwikkelingen maken het lastig om in te schatten welke effecten dit heeft op de financiële huishouding van de gemeente. Om deze reden hebben wij, hoewel niet gebruikelijk, een kadernota aan uw raad voorgelegd met een tekort. Wij willen uw raad meenemen in onze zoektocht hoe wij onze gemeente verder willen vormgeven afgezet tegen de financiële onzekerheden. Zodra de meicirculaire door ons ontvangen is, wordt de raad middels een brief geïnformeerd over de effecten hiervan op de begroting. Deze circulaire wordt betrokken in ons streven om ook de meerjarenraming sluitend aan uw raad te presenteren. Deze raadsbrief wordt toegestuurd vóór de raadsbehandeling van de kadernota op 9 juli a.s.

Leeswijzer

In deze inleiding zijn keuze-mogelijkheden voorgelegd om te komen tot een reëel sluitende begroting. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelen-bomen.

Voor het overzicht zijn de voorstellen samengevat onder de 'tegel' "Voorstellen en ontwikkelingen". Binnen de programma's en doelenbomen benoemen wij namelijk – naast de voorstellen – ook specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn (nog) niet in beeld te brengen.

In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub) doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Overzicht van voorstellen en ontwikkelingen

Toelichting

In deze kadernota beschrijven wij in de programma's en doelenbomen de voorstellen met financiële consequenties. Daarnaast benoemen wij nog specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn nog niet goed in beeld te brengen.

Subdoelen

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Sociaal Domein

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang**
 Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) is een centrumgemeentetaak. Twenterand valt onder subregio Almelo. Door centrumgemeente Almelo wordt deze taak uitgevoerd. Per 1 januari 2021 staan drie belangrijke beleidswijzigingen rond de centrumgemeentetaken ingevoerd door het rijk op de planning:
 - De bestuurlijke afspraak met het rijk om BW en MO op het niveau van de centrumgemeente te bekostigen en te organiseren vervalt.
 - De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt opengesteld voor cliënten met psychische klachten.
 - Er komt een nieuw financieel verdeelmodel voor de rijksmiddelen bestemd voor BW, MO en begeleiding Wmo.

De effecten van deze beleidswijziging van het rijk zijn op dit moment nog niet te overzien. De financiële middelen komen straks bij ons als individuele gemeente terecht en niet meer bij de centrumgemeente. De verschuiving van BW-cliënten naar de Wlz én het nieuwe financiële verdeelmodel maken het inschatten van de effecten zeer onzeker. Zodra dit meer duidelijk is kan de impact beter worden overzien en wordt er op terug gekomen.

- **ONTWIKKELING: Implementatie en uitvoering Wet Verplichte GGZ**
 De WvGGZ treedt per 1 januari 2020 in werking en vervangt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). Waar bij de Wet BOPZ de focus op gedwongen opname lag, komt bij de WvGGZ verplichte zorg (behandeling, begeleiding, etc), die ook in de thuissituatie kan plaats vinden, centraal te staan. Daarnaast kan iedereen een melding doen op basis van de WvGGZ.

De wet geldt voor personen als hun gedrag:

- Als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel;
- Dit nadeel geldt voor de persoon zelf en/of voor anderen;
- Verplichte zorg de enige mogelijkheid is om dit nadeel weg te nemen.

Op grond van de WvGGZ kan verplichte zorg worden opgelegd op basis van een wettelijke grondslag) op twee manieren: op basis van een crisismaatregel door de burgemeester of op basis van een zorgmachtiging door de rechter. De WvGGZ regelt de procedure en de rechten en plichten rondom de verplichte zorg. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten aangezien er extra taken bijkomen voor de gemeente. Gemeenten dienen onder andere een meldfunctie in te richten en een werkproces op te stellen om verkennend onderzoek te doen. Regionaal is een projectorganisatie ingericht dat onder het bestuurlijk platform van de Bestuurscommissie Publieke gezondheid (GGD) valt. Een koppeling met de aanpak personen voor verward gedrag (die daar ook al ligt) wordt gelegd. Veiligheid en Zorg werken eendrachtig samen om deze nieuwe ontwikkeling vorm te geven. Er zijn nog diverse onduidelijkheden rond deze nieuwe wet.

Financieel wordt (regionaal) vooralsnog een beroep gedaan op daartoe ingerichte landelijke fondsen. Lokaal zal vooral personele inzet vooralsnog aan de orde zijn. Zodra meer is uitgewerkt kan de lokale impact beter worden geschetst en wordt hierop teruggekomen.

- ONTWIKKELING: Inzet van Vluchtelingenwerk Oost Nederland**
 Vluchtelingenwerk Oost Nederland (=VWON) zet zich in voor het meedoen op alle gebieden van de nieuwe Twenteranders in onze gemeente. De samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland is vastgelegd in een prestatieovereenkomst. Voor de kalenderjaren 2020 en volgende zal de gemeente, VWON en ketenpartners invulling moeten geven aan de nieuwe Wet Inburgering. Gelet op de wijzigingen in de wet, zal nog meer moeten worden ingezet op de zogeheten duale trajecten, een combinatie van werk en het leren van de Nederlandse taal. In hoeverre de rijksbijdrage toereikend zal zijn is nog niet bekend.
- ONTWIKKELING: Middelen aanpak gezondheidsachterstanden**
 De stimuleringsregeling Gezond in de stad is verlengd tot en met 2021. Bij de besteding van deze rijksmiddelen van € 23.000 per jaar sluiten we aan bij ons gezondheidsbeleid. Het speerpunt voor de komende projectperiode is met name eenzaamheid onder ouderen van 75+ jaar. Dit speerpunt past zowel bij het lokaal gezondheidsbeleid als in het coalitieakkoord. Met deze middelen wordt getracht de gezondheidsachterstanden terug te dringen.
- ONTWIKKELING: Onderwijshuisvesting IHP**
 De gemeente Twenterand is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Dit is een wettelijke taak. Per 1 januari 2015 heeft het schoolbestuur de (totale) onderhoudsplicht van de huisvesting. De gemeente heeft daarbij de zorgplicht en is verantwoordelijk voor nieuwbouw-, renovatie- en uitbreidingsvraagstukken. Landelijk is een en ander in beweging om ook renovatie op te nemen als alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het doel is een verbetering van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en daarmee van het onderwijs. Onderdeel van de nieuwe plannen is een verplicht door de gemeente op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP). Honorering van dit voorstel, dat nog landelijk wordt uitgewerkt, zal een aanpassing van onze regelgeving en werkwijze gaan betekenen. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de bekostiging van onderwijshuisvesting. De beide ontwikkelingen worden door ons op de voet gevolgd en zodra het concreet wordt (termijn is nog onduidelijk) komen we er op terug.
- VOORSTEL: Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)**
 Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)
 Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)	s	2020	€ 7.400
	s	2021	€ 7.400
	s	2022	€ 7.400
	s	2021	€ 7.400

* Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen.

- VOORSTEL: Financiële ontwikkelingen sociaal domein**
 Ter uitvoering van het beleid om onze inwoners adequate zorg en ondersteuning te bieden is er helaas nog steeds sprake van stijging van uitgaven en tekorten ten opzichte van de rijksbijdrage.

Vanaf het begin van de decentralisaties zijn aantallen en complexiteit toegenomen en daarmee kostenstijgingen. Er worden sinds 2015 al veel zaken ondernomen in Transformatie (zie ontwikkelprogramma), preventie, interveniëren in verwijsprocessen en alternatieven voor geïndiceerde zorg (bijv. POH jeugdGGZ) om ook financieel meer ruimte te creëren. Hoewel maatregelen werken blijft de beïnvloedbaarheid helaas beperkt.

Financiële ontwikkelingen Wmo en jeugd

Wij blijven voortvarend bezig (o.a. door verwijsstromen-interventies en voorliggende oplossingen) om het tij te keren. Dit heeft effect. Bekend is inmiddels dat de jaarrekening 2018 een voorzichtige stabilisatie ten opzichte van het tekort i.r.t. de rijksbijdrage laat zien. De transformatie gaat ondertussen onverminderd door en deze zullen ook in 2020 effect moeten hebben. Apart van deze Kadernota (conform toezegging aan de raad) presenteren wij een initiatievenlijst waarmee gewerkt wordt om vernieuwing en besparingen te realiseren. Dit blijft nodig want er blijven ook kosteneffecten en risico's vanwege het open einde karakter, effecten van aanbestedingen en regelgeving (zoals CAO-effecten en uitspraken rechtbanken). Vooral zien wij grote risico's voor meerkosten in relatie tot de Twentse inkoop Wmo en jeugd 2019, waarin gewerkt wordt met nieuwe overeenkomsten met hogere (reële) prijzen. Vanwege de nieuwe situatie in de overgang naar het Twentse model zijn de effecten nog niet financieel te duiden, vandaar dat hierin aannames worden gedaan. In de loop van 2019 wordt o.a. ook meer duidelijk over maatwerkvervoer (regiotaxi, vervoer van en naar de dagbesteding Wmo en Jeugdhulp en leerlingenvervoer) in verband met het mogelijk verlengen van het optiejaar en dan wel het gaan doen van een nieuwe aanbesteding, effecten abonnementstarief, huishoudelijke ondersteuning (Twente onderzoek toekomstscenario's i.v.m. rechterlijke uitspraken en kostenstijgingen medische advisering (nieuwe aanbesteding in 2019). Het moeten doen van nieuwe aanbestedingen binnen het sociaal domein met implementatie zal projectmatig extra personeel met bijbehorende incidentele kosten vergen (P.M). Er zit druk aan onze toegang. De structurele formatie in de uitvoering leidt op dit moment niet tot nadere voorstellen. Focus zit op het realiseren van stabiele vaste kern en ondertussen loopt er ook het onderzoek (motie toegang) met de doorontwikkeling en optimalisering van de toegang (incl. kernteams en werkwijze nieuwe inkoop) waar eerst naar goed naar gekeken wordt, zodat daarna gefundeerde conclusies kunnen worden getrokken.

Begrotingseffect 2020 e.v.

Kosten blijven toenemen. Voor onze ramingen rond jeugdhulp en ondersteuning gaan wij op dit moment voor 2020 uit van indexering met 3% ten opzichte van het (geïndexeerde niveau) 2019. Het betreft een bedrag van € 500.000. De inhaalslag naar het huidige jaar toe zal in de komende Berap worden meegenomen (2x 2,6%, volgens informatie vanuit Twentse inkoop); dit betreft een bedrag van € 800.000 dat doorwerkt komen jaren. Dit is de inhaalslag op de tarieven naar aanbieders die grotendeel bevroren waren in de oude contracten. Een volume effect is niet meegenomen. Daar het een raming is en er meer factoren van invloed zijn op de uitkomsten sociaal domein worden al deze indexeringen gedekt uit de reserve sociaal domein, waarop nu een groot beslag wordt gedaan. Hiermee wordt tot 2021 overbrugt mede vanwege het volgende: De structurele rijks financiering is nog niet op peil. Er wordt landelijk gewerkt aan een nieuw verdeelmodel sociaal domein per 2021. Onze inspanning is er op gericht om hierbij tevens verhoging van het macrobudget te krijgen en een financiële tussenoplossing (a la stroppenpot) totdat het nieuwe model in werking treedt. Gelukkig zien wij op het moment van schrijven (mei 2019) enige beweging van het Rijk in relatie tot financiële tegemoetkoming naar de gemeenten.

Integrale beleidsnota sociaal domein 2019-2022

Eind 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld door de raad. Deze nota vervangt in ieder geval de bestaande (deels wettelijk verplichte) nota's voor Wmo, Jeugd, Participatie (o.a. re-integratie) en Transformatie en neemt ook onderwijsbeleid meer expliciet mee. De integrale beleidsnota ontschot binnen het sociaal domein en legt verbanden met andere terreinen zoals gezondheid en economie.

In de nota zijn de sociale doelen uit het coalitieakkoord uiteraard verwerkt en nader handen en voeten gegeven. In het uitvoeringsproces wordt opgavegericht en interactief gewerkt. Dit houdt in dat -samen met betrokken actoren- wordt bepaald welke opgaven binnen het sociaal domein de komende jaren actueel en urgent zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan preventie, langer zelfstandig thuis wonen, eenzaamheid, vrijwilligerswerk en financiële zelfredzaamheid (armoede/schuldenaanpak).

Het leggen van (nieuwe) verbanden vinden we belangrijk en noodzakelijk. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan de opgaven die de nieuwe omgevingswet met zich mee brengt, de link met sport (vitaal sportpark), en de raakvlakken die dit heeft met (de transformatie in) het sociaal domein.

Transformeren blijft noodzaak gezien de grote inhoudelijke maar ook financiële opgaven in het sociaal domein. We realiseren de opgaven uit deze beleidsnota vooral middels onze transformatieaanpak. Zie

voor een nadere toelichting op transformatie de aparte doelenboom (achteraan dit programma). Bij alle (beleids)ontwikkelingen wordt uiteraard onze Adviesraad Sociaal Domein actief betrokken.

• **VOORSTEL: Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)**

De intensivering van het gebruik van het Minimabeleid (meedoen regeling, schoolpakket, jeugd- sport- en cultuurfonds) en een groter beroep op bijzondere bijstand (met name bewindvoeringskosten) de afgelopen vier 4 jaar is terug te zien in de uitgaven op het budget voor minima. Het is ons sociale beleid om oog te hebben voor de doelgroep minima en tevens een open einde regeling. De uitgaven stijgen sneller dan verwacht en volgens onze prognose is de reserve minimabeleid in 2020 niet meer toereikend. Voorgesteld wordt om structureel een bedrag van € 80.000 toe te voegen aan minimabeleid.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)	s	2020	€ 80.000
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 80.000
	s	2023	€ 80.000

• **VOORSTEL: Scheidingsloket**

In het bestuursakkoord is de ontwikkeling van een scheidingsloket opgenomen. Er is gestart met een verkenning op dit gebied welke uitgewerkt gaat worden in een pilotplan. Doel is toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en omgeving, met bijzondere aandacht voor kinderen (zie ook coalitie-akkoord). Dit plan zal voor de zomer toegezonden worden aan de gemeenteraad. Voor de uitvoering zullen middelen beschikbaar moeten zijn. In 2019 is in de begroting van Twenterand een bedrag voor uitvoering opgenomen. Echter is voor het goed uitvoeren van een pilot meer tijd nodig dan het laatste half jaar van 2019. Voorstel is om de pilot uit te voeren in een periode van 1,5 jaar vanaf juli 2019 tot en met december 2020 en een budget van € 50.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het scheidingsloket in 2020.

Voorstel	i/s	Bedrag
Scheidingsloket	i	€ 50.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

• **VOORSTEL: Tweede jongereninloop Vriezenveen**

Tweede jongereninloop Vriezenveen

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen. Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken. De gemeente faciliteert deze jongereninlopen. Gezien de huidige situatie en het proces rondom de herpositionering van het jongerenwerk is het jongerenwerk vooralsnog gediend bij twee jongereninlopen in de kern Vriezenveen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Tweede jongereninloop Vriezenveen	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2021	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- VOORSTEL: Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente**

Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. De gemeente Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel dat met een wat bredere focus prima past in deze aanpak. Deze wordt nu regionaal uitgerold, waarmee wij als gemeente een start van een aanpak tegen mensenhandel realiseren.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente	i	2020	financiering door gemeente Enschede
	i	2021	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2022	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2023	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)

** Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen

- VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**

De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- VOORSTEL: Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**

Laaggeletterde inwoners kunnen taalcursussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er ligt een Actieplan Laaggeletterdheid voor 4 jaar (2018-2021) met tijdelijke financiering voor 2 jaar. Voorstel is de aanpak van laaggeletterdheid in 2020 en 2021 te continueren op hetzelfde niveau als in 2018 en 2019 door incidenteel middelen hiervoor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

i 2021 € 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

• **VOORSTEL: Versterken voorliggend veld**

Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht, samen met het netwerk of met een vrij toegankelijke voorziening te komen tot oplossingen. Door het versterken van het voorliggend veld/preventie, onder andere met de start van de kernteams in 2018, is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen. Vier partners van de kernteams, te weten Stichting Avedan Maatschappelijk Werk, Stichting Evenmens informele zorg voor elkaar, Stichting MEE IJsseloevers en Stichting ZorgSaam Twenterand, hebben met name hierdoor een stijging in het aantal inwoners dat zij ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat de jaarlijkse behoefte aan subsidie voor in ieder geval deze organisaties toeneemt. Dit wordt per organisatie beoordeeld.

Voorstel	i/s	*Financiën
Versterken voorliggend veld	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

*De budgetverdeling dat subsidies betreft wordt opgenomen in de bijlage F van de programmabegroting.

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Ruimte

Activiteiten

• **ONTWIKKELING: Deelnemen regionale Energiestrategie Twente**

Nederland is ingedeeld in 30 energieregio's. Elke gemeente, provincie en waterschap werkt binnen deze regio's samen met stakeholders (zoals netbeheerders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners) aan een Regionale Energiestrategie (RES).

Twenterand neemt deel in de Energieregio Twente. De samenwerking in de regio voor de energietransitie zal ook de komende jaren een uitvoeringsorganisatie vragen. De VNG heeft in relatie tot het klimaatakkoord de randvoorwaarde gesteld dat gemeenten worden gecompenseerd voor de extra uitvoeringslasten. Op dit moment is nog onduidelijk hoeveel rijksmiddelen beschikbaar komen.

• **ONTWIKKELING: Stimuleren verduurzaming organisatie (voorbeeldfunctie)**

Circulair inkopen en aanbesteden

Het onderwerp Circulaire economie is een van de 3 actielijnen van de Agenda Duurzaamheid. Twenterand onderschrijft de landelijke ambitie tot 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030 en in 2050 100% circulair. In de transitie agenda circulaire economie van de Rijksoverheid is afgesproken dat alle bouwopdrachten van de overheid in 2023 circulair worden uitgevoerd. Deze opgave pakken we regionaal op binnen de "coalition of the willing" MDA (milieu, duurzaamheid en afval) en de 4e actielijn van de Agenda van Twente (circulaire economie en duurzaamheid). Een werkgroep circulaire economie is bezig deze opdracht te verkennen. Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarbij ook gebruik maken van de netwerken van onze ondernemers. We werken aan verdere concretisering van deze actielijn.

• **ONTWIKKELING: Uitvoeren strategie voor gemeentelijk vastgoed**

Op dit moment zijn wij bezig met de voorbereidingen voor de strategie voor gemeentelijk vastgoed. De planning is om dit in september aan te bieden aan de raad. Het is nog niet bekend of dit financiële consequenties heeft.

• **ONTWIKKELING: Energie maatregelen door bedrijven (VTH)**

Vanaf 1 juli 2019 geldt de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven die meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m3 aardgas gebruiken. Zij hebben een energiebesparingsplicht. Samen met de ODT willen wij inzetten op informeren van onze ondernemers. We ondersteunen lokale initiatieven van ondernemersverenigingen (project duurzame bedrijventerreinen) en zon op dak, o.a. via ondernemersfonds. Dit wordt uit bestaande budgetten betaald.

- **ONTWIKKELING: Verduurzamen Gemeentelijke gebouwen en energiebeheer**

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en energiebeheer

In de agenda duurzaamheid is uitgesproken dat Twenterand een ambitie heeft om haar gemeentelijke gebouwen te verduurzamen*. In de te ontwikkelen strategie gemeentelijk vastgoed wordt een paragraaf duurzaamheid opgenomen.

*De ambitie voor een energie neutrale gebouwde omgeving in 2050 vertalen we voor onze eigen gemeentelijke gebouwen door te beginnen met 4 gemeentelijke pilotpanden; gemeentehuis, gemeentewerf, sportzaal Weemelanden en sportzaal de Beukenhage. We brengen de nodige maatregelen voor deze objecten in kaart om in 2040 energieneutraal te zijn.

- **VOORSTEL: Beheren en coördineren ODT (als GR)**

Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT

Met ingang van 2020 komt er een andere verdeelsleutel voor de overheadkosten van de ODT voor de gemeenten. Dit is voor de gemeente Twenterand een nadeel.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT	i	2020	€91.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 98.000 (dekking ARR)

Model Risico-analyse VTH

Op basis van wetgeving moeten ook risico-analyses voor vergunningverlening uitgevoerd worden. We stellen voor om deel te nemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Model Risico-analyse VTH	i	2020	€ 20.000 (dekking ARR)

- **VOORSTEL: Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag**

Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen

In het gemeentelijk jaarverslag 2018 is vastgesteld dat het toezicht op de Ruimtelijke Ordening en bouwtaken achter is gebleven ten opzichte van het geplande/gewenste niveau van het Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving. In het Uitvoeringsprogramma VTH fysiek leefomgeving 2019 is het ambitieniveau voor de uitvoering van deze taken op hetzelfde niveau als in 2018 vastgesteld.

Het (Provinciaal) Inter Bestuurlijk Toezicht-oordeel Wabo 2019 (d.d. 16-4-'19) geeft als verbeterpunt: 'Breng de capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling volledig op orde en geef in het bestuurlijk besluit zo nodig aan wat de benodigde keuzes en consequenties zijn van (on)voldoende capaciteit'. Wij stellen voor om de uitvoering van de VTH taken voor RO en Bouwen op het gewenste niveau te brengen. Met 1 fte RO-toezicht kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca.1 fte € 70.000

Voorstel	S/I	jaar	Financiën
Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 70.000

	s	2021	€ 70.000
	s	2022	€ 70.000
	s	2023	€ 70.000

• **VOORSTEL: Uitvoeren ontwikkelprogramma implementatie Omgevingswet**

De voorbereiding op de Omgevingswet gebeurt aan de hand van de hoofdthema's met onderstaande activiteiten.

Beleidsvernieuwing/Instrumentarium

De kaders voor de nieuwe omgevingsvisie en het omgevingsplan worden in samenspraak met de raad bepaald. Een plan van aanpak voor de nieuwe omgevingsvisie wordt ontwikkeld. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe we in Twenterand met de regeldruk (bestuurlijke afwegingsruimte) omgaan en welke rol participatie in de fysieke leefomgeving krijgt. Parallel aan deze ontwikkeling, zal er een tweede opgave lopen genaamd Beleid op een rij 2.0. Dit 'spoor' zal zich bezig houden met het inventariseren, actualiseren en dereguleren van het huidige beleid. Het wegnemen van "knelpunten" in beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen en ander relevant beleid zal hier onderdeel van zijn. Door deze twee activiteiten te combineren, zal er worden gewerkt volgens het motto van de Omgevingswet: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

Organisatie & Werkwijze/Cultuur

Om deze complexe veranderopgave te realiseren, zijn er hieronder een aantal activiteiten op een rij gezet. Onder deze activiteit is er veel aandacht voor kennis, houding en gedrag. Het is van groot belang dat deze ontwikkeling zich organisatie breed voltrekt. Om dit te waarborgen is er een multidisciplinaire werkgroep opgericht.

Activiteiten op een rij:

- Kennis omtrent deze nieuwe werkwijze opdoen
 - Ambitiebepaling (omgevingsvisie)
 - Gemeenteraad
 - College B&W
 - CT
- Houding en gedrag
 - Wat vraagt de Omgevingswet een ambtenaar?
 - Hoe gaat de gemeente om met initiatief(nemers)
 - "Van nee tenzij naar Ja mits" (voorkantsturing)
- Werkprocessen
 - Hoe werken wij nu en hoe willen wij werken?
 - Wat vraagt de Omgevingswet van onze werkprocessen?
 - DSO en werkprocessen

Informatie & Techniek (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Vanaf 1 januari 2029 moeten alle omgevingsplannen digitaal en toepasbaar zijn voor alle inwoners. Idealiter moeten alle inwoners met één klik op de knop kunnen zien wat wel en niet mag binnen de fysieke leefomgeving. Het rijk gaat er vanuit dat vanaf 2021 bestemmingsplannen voldoen aan de digitale RO-standaarden, zodat ze samen met de bruidsschat een waterdicht geheel vormen. Dit is momenteel niet het geval voor 25% van de bestemmingsplannen van de gemeente Twenterand. Het is van belang dat deze actualisatie-achterstand voor 2021 wordt geüpdatet naar het door het Rijk bepaalde RO-standaarden. Na het inlopen van deze actualisatie-achterstand kan de gemeente Twenterand zich gaan richten op de grote digitaliseringsopgave van het DSO, het bruikbaar en toepasbaar maken van alle omgevingsplannen voor uiterlijk 2029.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Investering implementatie Omgevingswet	s	2020	€ 50.000 (reeds € 100.000 geraamd)

s	2021	€ 240.000
s	2022	€ 240.000
s	2023	€ 330.000
s	2023	€ 330.000
€ 1.190.000 totaal		

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Aanschaf en Implementatie Digitaal stelsel			Krediet € 160.000 zie doelenboom Bedrijfsvoering

- VOORSTEL: Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

De Agenda Duurzaam Twenterand is vastgesteld op 2 oktober 2018. Het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand geeft voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie, de doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen voor de komende jaren. Activiteiten op het gebied van energie, de verduurzaming van de organisatie, afvalscheiding en klimaatverandering zijn onderdeel van het (ontwikkelprogramma) Agenda duurzaamheid 2018-2022. Voor het stimuleren en communiceren van lokale initiatieven stellen we voor om hetzelfde budget als in 2019 ter beschikking te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleren en communiceren lokale initiatieven Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018 - 2022	i		€ 10.000 (dekking reserve coalitieakkoord)

- VOORSTEL: Uitvoeren project Energieloket en deelnemen Duurzaam Thuis Twente**

Bijdrage Duurzaam Thuis Twente
Voor de particuliere woningeigenaren is de inzet van het Energieloket (via de wooncoaches van Duurzaam (t)huis Twente) onmisbaar. Er moet een onafhankelijk (regionaal) energieloket zijn onder verantwoordelijkheid van de gemeente die kan ondersteunen in de wijkgerichte aanpak. De subsidie van de Provincie voor het energieloket loopt eind 2019 af. Voortzetting van de inzet van de vrijwillige wooncoaches van DTT voor de informatie en advisering van particuliere woningeigenaren is gewenst. Mogelijk komen hiervoor opnieuw financiële middelen vrij van de provincie. Voorlopig wordt een budget opgevoerd voor het continueren van het Energieloket via DTT.

Voorstel	i/s	Financiën
Bijdrage Duurzaam Thuis Twente	i	€ 22.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Verhogen onderhoudsbudget wegen**

Verhogen onderhoudsbudget wegen
Uit de jaarlijkse inspectie van de wegen is gebleken dat het beschikbare budget voor onderhoud wegen (asfaltverharding en elementenverharding (klinkers, trottoirs)) ontoereikend is om de afgesproken (basis-)kwaliteit te realiseren. Er ontstaat steeds meer achterstallig onderhoud. Wanneer het onderhoud aan de asfaltwegen niet tijdig wordt uitgevoerd, vindt er kapitaalvernietiging plaats en veroorzaakt dit op termijn hoge investeringskosten. Dit is de reden waarom de asfaltwegen in het onderhoud zijn voorgetrokken ten opzichte van de elementenverharding

Geprobeerd is het achterstallig onderhoud aan asfaltwegen weg te werken, zodat daarna de focus verlegd kon worden naar onderhoud elementenverharding. Er treedt echter nu ook achterstallig onderhoud op bij dit type verharding. Met het huidige budget kan het achterstallig onderhoud zowel voor asfaltwegen als wegen en trottoirs voorzien van elementenverharding niet worden uitgevoerd. Om het achterstallig onderhoud weg te werken tot het afgesproken kwaliteitsniveau C is een verhoging van het jaarlijkse budget nodig van € 300.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Verhogen onderhoudsbudget wegen	s	2020	€ 22.500 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 44.600 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 66.300 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 87.700 (kapitaallasten)

- VOORSTEL: Warmtevoorziening wijken**

Warmteplan

Elke gemeente wordt geacht uiterlijk in 2021 een warmtetransitievisie (warmteplan) hebben, waarin de gemeente aangeeft wanneer welke wijk van het aardgas af gaat en wat mogelijke oplossingen zijn. Dit doen we samen met de netbeheerders, de woningcorporatie Mijande en anderen. Na de start in 2019 wordt in 2020 het Warmteplan Twenterand uitgewerkt, en opgesteld. Voor externe kosten voor planontwikkeling en participatie vragen wij een budget van € 30.000. Doel is besluitvorming in de gemeenteraad uiterlijk eind 2021. Het warmteplan dient als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie.

Voorstel	i/s	Financiën
Warmteplan	i	€ 30.000 (dekking ARR)

Wijkuitvoeringsplannen

Uit het warmteplan kan volgen dat een aantal wijken vóór 2030 van het aardgas af kan gaan. Voor deze wijken moet het wijkuitvoeringsplan ook in 2021 gereed zijn. We sluiten aan bij kansen die zich voordoen en zoeken daarbij verbinding met andere opgaven. Uitvoeringskosten liggen op het vlak van regievoeren, (co)financiering en het organiseren van personele inzet voor een wijkaanpak. Deze zijn op dit moment totaal onduidelijk en daarom PM. Eventuele financiële consequenties worden meegenomen bij de opstelling van de begroting.

Voorstel	i/s	Financiën
Wijkuitvoeringsplannen	s	PM

- VOORSTEL: Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.**

Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag. Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondernijning, combinatie met Drink- en Horecawet en de constante omvang van de

werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. We stellen voor deze uitbreiding stapsgewijs door te voeren namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2022 1 extra Boa (totaal 4). Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) nodig

Voorstel	i/s	jaar	Financieel
Toezicht en Handhaving APV en bijzondere wetten op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 110.000
	s	2021	€ 110.000
	s	2022	€ 165.000
	s	2023	€ 165.000

- **VOORSTEL: Voorbereiden, opstellen en begeleiden: van bestemmingsplanherzieningen en begeleiden van de procedures, van ontwikkelingen op inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties**

Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

Om de wettelijke taken en lokale ambities te realiseren is het noodzakelijk de capaciteit RO in balans te brengen met de werkvoorraad. Door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (Smithoek, Mozaiek, Vitaal Sportpark, Centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop en de voorbereiding op de Omgevingswet) is de capaciteit niet in balans. De noodzaak daartoe wordt ook versterkt nu in relatie tot het erventransitiebeleid 'ervencoaches' worden ingezet en een 'bedrijvencontactfunctionaris' is aangesteld. Verwacht mag worden dat de gemeente Twenterand hier het nodige informatie brengt maar ook werkzaamheden ophaalt. Met 1 fte juridisch beleidsmedewerker RO kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca. € 80.000. Dekking vindt plaats uit grondbedrijf. Hierbij wordt een risico gelopen dat bij minder geplande werkzaamheden er geen dekking is.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen	s	2020	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2021	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2022	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2023	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Economie en Vrije tijdsbesteding

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**

Voorstel	i/s	financiën
Sportpark Het Midden Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Voor de zomer worden de resultaten verwacht.	i	PM

- **VOORSTEL: Actualiseren Nota Vrijtijdseconomie**

Als volgende stap in de doorontwikkeling van de toeristische structuur in Twenterand moet de nota vrijetijdseconomie 2013-2020 worden geactualiseerd. De integratie met nota cultuur & evenementennota zijn hiervoor belangrijke doelen. Ook de koppeling met de nieuwe netwerkorganisatie Gastvrij Twenterand moet hierin worden meegenomen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Actualiseren nota Vrijtijdseconomie	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- **VOORSTEL: Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden**

In de begroting is een bedrag opgenomen voor revitalisering Garstelanden te Westerhaar. Om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren is een krediet nodig van € 150.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Revitalisering Garstelanden	i		€ 150.000 (dekking reserve Grondbedrijf)

- **VOORSTEL: Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021**

Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021

Voor de jaren 2019 en 2020 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor projectsubsidies cultuur van totaal € 26.000. Er wordt voorgesteld deze middelen structureel in de begroting op te nemen voor een bedrag van € 25.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021	s	2020	€ 12.000
	s	2021	€ 25.000
	s	2022	€ 25.000
	s	2023	€ 25.000

- **VOORSTEL: Index subsidies**

De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI).

Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn.

Wij stellen voor om vanaf 2020 voor de subsidies een hoger inflatiepercentage te ramen. Hierbij wordt uitgegaan van een inflatie van 3,4%.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Index subsidies	s	2020	€ 78.500
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 81.500
	s	2023	€ 83.000

- VOORSTEL: Uitvoering evenementenbeleid**

In 2019 wordt de nota evenementen opgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering van deze nota. Om een goede start te maken met de uitvoering wordt voor de komende 3 jaar budget gevraagd voor de uitvoering van de nota.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering evenementenbeleid	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Verhogen kostendekkendheid Sport**

De gemeenteraad heeft besloten om de kostendekkendheid op sport te verhogen met € 50.000 in 2018, oplopend tot € 75.000 in 2019 en € 100.000 in 2020. Samen met Sportplatform is gekeken naar verlaging van de kosten. Er zijn een aantal onderzoeksrichtingen geformuleerd. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden om op korte termijn de kostdekkendheid te verhogen. De voorgestelde bezuiniging is niet volledig realiseerbaar. Door meerjarige afspraken en verhogen van tarieven wordt de relatie met verenigingen niet onder druk gezet en toch deels voldaan het genomen besluit. Om het tekort te dekken wordt gevraagd om de komende jaren bijgevoegde bedragen op te nemen in de kadernota.

Voorstel	i /s	jaar	Financiën
Bezuinigingen sport niet haalbaar	i	2020	€ 89.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2021	€ 75.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2022	€ 64.000 (waarvan s:€ 52.000) (dekking ARR)
	s	2023	€ 52.000

- VOORSTEL: Versterken financiële positie De Klaampe en Het Punt Het Punt**

Het Punt in Vroomshoop is een maatschappelijke organisatie en sinds de start zijn de financiën onderwerp van zorg en gesprek. Dit heeft er toe geleid dat in 2018 en 2019 op incidentele basis extra gelden beschikbaar zijn gesteld. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat Het Punt met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor opnieuw een extra bijdrage van € 100.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie het Punt	i	2020	€ 100.000 (dekking ARR)

De Klaampe

Het kulturhus De Klaampe in Westerhaar is een maatschappelijke organisatie waarmee de gemeente sinds eind 2018 in gesprek is vanwege financiële problemen welke onder meer het gevolg zijn van marktontwikkelingen. Zo zijn sinds de start van De Klaampe in 2007 de huurprijzen op de markt, onder invloed van de economische crisis, sterk afgenomen. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat De Klaampe met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor een extra bijdrage van € 35.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie De Klaampe	i	2020	€ 35.000 (dekking ARR)

- **VOORSTEL: Vervanging kunstgrasvelden**

Vervanging kunstgrasvelden

De in 2008 in gebruik genomen (5) kunstgrasvoetbalvelden hebben een technische levensduur van 12 jaar. De velden zijn aan het eind van de levensduur. De toplagen dienen te worden vervangen. Geraamde investering bedraagt een krediet van € 1.200.000 (exclusief subsidie). Via de SPUK (rijkssubsidieregeling Sport) kan een subsidie worden aangevraagd. De velden worden elk jaar gekeurd. Als een veld afgekeurd wordt mogen er geen wedstrijden op gespeeld worden.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Vervanging kunstgrasvelden	s	2020	€ 107.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 105.000 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 103.000 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 101.000 (kapitaallasten)

- **VOORSTEL: Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader

- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Als eerste richtbedrag wordt een bedrag van € 250.000 opgenomen, verdeeld over drie jaar.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleringsfonds Asbest	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten en .Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) wordt een bedrag van € 45.000 per jaar gevraagd, voor het werkbudget platteland wordt €50.000 per jaar gevraagd.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoeringsbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Programmaleider platteland	i	2020	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Overzicht voorstellen en ontwikkelingen Programma Fundament

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Uitvoeren landelijke aanpak adreskwaliteit**

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie. Toch vindt in Nederland adresfraude plaats. Toezicht op de BRP is dan ook onmisbaar. Door het invoeren van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) kan misbruik van identiteits- en adresgegevens worden voorkomen. Naast het opsporen van adresfraude en ondermijning wordt hierdoor ook de kwaliteit van de gegevens in de Basisregistratie Personen bevorderd. Net als in vele andere gemeentes is ook de gemeente Twenterand voornemens mee te doen aan LAA. Vooruitlopend op deze beslissing vindt in 2019 de verkenning plaats waarbij wordt gekeken naar de kostendekkendheid en de wijze van organisatie. Deze nieuwe activiteit vraagt om interne en externe samenwerking met ketenpartners zoals woningbouwcorporaties, brandweer, politie, en maatschappelijk werk. Per afgerond adresonderzoek wordt vervolgens een vergoeding ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

- **VOORSTEL: Beschikbaar houden van programmatuur**

Voor het beschikbaar houden van software worden de nieuwe en verhoogde kosten die hiermee gepaard opgevangen binnen het bestaande budget (o.a. door uitfasering software). Door nieuwe taken (sociaal domein), de toegenomen digitalisering, de verdergaande afhankelijkheid voor de bedrijfsvoering van de digitale omgeving en inflatiecorrecties zijn de toenemende software kosten niet langer op te vangen binnen het bestaande budget. In 2017 zijn deze kosten (voor een deel) opgevangen binnen de (incidentele) budgetten van Twenterand Digitaal. Voor 2018 hebben deze kosten geleid tot een overschrijding van het budget.

Enkele voorbeelden:

- voor het digitaal vergader en de digitale besluitvorming gebruiken wij iBabs. Als gevolg van het succes van deze applicatie is het aantal gebruikers gegroeid van 100 naar 150 gebruikers
- door het uitblijven van een landelijke voorziening bevolkingsadministratie hebben we een voorziening in moeten kopen om onze dienstverlening aan onze inwoners te continueren
- consultants in het sociaal domein kunnen opdrachten voor de zorg aan onze inwoners digitaal versturen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Beschikbaar houden van programmatuur	s	2020	€ 160.000
	s	2021	€ 170.000
	s	2022	€ 180.000
	s	2023	€ 200.000

- **VOORSTEL: Bevorderen en begeleiden van inwonersbetrokkenheid**

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen nog meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein.

In 2019 is gestart met het verder vormgeven van inwonersbetrokkenheid, dat wil zeggen inwonerscommunicatie, -participatie en -initiatieven. Als pilot is hiervoor een kernbudget beschikbaar gesteld van €100.000 voor 2019. De kaders voor inwonersbetrokkenheid worden steeds duidelijker. Een aantal mogelijkheden om inwonersbetrokkenheid verder te stimuleren en faciliteren is en wordt in kaart gebracht. In 2020 zullen de kaders staan, de mogelijkheden voor inwonersbetrokkenheid zijn uitgewerkt en de communicatie zo zijn ingericht dat de Twenterandse samenleving een grotere bijdrage kan leveren aan het realiseren van doelen.

Kernbudget

Om een beter beeld te krijgen over de aard en omvang van de inwonersinitiatieven, loopt de pilot door tot en met 2020. In de begroting 2019 is een eenmalig bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld als pilot om te starten met kernbudgetten. In de begroting 2019 is aangegeven m.i.v. 2020 de OZB Zonnepark te bestemmen voor kern--budgetten. Dit wordt geraamd op € 50.000,-. Om de pilot te laten doorlopen, wordt voorgesteld voor het jaar 2020 daarnaast een extra bedrag van € 50.000

beschikbaar te stellen. Daarmee zou ook voor 2020 € 100.000 beschikbaar komen voor kernbudgetten. Voor de kadernota 2021 vindt een tussenevaluatie plaats, zodat afhankelijk van de uitkomsten de keuze gemaakt kan worden om eventueel ook voor 2021 en verder structureel een kernbudget beschikbaar te stellen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Kernbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Aanjager/facilitator/fondsenwerver

Om inwonersbetrokkenheid verder invulling te geven is er een aanjager/facilitator/fondsenwerver nodig. Deze ondersteunt bij de rolinvulling van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven, maar ook medewerkers, college en raad. Hij/zij coacht op samenwerking en helpt bij fondsenwerving en het organiseren van andere vormen van ondersteuning. Daarnaast kan hij/zij de omgang met dorpsraden verder vormgeven en ondersteunen bij trajecten rondom inwonersbetrokkenheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan participatietrajecten als energietransitie, duurzaamheid, maar ook aan initiatieven vanuit de samenleving. Om bovenstaande te realiseren is 1 fte extra capaciteit nodig van €80.000 per jaar voor 3 jaar vanaf 2020.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Aanjager / facilitator / fondsenwerver	i	2020	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)**

Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van de landelijke voorziening en de lokale systemen van de overheden. Daarmee vormt het de informatiemotor van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel heeft voor de gebruiker de vorm van 1 digitaal loket. Het digitaal stelsel brengt alle gegevens over de fysieke leefomgeving bij elkaar, zodat overheden, inwoners en ondernemers die kunnen opvragen. Aansluiting op het Digitaal stelsel Omgevingswet is een wettelijke plicht. Krediet nodig van € 160.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)	s	2020	€ 36.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 35.200 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 34.400 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 33.600 (kapitaallasten)

- VOORSTEL: Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**

Tijd- en plaatsafhankelijk werken

Als gemeente werken we zowel extern als intern steeds meer samen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om onze doelen te realiseren. Dit vraagt meer dan alleen contact hebben. Het wordt steeds belangrijker om een goede werkrelatie op te bouwen. Om onze opgaven met de samenleving te realiseren, is het belangrijk dat we werken waar de opgave vereist dat we werken, kortom werken waar het werk is.

Dit vraagt dat wij met regelmaat ook op de locatie werken waar de externe partij haar werk uitvoert. Zo leer je de locatie kennen, proef je de sfeer daar en toon je interesse in de andere partij. Dit helpt om doelen met de samenleving te realiseren en draagt tegelijkertijd bij aan een betere dienstverlening.

Ook intern willen we een goede verbinding om onze doelen helder te krijgen en te realiseren. Hiervoor is het belangrijk om te ervaren wat er speelt binnen andere programma's/ onderdelen en kennis te delen. Het is dus belangrijk dat we ook intern flexibel werken en ons regelmatig fysiek voegen bij collega's van andere onderdelen om kennis te halen en brengen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Tijd- en plaatsafhankelijk werken	i	2020	€ 24.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 12.000 (dekking ARR)
	i	2022	€ 12.000 (dekking ARR)

Het is daarbij belangrijk dat gegevens veilig en betrouwbaar gedeeld kunnen worden. Hiervoor is het nodig om tijd- en plaatsafhankelijk werken vorm te geven. Het gaat hierbij om 'bricks, bits, behaviour', dus fysieke ruimte, ondersteunende techniek en houding & gedrag. Als we het over de ondersteunende techniek hebben, gaat het over de hardware en software en bijbehorende informatiebeveiliging & privacy. Kosten die gepaard gaan met informatiebeveiliging en privacy worden uit het daarvoor beschikbare budget gedekt. Voor de aanschaf van ondersteunende hard- en software, denk hierbij aan laptops, mobiele telefoons en ondersteunende software (bv. samenwerkingsplatform).

Er wordt voorgesteld om hiervoor in totaal incidenteel €48.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Gegevens veilig en betrouwbaar kunnen delen	i	2020	€ 48.000 (dekking ARR)

- VOORSTEL: Faciliteren viering 75 jaar vrijheid**

In het jaar 2020 wordt 75 jaar vrijheid gevierd op nationaal, provinciaal en lokaal niveau. In de gemeente Twenterand is inmiddels gestart met de voorbereiding hiervan met vertegenwoordigers van 4 mei comités, historische verenigingen en andere instanties die belangstelling hebben getoond. Het collegestandpunt voor deze viering is dat de gemeente ondersteunt en faciliteert en dat verenigingen zelf organiseren. Vanuit deze rol is het voor de hand liggend om een bedrag beschikbaar te stellen voor de te organiseren activiteiten in Twenterand. De provincie heeft voor 2018, 2019 en 2020 éénmalig € 10.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2018 € 7.000 besteed aan de herdenking van Les Knight in Den Ham. De provincie gaat er met haar bijdrage vanuit dat de gemeente ook minimaal € 10.000 beschikbaar stelt. Kijkend naar de initiatieven die binnen de gemeente Twenterand voorbereid worden, vindt het college van burgemeester en wethouders een éénmalige gemeentelijke bijdrage van € 25.000 nodig om 75 jaar Vrijheid in Twenterand passend te vieren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Faciliteren viering 75 jaar vrijheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- VOORSTEL: Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)**

De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is een gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op een eenduidige manier zijn vastgelegd. Vanaf 1 juli 2017 zijn bestuursorganen bij de vervulling van hun publiekrechtelijke taken verplicht om gebruik te maken van de BGT. Het gebruik van de BGT dient hiervoor concreet in verschillende werkprocessen ingeregeld te worden. Het beheren en ontwerpen van de openbare ruimte (BOR) is één van deze werkprocessen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
----------	-----	------	-----------

Gebruik Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)	i	2020	€ 48.000 (dekking ARR)
	s	2021	€ 11.000
	s	2022	€ 11.000
	s	2023	€ 11.000

- VOORSTEL: Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen**

Het college zet in op andere en vernieuwende manier van communicatie en meer zichtbaar zijn bij de inwoners van Twenterand. Beter aansluiten bij de beleving van de inwoners van Twenterand is dan een voorwaarde. Vernieuwend daarin is de inzet van een digitaal platform, zoals in 2019 experimenteel en succesvol gebruikt bij de evaluatie van de koopzondag. Zo'n platform is een goed middel om de mening van de inwoner van Twenterand te kunnen peilen en vervolgens te betrekken bij de besluitvorming. Ook kunnen er initiatieven uit de samenleving mee worden gedeeld. Ook wordt er structureel meer besteed aan het (laten) maken van video's. In 2019 is hiervoor een video-abonnement afgesloten met een filmmaker uit de gemeente. Gezien de toename van de inzet van video's is het een uitdrukkelijke wens om financiële ruimte te hebben voor de inzet van zo'n filmmaker. Meer traditioneel, maar ook ter bevordering van de zichtbaarheid, is de inzet van posterdisplays, advertenties en gemeentecontact als belangrijke middelen om te laten zien wat de gemeente doet en wat er binnen de gemeente gebeurt. Daarmee creëren we een communicatie toolbox, waaruit we per onderwerp, per project of per thema kunnen kiezen voor de communicatiemiddelen die het best aansluiten op de doelgroep. Dat alles in een vernieuwde, frisse stijl vraagt om een, in eerste instantie eenmalige, investering van € 30.000.

De gemeenteraad heeft op 13 november 2018 een motie aangenomen, waarmee zij het college verzoekt om minimaal twee keer per jaar (voor- en najaar) een politiek-publiek debat mogelijk te maken. Het doel daarvan is meer zichtbaarheid van de gemeenteraad en meer maatschappelijke betrokkenheid. De gemeenteraad vindt dat dit uitbesteed moet worden aan een onafhankelijke partij en vraagt het college om daar jaarlijks € 5.000 (€ 2.500 per debat) voor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen	i	2020	€ 30.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Door de aanbesteding van Gemeentecontact wordt er een besparing gerealiseerd van € 14.000 per jaar. Dat komt doordat aan de verspreiding en ruimte geen kosten meer verbonden zijn. Het restant van het budget Gemeentecontact is voor het wekelijks vormgeven van de pagina's.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Aanbesteding Gemeentecontact	s	2020	- € 14.000
	s	2021	- € 14.000

s	2022	- € 14.000
s	2023	- € 14.000

Programma Sociaal Domein

Inleiding

De inwoners in Twenterand leven in een tijd met veel veranderingen in het sociale domein. De zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van dit programma. Verandering van verantwoordelijkheden bij en tussen inwoners, organisaties en overheid leidt tot merkbare veranderingen voor mensen. Daarbij is er sprake van fors minder beschikbare middelen en zelfs tekorten, terwijl volumes en doelgroepen (bijv. personen met verward gedrag en in de participatiewet) toenemen en er (nog) geen structurele financiering op niveau is van Rijkswege.

Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. In het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. In de zorg en minimabeleid worden beperkingen c.q. ontbrekende middelen gecompenseerd. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen. Veranderingen hebben vooral betrekking op mensen in een kwetsbare positie. De sociaal economische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein ook fors. Het inhoudelijk kader van dit programma wordt gevormd voor onze nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2022, waarbij een stevige koppeling met (het ontwikkelprogramma) Transformatie aan de orde is. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand.

De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Een goede balans vinden tussen loslaten, ondersteunen en niet over-reguleren is noodzakelijk. Ook zullen er de juiste voorzieningen moeten zijn ter ondersteuning van die eigen kracht. Het voorliggend veld wordt daarom aangepast en versterkt. Meer kijken naar wat nodig is om onze inwoners mee te laten doen in plaats van dat de grenzen van de huidige domeinen of regels de norm zijn. Daarmee wordt de ondersteuning meer integraal, efficiënter en dicht bij huis zodat wij maatwerk kunnen leveren dat aansluit bij de kracht van onze inwoners. Interactie en bevorderen van initiatieven uit de samenleving verdienen ruimte voor ontwikkeling om inwoners te ondersteunen en de benutting van hun eigen kracht waar te laten maken. Tenslotte zal een duurzaam vernieuwd betaalbaar stelsel dienen te ontstaan. Transformatie is een proces dat flexibiliteit en durf vraagt om tot nieuwe werkwijzen, spelregels en samenwerkingsvormen en financieringsvormen te komen. Lokaal en ook in de regionale samenwerking werken we hieraan parallel en versterkend aan elkaar. Onze inzet van middelen lokaal moet daarbij in verhouding staan tot de programma-opgave die er is. Eigen kracht & preventie, maatwerk & interactie, ontschotting en kosteneffectiviteit in een beter betaalbaar financieel kader zijn met het oog op de te behalen effecten hiermee de toetsstenen van dit programma.

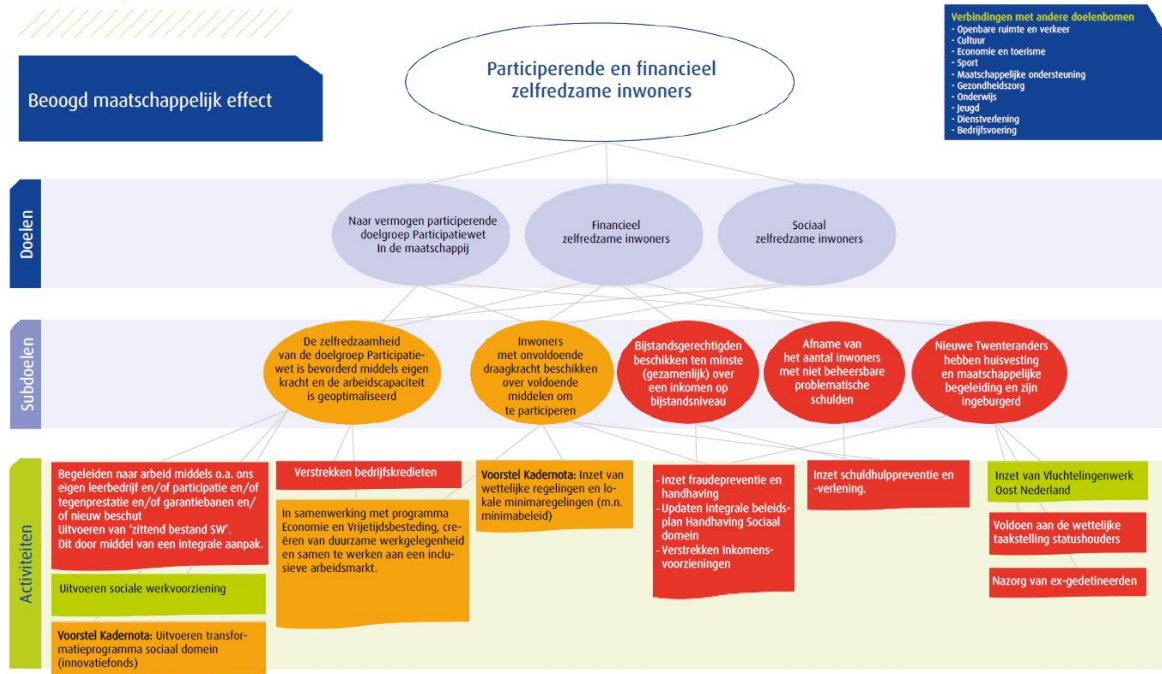
Ondertussen zijn er de komende jaren fors minder financiën beschikbaar en ligt er ook een stevige financiële taakstelling. Bijsturing is urgent, want de middelen zijn niet onbeperkt. De noodzaak voor vernieuwing (transformatie) wordt hierdoor nog urgenter. Wij verwachten de komende jaren een toenemend beroep op eigen verantwoordelijkheid van inwoners en omgeving en sturen hier ook op. Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein. Dit heet met een ander woord ook wel de transformatie van het sociaal domein. In ons Transformatieprogramma sociaal domein wordt dit nader uitgewerkt.

Per doelenboom zullen we kijken naar de veranderende verantwoordelijkheden voor inwoner (meer eigen kracht), organisaties (inwoner perspectief leidend, professionaliteit met ruimte t.b.v. efficiënte samenhangende oplossingen) en gemeente (balans in regie en overlaten). Ook van de eigen gemeentelijke medewerkers hebben wij andere verwachtingen: zij die in direct contact staan met onze inwoners vormen ons voorbeeld en zullen zich meer tussen de inwoners en het maatschappelijk veld moeten bewegen en ruimte en vertrouwen krijgen om naast de inwoner te gaan staan en integrale oplossingen op maat helpen realiseren (1 gezin, 1 plan, 1 regie).

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Sociale zaken | 2020

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus is dat inwoners meedoen en financieel zelfredzaam zijn. Veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen nog steeds moeilijk of niet aan de slag. In Twenterand is de werkgelegenheid de afgelopen jaren toegenomen. Daarbij is de werkloosheid afgenomen tot 4% in Twenterand. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te bieden. Er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

De gemeente Twenterand wil een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Dit ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig. Het lokale minimabeleid helpt de inwoners met minder budget om bijvoorbeeld te kunnen sporten of een bezoek te brengen aan het museum maar ook wanneer er schulden zijn, het voorkomen van schulden of hulp bij de betaling van bijzondere kosten van het bestaan. Het minimabeleid biedt ondersteuning zodat iedere inwoner mee kan doen.

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de mens. Als betaald werk voor langere tijd niet mogelijk is, dan kijken we op welke manier iemand toch actief kan blijven. Dat kan vrijwilligerswerk zijn of een creatieve dagbesteding.

Natuurlijk kan onderwijs ook helpen om sneller een baan te vinden. Het doel is dat iedereen mee kan blijven doen en zich actief inzet voor de samenleving.

Met de introductie van de Participatiewet, de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten is de toon gezet om een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Een arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt.

Dit is een flinke opgave, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk. Om dit doel te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en iedereen zoveel mogelijk in staat te stellen om naar vermogen bij te dragen in de organisatie.

Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking (denk hierbij aan beschut en garantiebanen) of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.

De gemeente probeert hierin sociaal ondernemen te bevorderen, goede social return (SROI) afspraken te maken, advisering op het gebied van de banenafpraak, functiecreatie etc. Om het sociaal ondernemen te meten, zetten we in op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

Daarnaast werken we samen met ondernemers, Werkplein, onderwijs en SW-bedrijven (Extend en Larcom) aan creatieve oplossingen voor deze opgave.

Activiteiten

- **Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut**
- **Uitvoeren van 'zittend bestand SW' dit door middel van een integrale aanpak**
- **ONTWIKKELING: Uitvoeren sociale werkvoorziening**
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Tevens stromen er geen mensen meer in de Wsw, waardoor (naar verwachting) de SW populatie jaarlijks gemiddeld met 6% vermindert. In anticipatie hierop wordt de GR afgeslankt door bijvoorbeeld het afstoten van vastgoed.

Vanaf eind 2016 is er gewerkt aan de vorming van een maatschappelijke onderneming door SOWECO om zo het negatieve resultaat deels op te vangen. Een van de stappen in de vorming van een maatschappelijke onderneming is onderzoek naar het aandeelhouderschap van SOWECO NV. Door het onderzoek naar het aandeelhouderschap goed uit te werken worden de kosten in beeld gebracht en zal een goed onderbouwde keuze worden voorgelegd. De uitkomsten van het onderzoek worden verwacht in de tweede helft van 2019.

Het gaat hier om een zeer kwetsbare doelgroep, bij de ontwikkelingen wordt hiermee rekening gehouden.

- **Uitvoeren ontwikkelprogramma transformatie sociaal domein**
- **Verstrekken bedrijfskredieten**
- **In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.**

Subdoel: Inwoners met onvoldoende draagkracht beschikken over voldoende middelen om te participeren

De gemeente Twenterand heeft met de investering van het Minimabeleid de afgelopen jaren een stevige basis neergezet. De komende jaren richten we ons op met name op preventie en nieuwe verbindingen.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)**
De intensivering van het gebruik van het Minimabeleid (meedoen regeling, schoolpakket, jeugd- sport- en cultuurfonds) en een groter beroep op bijzondere bijstand (met name bewindvoeringskosten) de afgelopen vier 4 jaar is terug te zien in de uitgaven op het budget voor minima. Het is ons sociale beleid om oog te hebben voor de doelgroep minima en tevens een open einde regeling. De uitgaven stijgen sneller dan verwacht en volgens onze prognose is de reserve minimabeleid in 2020 niet meer toereikend. Voorgesteld wordt om structureel een bedrag van € 80.000 toe te voegen aan minimabeleid.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Inzet van wettelijke regelingen (m.n. minimabeleid)	s	2020	€ 80.000
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 80.000
	s	2023	€ 80.000

- **In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.**
- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**
Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.

Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.

- **Verstrekken inkomensvoorzieningen**
- **Inzet schuldhulppreventie en -verlening.**
- **VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- **Inzet fraudepreventie en handhaving**

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

De bijstandsuitkering is bedoeld als 'het vangnet van de sociale zekerheid in Nederland'. Een bijstandsuitkering wordt verstrekt wanneer de middelen (gedeeltelijk) ontbreken voor levensonderhoud.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**
Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.
Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.
- **Verstrekken inkomensvoorzieningen**

- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.
- Inzet fraudepreventie en handhaving

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

NIEUW: Schuldhulpverlening is in Twenterand vormgegeven binnen het Meldpunt Schulden dat gevestigd is in het gemeentehuis. In 2019 wordt gewerkt aan een nieuwe aanpak schulden. In 2020 wordt deze aanpak geïmplementeerd. Er liggen kansen voor de komende jaren om intensiever en outreachender te gaan werken samen met scholen, bedrijven, verenigingsleven en vrijwilligersorganisaties en zo de doelgroep nog beter te bereiken.

Activiteiten

- Inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

De gemeente is op grond van de Huisvestingswet verplicht om aan de (halfjaarlijkse) taakstelling te voldoen.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Inzet van Vluchtelingenwerk Oost Nederland**
Vluchtelingenwerk Oost Nederland (=VWON) zet zich in voor het meedoen op alle gebieden van de nieuwe Twenteranders in onze gemeente. De samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland is vastgelegd in een prestatieovereenkomst. Voor de kalenderjaren 2020 en volgende zal de gemeente, VWON en ketenpartners invulling moeten geven aan de nieuwe Wet Inburgering. Gelet op de wijzigingen in de wet, zal nog meer moeten worden ingezet op de zogeheten duale trajecten, een combinatie van werk en het leren van de Nederlandse taal. In hoeverre de rijksbijdrage toereikend zal zijn is nog niet bekend.
- **Voldoen aan de wettelijke taakstelling statushouders**
De doelstelling van de gemeente Twenterand is om te voldoen aan de wettelijke taakstelling statushouders. Belangrijk daarbij is en blijft de samenwerking met Vluchtelingenwerk Oost Nederland, COA, Mijande en andere (lokale) ketenpartners zoals de St. Boot en de St. Manna.
- **Nazorg van ex-gedetineerden**
Er ligt een gemeentelijke verantwoordelijkheid op zes leefgebieden, te weten:
 1. Identiteitsbewijs
 2. Inkomen
 3. Onderdak
 4. Schuldhulpverlening
 5. Psychosociale begeleiding
 6. Arbeidsmarkttoeleiding

Voor kalenderjaren 2020 en volgende continueren wij de integrale samenwerking binnen het Sociaal Domein, met als doel de gemeentelijke verantwoordelijkheid waar te maken op het gebied van nazorg voor ex-gedetineerden.
- **ONTWIKKELING Updaten integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein**
Het integrale beleidsplan Handhaving Sociaal Domein loopt tot 2021 en zal dus in 2020 vernieuwd gaan worden.
Het blijft wenselijk dat het plan alle domeinen van het Sociaal Domein betreft. De gekozen beleidslijnen, met als drie speerpunten: Handhaving is een natuurlijk onderdeel van de integrale

dienstverlening, fraude mag niet lonen en de gemeente Twenterand is een rechtvaardige en sociale gemeente zullen wederom weer de basis zijn om het beleid ook in de kalenderjaren 2021 en volgende te continueren. Uiteraard worden de ervaringen van de afgelopen jaren ingebracht bij het updaten van het plan.

- Verstrekken inkomensvoorzieningen
- Inzet fraudepreventie en handhaving

Metingen en verplichte indicatoren

Personen met een bijstandsuitkering (per 1000 inwoners)

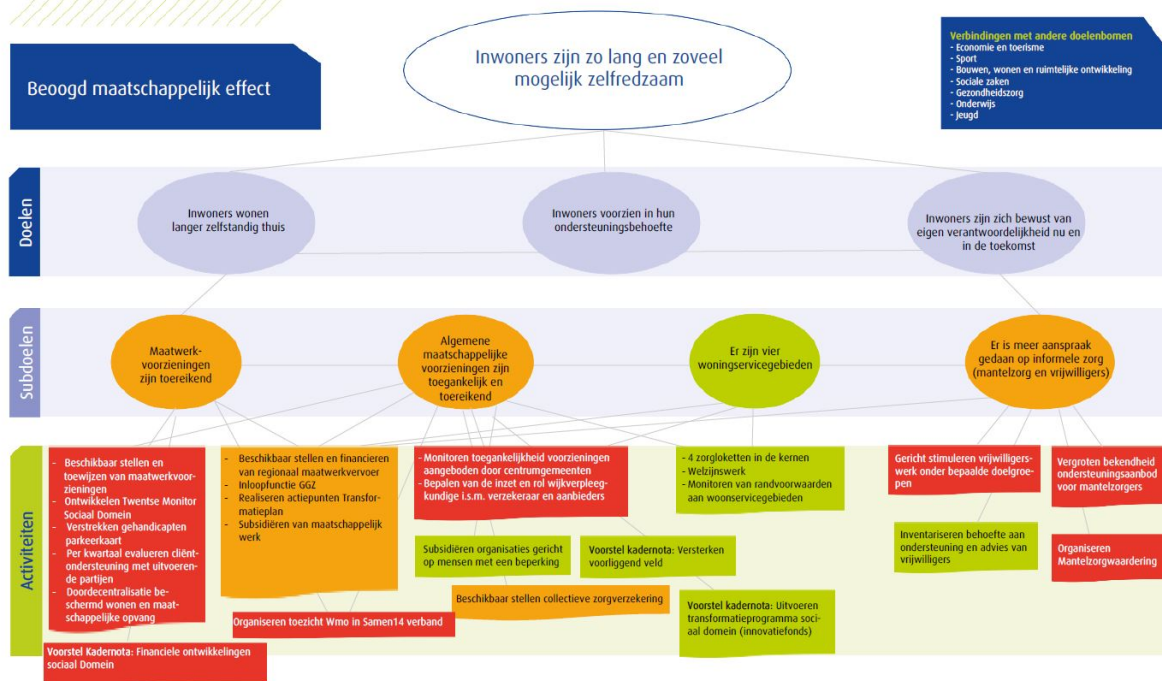
Personen met een lopend reïntegratietraject (15-65 jr. per 1000 inw.)

Beleidsdoelen	Begroo t 2020	Begroo t 2019	2018	2017	2016	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden						
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	460	480	462	511(01-7)	489 (31/5)	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	25	30	25	36(01/07)	38 (31/5)	CIV
Aantal activeringstrajecten	380	400	366	490	434 (31/5)	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	267	267	267	285 (01-07)	295	-
Aantal taakstelling vergunninghouders	24	28	50	65 (31-12)	40 (31/5)	-
Financieel zelfredzame inwoners						
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	450	248 (01-07)	471	275(01-07)	169 (31/5)	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	70	70	76	62	26 (31/5)	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag	270	300	307	257	128 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoelage	9	5	11	2 (01-07)	2 (31/5)	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners						
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling	400	400	400	400	147 (31/5)	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	165	163	105	105	56	extern
Beschut werk	14	11	5	5	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	85	60	60	60	-	Interne systemen

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2020

Inhoudelijk perspectief

In de komende jaren wordt als ontwikkeling gezien de vergrijzing, het langer zelfstandig wonen en het toenemen van (rijks)taken op lokaal niveau. Zoals de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2021. De financiële opgaven op het gebied van de decentralisaties zijn voor de aankomende jaren fors en brengen grote risico's met zich mee. Daarom zijn we al geruime tijd bezig met vernieuwing en verandering, transformatie. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Door een toename van de eigen kracht en samen kracht, wordt in de toekomst minder aanspraak gemaakt op maatwerkvoorzieningen en wordt meer beroep gedaan op vrij toegankelijke voorzieningen in het 'voorveld'. Het inzetten van preventie en het versterken van het voorveld blijft een belangrijke opdracht voor de komende jaren. Het is belangrijk dat inwoners de weg naar vrij toegankelijke voorzieningen weten te vinden. De rol van de gemeente is om ondersteuning te blijven bieden daar waar het echt nodig is. De transformatie betreft niet alleen de inwoners, maar ook instellingen en onze eigen organisatie. De organisatieontwikkeling is mede ingegeven door de beweging in het sociaal domein. Regie én samenwerking lokaal en regionaal zijn nodig om deze opgave het hoofd te bieden. Een integrale aanpak met jeugd en welzijn, maar ook met participatie is nodig om te zorgen dat kennis en ervaring uit deze domeinen optimaal worden benut om maatschappelijk winst te bereiken. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Door afnemende rijksmiddelen en toenemende kosten is het financiële meerjarenperspectief voor het sociaal domein somber. Het geeft noodzaak tot een bijsturing in het sociaal domein. In 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld, met daarin de volgende thema's: omkijken naar elkaar, economisch vitale inwoners, iedereen doet mee en thuis is het fijn en veilig. Deze thema's dragen bij aan verdere transformatie van het sociaal domein en om de grote financiële tekorten te beperken.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Een maatwerkvoorziening is een voorziening op individueel niveau, bijvoorbeeld, een scootmobiel, huishoudelijke ondersteuning of dagbesteding.

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen
- Ontwikkelen Twentse Monitor Sociaal Domein
- Verstrekken gehandicapten parkeerkaart
- Per kwartaal evalueren cliënt-ondersteuning met uitvoerende partijen
- Organiseren toezicht Wmo in Samen14 verband
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Inloopfunctie GGZ
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Subsidiëren van maatschappelijk werk
- **VOORSTEL: Financiële ontwikkelingen sociaal domein**
Ter uitvoering van het beleid om onze inwoners adequate zorg en ondersteuning te bieden is er helaas nog steeds sprake van stijging van uitgaven en tekorten ten opzichte van de rijksbijdrage. Vanaf het begin van de decentralisaties zijn aantallen en complexiteit toegenomen en daarmee kostenstijgingen. Er worden sinds 2015 al veel zaken ondernomen in Transformatie (zie ontwikkelprogramma), preventie, interveniëren in verwijsprocessen en alternatieven voor geïndiceerde zorg (bijv. POH jeugdGGZ) om ook financieel meer ruimte te creëren. Hoewel maatregelen werken blijft de beïnvloedbaarheid helaas beperkt.

Financiële ontwikkelingen Wmo en jeugd

Wij blijven voortvarend bezig (o.a. door verwijzstromen-interventies en voorliggende oplossingen) om het tij te keren. Dit heeft effect. Bekend is inmiddels dat de jaarrekening 2018 een voorzichtige stabilisatie ten opzichte van het tekort i.r.t. de rijksbijdrage laat zien. De transformatie gaat ondertussen onverminderd door en deze zullen ook in 2020 effect moeten hebben. Apart van deze Kadernota (conform toezegging aan de raad) presenteren wij een initiatievenlijst waarmee gewerkt wordt om vernieuwing en besparingen te realiseren. Dit blijft nodig want er blijven ook kosteneffecten en risico's vanwege het open einde karakter, effecten van aanbestedingen en regelgeving (zoals CAO-effecten en uitspraken rechtbanken). Vooral zien wij grote risico's voor meerkosten in relatie tot de Twentse inkoop Wmo en jeugd 2019, waarin gewerkt wordt met nieuwe overeenkomsten met hogere (reële) prijzen. Vanwege de nieuwe situatie in de overgang naar het Twentse model zijn de effecten nog niet financieel te duiden, vandaar dat hierin aannames worden gedaan. In de loop van 2019 wordt o.a. ook meer duidelijk over maatwerkvervoer (regiotaxi, vervoer van en naar de dagbesteding Wmo en Jeugdhulp en leerlingenvervoer) in verband met het mogelijk verlengen van het optiejaar en dan wel het gaan doen van een nieuwe aanbesteding, effecten abonnementstarief, huishoudelijke ondersteuning (Twente onderzoek toekomstscenario's i.v.m. rechterlijke uitspraken en kostenstijgingen medische advisering (nieuwe aanbesteding in 2019). Het moeten doen van nieuwe aanbestedingen binnen het sociaal domein met implementatie zal projectmatig extra personeel met bijbehorende incidentele kosten vergen (P.M). Er zit druk aan onze toegang. De structurele formatie in de uitvoering leidt op dit moment niet tot nadere voorstellen. Focus zit op het realiseren van stabiele vaste kern en ondertussen loopt er ook het onderzoek (motie toegang) met de doorontwikkeling en optimalisering van de toegang (incl. kernteams en werkwijze nieuwe inkoop) waar eerst naar goed naar gekeken wordt, zodat daarna gefundeerde conclusies kunnen worden getrokken.

Begrotingseffect 2020 e.v.

Kosten blijven toenemen. Voor onze ramingen rond jeugdhulp en ondersteuning gaan wij op dit moment voor 2020 uit van indexering met 3% ten opzichte van het (geïndexeerde niveau) 2019. Het betreft een bedrag van € 500.000. De inhaalslag naar het huidige jaar toe zal in de komende Berap worden meegenomen (2x 2,6%, volgens informatie vanuit Twentse inkoop); dit betreft een bedrag van € 800.000 dat doorwerkt komen jaren. Dit is de inhaalslag op de tarieven naar aanbieders die grotendeel bevroren waren in de oude contracten. Een volume effect is niet meegenomen. Daar het een raming is en er meer factoren van invloed zijn op de uitkomsten sociaal domein worden al deze indexeringen gedekt uit de reserve sociaal domein, waarop nu een groot beslag wordt gedaan. Hiermee wordt tot 2021 overbrugt mede vanwege het volgende: De structurele rijks financiering is nog niet op peil. Er wordt landelijk gewerkt aan een nieuw verdeelmodel sociaal domein per 2021. Onze inspanning is er op gericht om hierbij tevens verhoging van het macrobudget te krijgen en een financiële tussenoplossing (a la stroppenpot) totdat het nieuwe model in werking treedt. Gelukkig zien wij op het moment van schrijven (mei 2019) enige beweging van het Rijk in relatie tot financiële tegemoetkoming naar de gemeenten.

Integrale beleidsnota sociaal domein 2019-2022

Eind 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld door de raad. Deze nota vervangt in ieder geval de bestaande (deels wettelijk verplichte) nota's voor Wmo, Jeugd, Participatie (o.a. re-integratie) en Transformatie en neemt ook onderwijsbeleid meer expliciet mee. De integrale beleidsnota ontschot binnen het sociaal domein en legt verbandingen met andere terreinen zoals gezondheid en economie.

In de nota zijn de sociale doelen uit het coalitieakkoord uiteraard verwerkt en nader handen en voeten gegeven. In het uitvoeringsproces wordt opgavegericht en interactief gewerkt. Dit houdt in dat -samen met betrokken actoren- wordt bepaald welke opgaven binnen het sociaal domein de komende jaren actueel en urgent zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan preventie, langer zelfstandig thuis wonen, eenzaamheid, vrijwilligerswerk en financiële zelfredzaamheid (armoede/schuldenaanpak).

Het leggen van (nieuwe) verbandingen vinden we belangrijk en noodzakelijk. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan de opgaven die de nieuwe omgevingswet met zich mee brengt, de link met sport (vitaal sportpark), en de raakvlakken die dit heeft met (de transformatie in) het sociaal domein.

Transformeren blijft noodzaak gezien de grote inhoudelijke maar ook financiële opgaven in het sociaal domein. We realiseren de opgaven uit deze beleidsnota vooral middels onze transformatieaanpak. Zie voor een nadere toelichting op transformatie de aparte doelenboom (achteraan dit programma). Bij alle (beleids)ontwikkelingen wordt uiteraard onze Adviesraad Sociaal Domein actief betrokken.

- **ONTWIKKELING: Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang**
Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) is een centrumgemeentetaak. Twenterand valt onder subregio Almelo. Door centrumgemeente Almelo wordt deze taak uitgevoerd. Per 1 januari 2021 staan drie belangrijke beleidswijzigingen rond de centrumgemeentetaken ingevoerd door het rijk op de planning:
 - De bestuurlijke afspraak met het rijk om BW en MO op het niveau van de centrumgemeente te bekostigen en te organiseren vervalt.
 - De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt opengesteld voor cliënten met psychische klachten.
 - Er komt een nieuw financieel verdeelmodel voor de rijksmiddelen bestemd voor BW, MO en begeleiding Wmo.

De effecten van deze beleidswijziging van het rijk zijn op dit moment nog niet te overzien. De financiële middelen komen straks bij ons als individuele gemeente terecht en niet meer bij de centrumgemeente. De verschuiving van BW-cliënten naar de Wlz én het nieuwe financiële verdeelmodel maken het inschatten van de effecten zeer onzeker. Zodra dit meer duidelijk is kan de impact beter worden overzien en wordt er op terug gekomen.

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Onder algemeen maatschappelijke voorzieningen worden voorzieningen verstaan die voor iedere inwoner uit de gemeente Twenterand van 0-100+ jaar beschikbaar zijn. Bijvoorbeeld; maatschappelijk werk, bibliotheek en activiteiten georganiseerd door een welzijnsstichting. Daarnaast zijn er ook maatschappelijke voorzieningen gericht op zorg, denk hierbij aan dak- en thuislozenopvang, vrouwenopvang en verslavingszorg.

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen
- Ontwikkelen Twentse Monitor Sociaal Domein
- Verstrekken gehandicapten parkeerkaart
- Per kwartaal evalueren cliënt-ondersteuning met uitvoerende partijen
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Inloopfunctie GGZ
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Subsidiëren van maatschappelijk werk
- Organiseren toezicht Wmo in Samen14 verband
- Monitoren toegankelijkheid voorzieningen aangeboden door centrumgemeenten
- Bepalen van de inzet en rol wijkverpleegkundige i.s.m. verzekeraar en aanbieders
- Beschikbaar stellen collectieve zorgverzekering

- Subsidiëren organisaties gericht op mensen met een beperking
- 4 zorgloketten in de kernen
- Welzijnswerk
- Monitoren van randvoorwaarden aan woonservicegebieden

- **VOORSTEL: Versterken voorliggend veld**

Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht, samen met het netwerk of met een vrij toegankelijke voorziening te komen tot oplossingen. Door het versterken van het voorliggend veld/preventie, onder andere met de start van de kernteams in 2018, is er een verschuiving van geïndiceerde zorg naar voorliggende voorzieningen. Vier partners van de kernteams, te weten Stichting Avedan Maatschappelijk Werk, Stichting Evenmens informele zorg voor elkaar, Stichting MEE IJsseloevers en Stichting ZorgSaam Twenterand, hebben met name hierdoor een stijging in het aantal inwoners dat zij ondersteunen. Dit heeft tot gevolg dat de jaarlijkse behoefte aan subsidie voor in ieder geval deze organisaties toeneemt. Dit wordt per organisatie beoordeeld.

Voorstel	i/s	*Financiën
Versterken voorliggend veld	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

*De budgetverdeling dat subsidies betreft wordt opgenomen in de bijlage F van de programmabegroting.

- **VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**

De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

Subdoel: Het gebruik van de vier woonservicegebieden

Onder woonservicegebied wordt verstaan een kern waarin het voor iedereen van alle leeftijden goed leven is. Jong en oud, gezonde mensen en mensen met functie-beperkingen wonen hier door elkaar. In een woonservicegebied worden optimale condities geschapen voor een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg, tot en met 24-uurs zorg op afroep. Het betreft inclusief integraal beleid. Ouderen en mensen met functiebeperkingen worden op deze manier ondersteund om zelfstandig te blijven wonen en zelfredzaam te blijven.

Activiteiten

- 4 zorgloketten in de kernen

- Welzijnswerk
- Monitoren van randvoorwaarden aan woonservicegebieden
- Monitoren toegankelijkheid voorzieningen aangeboden door centrumgemeenten
- Bepalen van de inzet en rol wijkverpleegkundige i.s.m. verzekeraar en aanbieders
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Inloopfunctie GGZ
- Realiseren actiepunten Transformatieplan

Subdoel: Er is meer aanspraak gedaan op informele zorg (mantelzorg en vrijwilligers)

We spreken inwoners altijd eerst aan op eigen kracht, samen-kracht of de onderlinge maatschappelijke kracht om te komen tot oplossingen. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn hierin onmisbare schakels die wij zeer waarderen. Wij treffen voorzieningen waardoor mantelzorgers ontlast worden.

Activiteiten

- Vergroten bekendheid ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers
- Organiseren mantelzorgwaardering
- Inventariseren behoefte aan ondersteuning en advies van vrijwilligers
- Gericht stimuleren vrijwilligerswerk onder bepaalde doelgroepen
- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer
- Inloopfunctie GGZ
- Realiseren actiepunten Transformatieplan
- Subsidiëren van maatschappelijk werk

Metingen en verplichte indicatoren

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend						
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3678	3699	2756	2680	2404	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend						
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	675	660	682	649	645	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	250*	450	203*	455	413	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	325	300	400	322	270	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	210	313	210	210	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1420	1467	1408	1475	1849 (1/6)	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2020

Inhoudelijk perspectief

We streven naar gezonde inwoners, nu en in de toekomst. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Positieve gezondheid is een brede opvatting over gezondheid en raakt daarmee veel facetten van het leven en laat zien dat ondersteuning van diverse partijen/netwerk nodig (kunnen) zijn voor gezondheid. Meedoen aan de participatiesamenleving staat voorop.

Gezondheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. De gemeente voert regie en is wettelijk verantwoordelijk voor het op peil houden van de bescherming van de gezondheid van inwoners. Ook zetten we net als in het gehele sociaal domein in op preventie, zodat gezondheidsklachten en inzet van zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen. We verwachten dat dit voor de inwoners bijdraagt aan de kwaliteit van leven en participatie in de maatschappij, tegelijkertijd kunnen investeringen in preventie de gemeentelijke zorgkosten doen verminderen.

Bij het voorkomen van gezondheidsklachten blijven komende jaren de volgende thema's spelen: leefstijl, gezondheid en milieu, sociaal economische gezondheidsverschillen, kwetsbare en eenzame ouderen en gezondheid van statushouders (in relatie tot integratie).

Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Vooral op de aspecten participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid zien wij kansen voor verbindingen met het sociaal domein. Ons lokale gezondheidsbeleid zet deze lijn voort en kijkt naar integratie met beleidsdocumenten in het sociaal domein. Maar ook met andere ontwikkelingen zoals het ontwikkelprogramma invoering omgevingswet (zie doelenboom bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH).

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we bij (echt)scheidingen richten op het toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en hun omgeving in de overgang naar de nieuwe situatie. Van meet af aan is continue aandacht voor het belang en de positie van het kind via een steunfiguur cruciaal. Dit gaat vorm gegeven worden door een scheidingsloket.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl op hun gezondheid

Leefstijl is de manier van leven van een individu. Inwoners zijn zich niet altijd bewust van de invloed die een bepaalde leefstijl kan hebben op de gezondheid en vitaliteit van hun persoon. Door middel van voorlichting en preventieve activiteiten wordt deze bewustwording ondersteund.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**

De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- **Faciliteren van voorlichting over gebruik alcohol en drugs (o.a. op scholen)**

Gezien de problematiek in de gemeente is het wenselijk de expertise vanuit verslavingszorg beschikbaar te hebben voor professionals en voor inwoners.

Gemeente Twenterand heeft sinds de zomer 2018 een inloop drank en drugs opgezet waarbij inwoners die zelf te kampen hebben met verslavingsproblematiek en omstanders vragen kunnen stellen en advies kunnen inwinnen bij verslavingszorgmedewerkers.

Iedere week vindt in een andere kern de inloop plaats. Inwoners zijn vrij om de inloop te bezoeken in de andere kern.

Problematiek kan ook gesignaleerd worden bij sportverenigingen, horecagelegenheden maar ook kerken.

Zo zijn er bijvoorbeeld bijeenkomsten uitgevoerd voor sportverenigingen in relatie tot schenken van Alcohol. De preventiemedewerker verslavingszorg vanuit Gemeente Twenterand heeft deze

presentatie verzorgd waarin risico's zijn besproken en handvatten zijn aangereikt. Horeca gelegenheden staan al op de agenda. Dit zetten wij door.

Vanuit vroegsignalering houdt Waypoint contacten met de kerken en bieden zij bijeenkomsten voor ouder en inwoners die te kampen hebben met verslavingproblematiek. De coördinator drugs houdt nauw contact met de gemeentelijke medewerker die belast is met vroegsignalering in Twenterand. Er wordt gewerkt aan de menukaart; een kaart die in 1 oogopslag laat zien wat het preventieaanbod is en welke partijen samenwerken op dit onderwerp. Gemeente Twenterand haalt actief onderwerpen op die spelen op scholen en verbindt lokale partijen met elkaar zodat zij hun krachten en expertise bundelen in het maken van een preventiebijeenkomst.

- **(Preventieve) maatregelen als voorlichtingen en trainingen gericht op het voorkomen en verminderen van huiselijk geweld**

- **Collectieve preventie uitvoeren door de GGZ**

- **Inzetten ambulant medewerker verslavingspreventie**
 De preventiemedewerker vanuit verslavingszorg richt zich met name op bewustwording en kennisvergroting van (problematisch) middelengebruik bij jongeren, diens omgeving en professional. Zo sluit de preventiewerker aan bij netwerkoverleggen waarin signalen/ casuïstiek besproken wordt en zij meedenkt in te zetten strategie tot bereiden van het gezin/de jongere/het doel. De preventiemedewerker geeft deskundigheidsbevordering aan professionals en geeft scholen (leerkrachten) handvatten hoe om te gaan met signalen op school en in de klas. Sinds de start van de inloop drank en drugs heeft de preventiemedewerker hier een prominente rol in. Het inloopspreekuur is te bezoeken door de persoon met verslavingsproblematiek dan wel door mensen rond deze persoon heen die vragen kunnen stellen hoe bijvoorbeeld om te gaan met zorgen. Rookvrije schoolpleinen is een trend en een actie waarbij onze preventiemedewerker een belangrijke rol bekleedt; vragen als hoe implementeer je zo een zone en hoe ga je het gesprek aan?

- **ONTWIKKELING: Voortzetten aanpak drugsproblematiek**
 De afgelopen anderhalf jaar is er intensief gewerkt aan de aanpak drugsproblematiek in Twenterand onder leiding van een coördinator drugs en is er specifiek aandacht geweest voor de aanpak van GHB-problematiek door middel van het GHB casuoverleg. Er is - vanuit de inhoud en de doorlooptijd van de pilot - aanleiding om deze aanpak met een jaar te verlengen. Het volgende is hierbij aan de orde:
 De gemeente Twenterand zal - in samenwerking met het Trimbos instituut, en in opdracht van VWS - in 2019 een blauwdruk opleveren voor andere gemeenten in Nederland hoe GHB problematiek aan te pakken. Gezien de noodzaak op het gebied van drugsaanpak én de tijd te hebben om onze blauwdruk ook in praktijk te brengen is het van belang dat onze brede drugsaanpak met dit casuoverleg ook in 2020 door loopt. Zo hebben wij als gemeente en onze partners de kans om de drugsaanpak verder te verfijnen en kunnen we de blauwdruk doorontwikkelen.
 Preventief is er gewerkt aan het ontwikkelen van een menukaart. Hierop kan je in één oogopslag zien wat het preventieve aanbod is op het gebied van drugsproblematiek en welke partijen hierin samenwerken. De smaken op de menukaart zijn volop in ontwikkeling en worden steeds verder uitgebreid en in de praktijk gebracht. Zo wordt de menukaart gebruikt om op onderwerpen krachten te bundelen van partners bij het organiseren van preventiebijeenkomsten op scholen.
 De drugsaanpak is onderdeel van het integraal genotsmiddelenbeleid. Naar aanleiding van een mysteryguest onderzoek naar alcoholverstrekking zijn preventieve activiteiten uitgezet voor sportverenigingen met kantines. Deze preventieve activiteiten worden verder uitgezet naar horecagelegenheden en hier dient coördinatie op te zitten. Daar er voldoende middelen in de reserve genotsmiddelenbeleid zitten, mede vanwege de ontvangen subsidie van VWS, zal onze intensieve aanpak naar verwachting in 2020 gewoon kunnen doorlopen.

Subdoel: Het zorgnetwerk biedt vroegtijdige ondersteuning

Het zorgnetwerk is het geheel van overleggen ter ondersteuning van inwoners (bijv. kernteams, ZorgAdviesTeams, 0-tot 100 overleg, Wijk- en Veiligheidsoverleg). Een groot deel van onze inwoners heeft geen ondersteuning nodig bij het deelnemen aan de maatschappij. Echter een deel van de inwoners kan het niet alleen en heeft die ondersteuning wel nodig. Vanuit het zorgnetwerk wordt met ketenpartners gezocht naar een zo vroeg mogelijke effectieve ondersteuning.

Activiteiten

- Uitvoeren en in stand houden van de jeugdgezondheidszorg, prenatale voorlichting e.d.
- Gericht op het functioneren van het zorgnetwerk: Bieden van optimale coördinatie en verbinden van 0e en 1e lijns zorg
- Faciliteren van de verbindingen in het zorgnetwerk door uitvoeren ZAT's en SOT's

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Naast het organiseren van preventieve activiteiten en het ondersteunen van inwoners is specifieke hulp soms nodig. Inwoners redden het niet altijd alleen en zijn dan afhankelijk van voorzieningen. De gemeente heeft er voor gekozen op bepaalde gebieden deze hulp aan te bieden.

Activiteiten

- Uitvoeren en in stand houden van de jeugdgezondheidszorg, prenatale voorlichting e.d.
- Bestrijden van de eikenprocessierups
- Beheren en vervangen van de bestaande AED's
- Financieren en regie houden op; verslavingszorg, Geestelijke gezondheid e.d.
- **VOORSTEL: Scheidingsloket**
In het bestuursakkoord is de ontwikkeling van een scheidingsloket opgenomen. Er is gestart met een verkenning op dit gebied welke uitgewerkt gaat worden in een pilotplan. Doel is toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en omgeving, met bijzondere aandacht voor kinderen (zie ook coalitie-akkoord). Dit plan zal voor de zomer toegezonden worden aan de gemeenteraad. Voor de uitvoering zullen middelen beschikbaar moeten zijn. In 2019 is in de begroting van Twenterand een bedrag voor uitvoering opgenomen. Echter is voor het goed uitvoeren van een pilot meer tijd nodig dan het laatste half jaar van 2019. Voorstel is om de pilot uit te voeren in een periode van 1,5 jaar vanaf juli 2019 tot en met december 2020 en een budget van € 50.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het scheidingsloket in 2020.

Voorstel	i/s	Bedrag
Scheidingsloket	i	€ 50.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

- **ONTWIKKELING: Implementatie en uitvoering Wet Verplichte GGZ**
De WvGGZ treedt per 1 januari 2020 in werking en vervangt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). Waar bij de Wet BOPZ de focus op gedwongen opname lag, komt bij de WvGGZ verplichte zorg (behandeling, begeleiding, etc), die ook in de thuissituatie kan plaats vinden, centraal te staan. Daarnaast kan iedereen een melding doen op basis van de WvGGZ.

De wet geldt voor personen als hun gedrag:

- Als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel;
- Dit nadeel geldt voor de persoon zelf en/of voor anderen;
- Verplichte zorg de enige mogelijkheid is om dit nadeel weg te nemen.

Op grond van de Wvvggz kan verplichte zorg worden opgelegd op basis van een wettelijke grondslag op twee manieren: op basis van een crisismaatregel door de burgemeester of op basis van een zorgmachtiging door de rechter. De Wvvggz regelt de procedure en de rechten en plichten rondom de verplichte zorg. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten aangezien er extra taken bijkomen voor de gemeente. Gemeenten dienen onder andere een meldfunctie in te richten en een werkproces op te stellen om verkennend onderzoek te doen. Regionaal is een projectorganisatie ingericht dat onder het bestuurlijk platform van de Bestuurscommissie Publieke gezondheid (GGD) valt. Een koppeling met de aanpak personen voor verward gedrag (die daar ook al ligt) wordt gelegd. Veiligheid en Zorg werken eendrachtig samen om deze nieuwe ontwikkeling vorm te geven. Er zijn nog diverse onduidelijkheden rond deze nieuwe wet.

Financieel wordt (regionaal) vooralsnog een beroep gedaan op daartoe ingerichte landelijke fondsen. Lokaal zal vooral personele inzet vooralsnog aan de orde zijn. Zodra meer is uitgewerkt kan de lokale impact beter worden geschetst en wordt hierop teruggekomen.

- **ONTWIKKELING: Middelen aanpak gezondheidsachterstanden**

De stimuleringsregeling Gezond in de stad is verlengd tot en met 2021. Bij de besteding van deze rijksmiddelen van € 23.000 per jaar sluiten we aan bij ons gezondheidsbeleid. Het speerpunt voor de komende projectperiode is met name eenzaamheid onder ouderen van 75+ jaar. Dit speerpunt past zowel bij het lokaal gezondheidsbeleid als in het coalitieakkoord. Met deze middelen wordt getracht de gezondheidsachterstanden terug te dringen.

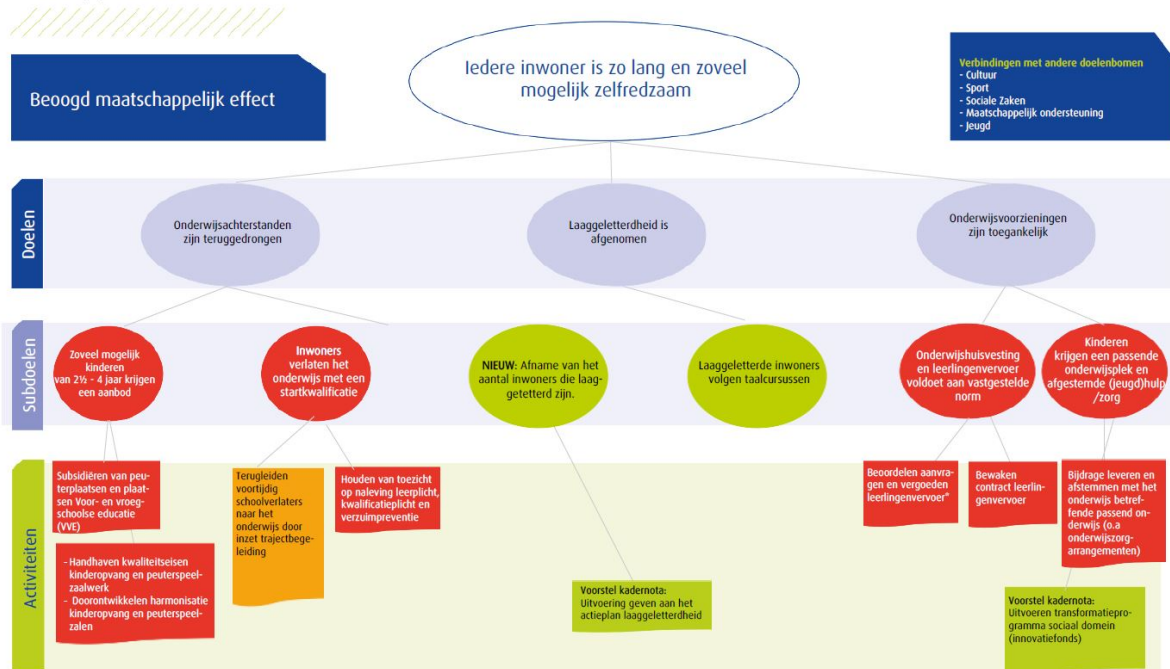
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Hulp is geboden waar nodig						
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	80	80	88	90	90	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1.000	900	1.039	1.166	1.011	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	18	18	8	-	-	Tactus Verslavingszorg

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Onderwijs | 2020

Inhoudelijk perspectief

De samenleving verandert snel en “een leven lang leren” is aan de orde. We willen als gemeente dat onze inwoners in staat worden gesteld om zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de samenleving. De opgave hierin is dat onze inwoners aanwezige ontwikkelingskansen gebruiken voor een zo goed mogelijke positie op de arbeidsmarkt. Hiervoor moeten we de komende jaren blijven investeren in het verder naar beneden brengen van laaggeletterdheid. Met de harmonisatie van de peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties is een kwaliteitsslag ingezet welke de komende jaren verder vorm krijgt. De doorgaande lijn van voorschoolse voorzieningen naar schoolse voorzieningen wordt verbeterd ten behoeve van goed en toegankelijk onderwijs.

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2½ - 4 jaar krijgen een aanbod

De gemeente is verantwoordelijk voor het aanbieden van voldoende VVE-plaatsen voor kinderen die tot de doelgroep behoren. Voor kinderen van 2½ tot 4 jaar die behoren tot de doelgroep voor VVE is een VVE-plaats beschikbaar.

Activiteiten

- Subsidiëren van peuterplaatsen en plaatsen Voor- en vroeg-schoolse educatie (VVE)
- Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeel-zaalwerk
- Doorontwikkelen harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen

Subdoel: Inwoners verlaten het onderwijs met een start kwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger. Jongeren van 16 tot 18 jaar vallen onder de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben jongeren meer kans op een baan. Tevens is de link te leggen met onderwijs—arbeidsmarkt, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk.

Activiteiten

- Terugleiden voortijdig schoolverlaters naar het onderwijs door inzet trajectbegeleiding
- Houden van toezicht op naleving leerplicht, kwalificatieplicht en verzuimpreventie

Subdoel: afname van het aantal inwoners die laaggeletterd zijn

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**
Laaggeletterde inwoners kunnen taalcurssussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er ligt een Actieplan Laaggeletterdheid voor 4 jaar (2018-2021) met tijdelijke financiering voor 2 jaar. Voorstel is de aanpak van laaggeletterdheid in 2020 en 2021 te continueren op hetzelfde niveau als in 2018 en 2019 door incidenteel middelen hiervoor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2021	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het buitenonderhoud, de aanpassingen en het binnenonderhoud. De normen voor onderwijshuisvesting zijn vastgelegd bij verordening, evenals de normen voor leerlingenvervoer.

Activiteiten

- Beoordelen aanvragen en vergoeden leerlingenvervoer
- Bewaken contract leerlingenvervoer
- **ONTWIKKELING: Onderwijshuisvesting IHP**
De gemeente Twenterand is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Dit is een wettelijke taak. Per 1 januari 2015 heeft het schoolbestuur de (totale) onderhoudsplicht van de huisvesting. De gemeente heeft daarbij de zorgplicht en is verantwoordelijk voor nieuwbouw-, renovatie- en uitbreidingsvraagstukken. Landelijk is een en ander in beweging om ook renovatie op te nemen als alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het doel is een verbetering van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en daarmee van het onderwijs. Onderdeel van de nieuwe plannen is een verplicht door de gemeente op te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP). Honorering van dit voorstel, dat nog landelijk wordt uitgewerkt, zal een aanpassing van onze regelgeving en werkwijze gaan betekenen. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de bekostiging van onderwijshuisvesting. De beide ontwikkelingen worden door ons op de voet gevolgd en zodra het concreet wordt (termijn is nog onduidelijk) komen we er op terug.

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Hoewel de verantwoordelijkheid voor passend onderwijs bij scholen en de samenwerkingsverbanden ligt, is de gemeente in specifieke gevallen vanuit de jeugdwet verplicht beleidsmatig af te stemmen én een bijdrage aan onderwijszorgarrangementen te leveren om zo alle leerlingen een passende ontwikkeling te kunnen bieden op school en daarbuiten.

Activiteiten

- Bijdrage leveren en afstemmen met het onderwijs betreffende passend onderwijs (o.a. onderwijszorgarrangementen)
- **VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

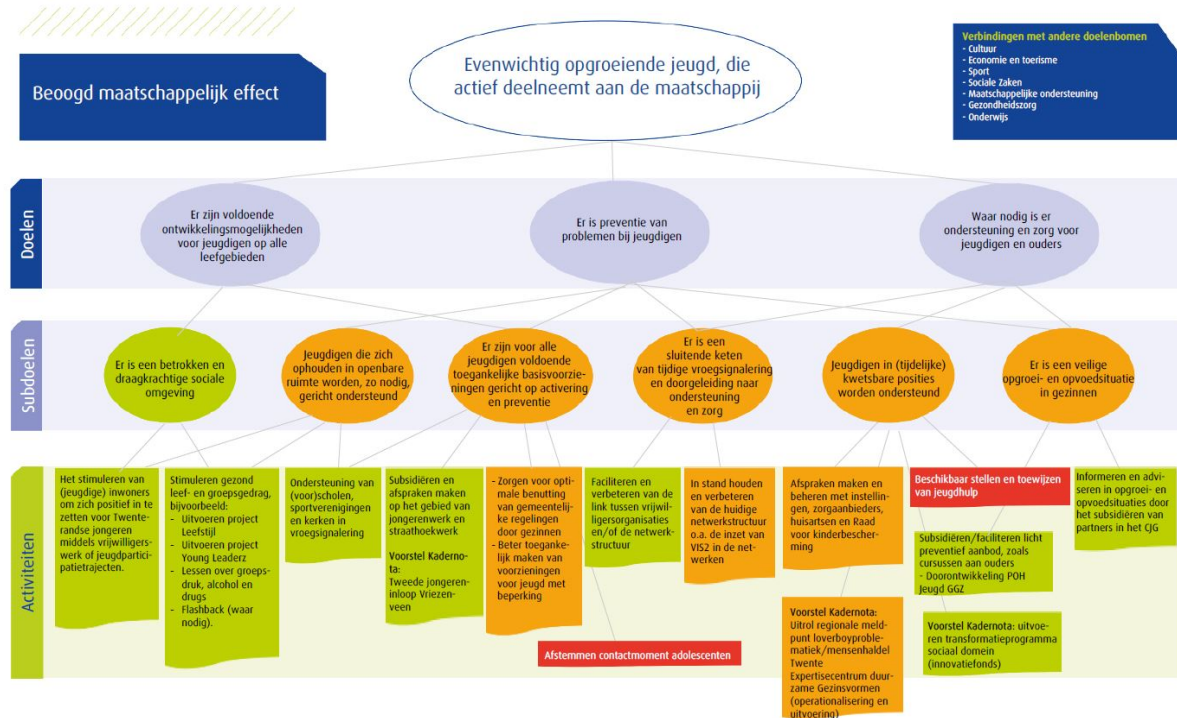
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen				
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	n.n.b.	n.n.b.	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taal cursus volgen bij het ROC	20	20	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	30	30	37	Taalpunt
Nieuwe indicatoren 2020				
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	290			

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2020

Inhoudelijk perspectief

Met de meeste jeugdigen en gezinnen in onze gemeente gaat het goed. De samenleving zal de komende jaren echter blijven veranderen en van invloed zijn op het welzijn van jeugdigen en gezinnen binnen onze gemeente. Een deel van hen zal extra ondersteuning nodig hebben.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreachend) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen.

Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken.

Om de kwetsbaarheid van jeugdigen en gezinnen tegen te gaan, wordt vanuit het Rijk middels (actie)programma's als 'Zorg voor de Jeugd', 'Geweld hoort nergens thuis' en 'Samen tegen mensenhandel' de komende jaren extra ingezet op jeugdigen en gezinnen in kwetsbare posities.

Het liefst willen we alle jeugdigen een veilige en stabiele thuisomgeving bieden en jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Het kan gebeuren dat jeugdigen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, de inzet is dan om jeugdigen wel 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien in bijvoorbeeld een pleeggezin of gezinshuis.

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' en het Interbestuurlijk Programma (IBP) moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. Dit wordt regionaal opgepakt. Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel. Dit meldpunt wordt regionaal verder uitgerold. Hiermee voldoen wij aan de minimale eisen vanuit het landelijke programma en zal de verdere aanpak tegen mensenhandel ondersteund worden

Vanuit de Regio wordt samengewerkt rondom de inkoop van geïndiceerde zorg Jeugd. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Meer informatie m.b.t. het Twents model is opgenomen in de doelenboom Maatschappelijke ondersteuning.

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Er is een betrokken en draagkrachtige sociale omgeving

Door de betrokkenheid van de sociale omgeving bij hun buurt en hun jeugd te vergroten, kunnen deze positieve krachten in de sociale omgeving ingezet en uitgebouwd worden voor een positief leefklimaat.

Activiteiten

- Het stimuleren van (jeugdige) inwoners om zich positief in te zetten voor Twenterandse jongeren middels vrijwilligerswerk of jeugdparticipatietrajecten.
- Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag

Subdoel: Jeugdigen die zich ophouden in openbare ruimte worden, zo nodig, gericht ondersteund

De gemeente kent jeugdgroepen met soms problematisch en grensoverschrijdend gedrag als het vernielen van objecten in openbare ruimte. Naast handhaving, repressie en zorg, komt er meer aandacht voor stimulering en activering van positief groepsgedrag.

Activiteiten

- Het stimuleren van (jeugdige) inwoners om zich positief in te zetten voor Twenterandse jongeren middels vrijwilligerswerk of jeugdparticipatietrajecten.
- Stimuleren gezond leef- en groepsgedrag
- Ondersteuning van (voor)scholen, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

De gemeente draagt zorg voor voldoende toegankelijke basisvoorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur. De voorzieningen dragen eraan bij dat jeugdigen zich zo goed mogelijk kunnen

ontwikkelen, op een zinvolle en leuke manier hun vrije tijd kunnen besteden en prettig en veilig kunnen wonen in Twenterand.

Activiteiten

- Ondersteuning van (voor)scholen, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering
- Subsidiëren en afspraken maken op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk

Voorstel	i / s	Financiën
In het kader van de herpositionering van het Jongerenwerk en het goed gezamenlijk doorlopen van gehele proces is het van belang dat er een tweede inloop in Vriezenveen gefinancierd wordt.	i, voor 2 jaar	25.000,-

- Zorgen voor optimale benutting van gemeentelijke regelingen door gezinnen
- Beter toegankelijk maken van voorzieningen voor jeugd met beperking
- Afstemmen contactmoment adolescenten

VOORSTEL: Tweede jongereninloop Vriezenveen

Tweede jongereninloop Vriezenveen

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen.

Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken. De gemeente faciliteert deze jongereninlopen. Gezien de huidige situatie en het proces rondom de herpositionering van het jongerenwerk is het jongerenwerk voorsnog gediend bij twee jongereninlopen in de kern Vriezenveen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Tweede jongereninloop Vriezenveen	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2021	€ 25.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

Subdoel: Er is een sluitende keten van tijdige vroegsignalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg

Inzet op preventie, vroegtijdig signaleren en waar nodig doorgeleiden naar vormen van ondersteuning en zorg, zijn van groot belang om erger te voorkomen. Met de aanpak Ketenregie is er één samenhangende en sluitende keten voor het signaleren, oppakken en aanpakken van vragen en problemen. Ook vrijwilligersorganisaties worden hierbij betrokken, omdat het van belang is dat ook in de vrije tijd risicosignalen kunnen worden opgemerkt en doorgeleid.

Activiteiten

- Faciliteren en verbeteren van de link tussen vrijwilligersorganisaties en/of de netwerkstructuur

- In stand houden en verbeteren van de huidige netwerkstructuur o.a. de inzet van VIS2 in de netwerken

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Een deel van de jeugdigen kent problemen of loopt tijdens het opgroeien (tijdelijk) tegen problemen aan. Ondersteuning op maat van deze kwetsbare jeugdigen is dan nodig.

Activiteiten

- Afspraken maken en beheren met instellingen, zorgaanbieders, huisartsen en Raad voor kinderscherming
- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp
- **VOORSTEL: Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente**
Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente
Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. De gemeente Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel dat met een wat bredere focus prima past in deze aanpak. Deze wordt nu regionaal uitgerold, waarmee wij als gemeente een start van een aanpak tegen mensenhandel realiseren.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Uitrol regionale meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente	i	2020	financiering door gemeente Enschede
	i	2021	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2022	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)
	i	2023	€ 14.400 (dekking reserve Sociaal Domein)

** Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen

- **VOORSTEL: Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)**
Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)
Om voldoende pleeggezinnen en gezinshuizen in onze regio te hebben en de kans van slagen van een plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis te vergroten, wordt regionaal een expertisecentrum duurzame gezinsvormen opgericht. Het expertisecentrum is een netwerksamenwerking en geen nieuw instituut. Belangrijke opgaven waar het expertisecentrum zich mee bezig gaat houden zijn: gezamenlijke effectieve werving voor de noodzakelijke extra pleeggezinnen en gezinshuizen in de hele regio, informatie- en adviespunt, scholing, deskundigheidsbevordering, aanmelding en optimale matching ook ter voorkoming van breakdowns en financiële vragen en declaratie van bijzondere kosten voor kinderen die geplaatst zijn in een duurzame gezinsvorm.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen (operationalisering en uitvoering)	s	2020	€ 7.400

s	2021	€ 7.400
s	2022	€ 7.400
s	2021	€ 7.400

* Mits alle 14 Twentse gemeenten zich committeren en meedoen.

- **Doorontwikkeling POH Jeugd GGZ**
- **VOORSTEL: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)**
De afgelopen 1,5 jaar heeft de gemeente Twenterand geïnvesteerd in innovatieve ideeën uit de samenleving. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal initiatieven uit de samenleving. In totaal hebben er tot nu 3 aanvraagrondes plaats gevonden waarbij in totaal 21 aanvragen zijn binnen gekomen. Niet alle aanvragen voldeden aan de gestelde criteria, maar gelukkig het overgrote deel wel. En wel in zo'n mate dat er in elke ronde aanvragen zijn afgewezen omdat het subsidieplafond in die ronde anders overschreden zou worden. In de loop van 2019 volgt een inhoudelijke evaluatie, echter laten bovenstaande cijfers al zien dat er veelvuldig gebruik gemaakt wordt van het Innovatiefonds. Het Innovatiefonds biedt vele kansen voor de inwoners van Twenterand. Verzoek in kadernota is dan ook om, i.v.m. de komende evaluatie waarin structurele effecten kunnen worden besproken, de subsidieregeling Innovatiefonds Twenterand voorlopig te verlengen en daarvoor een budget beschikbaar te stellen van € 75.000 incidenteel.

Voorstel	i/s	Financiën
Verlenging innovatiefonds voor 1 jaar, daar de evaluatie nog volgt in de loop van 2019	i	€ 75.000 (dekking reserve Sociaal Domein)

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Ouders voeden hun kinderen op en zijn als eerste verantwoordelijk voor de wijze waarop de kinderen opgroeien. Niet alle ouders zijn in staat dit zonder advies en/of (tijdelijke) ondersteuning te doen, deze is voor ouders aanwezig.

Activiteiten

- Subsidiëren/faciliteren licht preventief aanbod, zoals cursussen aan ouders
- Informeren en adviseren in opgroei- en opvoedsituaties door het subsidiëren van partners in het CJG

Metingen en verplichte indicatoren

Jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp
 Jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming
 Jongeren met jeugdreclassering
 Jongeren met een delict voor de rechter
 Jeugdwerkloosheid

Beleidsindicatoren	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen						
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgzaam Twenterand (SZT)	70	100*	70	99*	140*	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders						
Aantal bezoekers CJG Loket	80	90	82	108	63	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	300.000	330.000	296.265	333.714	322.316**	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	4	8	7***	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	5	5	1	4	1***	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg						
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	50	100	57	117	104****	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund						
Aantal individuele coaching plannen door SZT	15	20	13	18	31	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	175	175	188	215	197	SZT
Aantal jeugdige / jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het hergepositioneerde jongerenwerk. (150)	225	100	235	--	-	Betrokken partijen jongerenwerk
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	gereed	-		
Totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp per 2018 *****	1123	900	951	874	822	Interne systemen
Nieuwe indicatoren 2020						
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd						
Er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd						
De vier jeugdwelzijnsorganisaties betrokken bij de herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt.						
totaal aantal jeugdigen uniek *****	739					

* In samenwerking met professionals.

** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

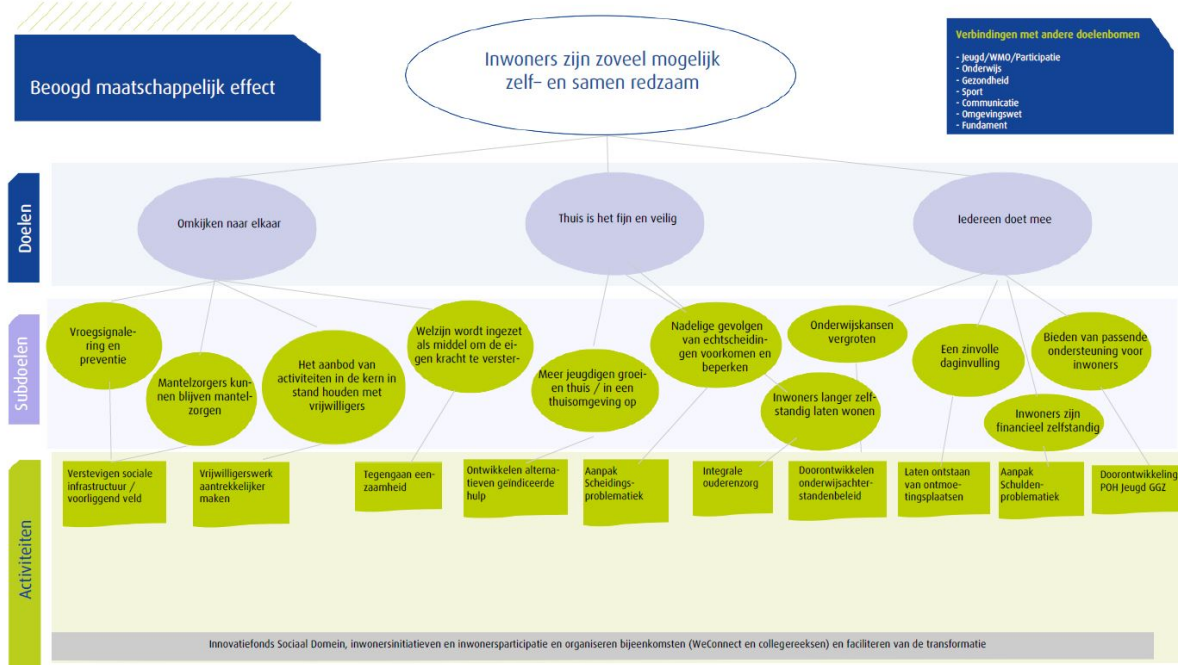
**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

***** cijfer voorgaande jaren betrof het aantal jeugdhulpindicaties

Doelenboom ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom

Doelenboom Ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein

Inhoudelijk perspectief

Het doel van het ontwikkelprogramma transformatie is om samen met onze inwoners en samenwerkingspartners te komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, efficiënter en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. We willen het transformatie proces gezamenlijk met alle betrokkenen afleggen. We gaan er vanuit dat we onderweg de vernieuwingen en innovatiemogelijkheden tegenkomen. Binnen de transformatie is ook juist ruimte om te experimenteren. In de transformatie staat net als in de andere doelenbomen onze inwoners centraal.

Nieuw is dat de thema's van de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein hierin zijn verweven. Wanneer er sprake is van complexe opgaven dan wel verkenningen en/of innovaties en cultuurveranderingen of thema's die ons inziens in nauwe samenhang moeten worden uitgevoerd dan is gekozen voor clustering onder dit ontwikkelprogramma.

Beoogd Maatschappelijk effect:

Onze inwoners zijn zelf- en samenredzaam. Zij maken gebruik van de voorzieningen binnen de gemeente, licht waar mogelijk, zwaar waar nodig.

Doel: Omkijken naar elkaar

Voor onze inwoners willen we een betrokken sociale omgeving en sterke netwerkstructuur. Een omgeving en structuur waarin iedereen gezien wordt. Waar inwoners bereid zijn om anderen die dat nodig hebben (tijdelijk) te helpen, zowel informeel als professioneel. Een sterke sociale omgeving en netwerkstructuur werken preventief voor alle inwoners en dragen bij aan vroegsignalering.

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Over het algemeen willen mensen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen, in de vertrouwde eigen woon- en leefomgeving. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor jeugdigen, chronisch zieken of mensen met een beperking. Dit betekent wel dat er soms ondersteuning nodig is om fijn en veilig thuis te kunnen blijven wonen. Voor mensen die het nodig hebben organiseren we dichtbij zorg

en ondersteuning. In het uiterste geval wordt gekeken naar een andere geschikte woonplek, maar altijd 'zo thuis mogelijk'

Doel: Iedereen doet mee

In Twenterand willen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving. De meeste inwoners hebben een sociaal netwerk en zorgen voor hun eigen levensonderhoud. Maar niet voor iedereen is werken en/ of meedoen aan de samenleving vanzelfsprekend. Dit omdat ze te maken hebben met belemmeringen als gevolg van een fysieke of verstandelijke beperking, psychische problematiek of schulden. Of omdat ze als nieuwkomer pas in Nederland zijn en zich de taal en gebruiken nog eigen moeten maken. Mocht dit niet op eigen kracht kunnen dan werken we eraan om de belemmeringen voor onze inwoners weg te nemen. Meedoen in de samenleving is immers voor iedereen belangrijk. Het betekent toegang tot middelen en ondersteuning om jezelf te kunnen redden, een sociaal leven en ruimte voor ontspanning hebben en er zijn voor je naasten.

Subdoelen

Subdoel: Vroegsignalering en preventie

Activiteiten

- Versterken sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Mantelzorgers kunnen blijven mantelzorgen

Activiteiten

- Versterken sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Het aanbod van activiteiten in de kernen in stand houden met vrijwilligers

Activiteiten

- Versterken sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Welzijn wordt ingezet als middel om de eigen kracht te versterken

Activiteiten

- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Meer jeugdigen groeien thuis/ in een thuisomgeving op

Activiteiten

- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Nadelige gevolgen van echtscheidingen voorkomen en beperken

Activiteiten

- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Inwoners langer zelfstandig laten wonen

Activiteiten

- Verstevigen sociale infrastructuur/voorliggend veld
- Vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken
- Aanpak scheidingsproblematiek
- Tegengaan eenzaamheid

Subdoel: Een zinvolle dag invulling

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Bieden van passende ondersteuning voor inwoners

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Inwoners zijn financieel zelfstandig

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Onderwijskansen vergroten

Activiteiten

- Aanpak schuldenproblematiek
- Onderwijskansen vergroten
- Ontwikkelen alternatieven geïndiceerde hulp

Subdoel: Faciliteren van de transformatie

Activiteiten

- Inwonersinitiatieven en-inwonersparticipatie
- Organiseren bijeenkomsten (WeConnect en Collegereeksen)

Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijke domein zijn groot. Deze opgaven liggen voor het programma ruimte met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Hier zijn afspraken over gemaakt tussen overheden in het Interbestuurlijk Programma. De mate waarin gemeenten invulling kunnen geven aan deze afspraken is nog onderwerp van discussie in VNG verband. Ook voor onze gemeente is de realiteit dat we op dit moment slechts in beperkt mate op deze afspraken kunnen inspelen.

De klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie.

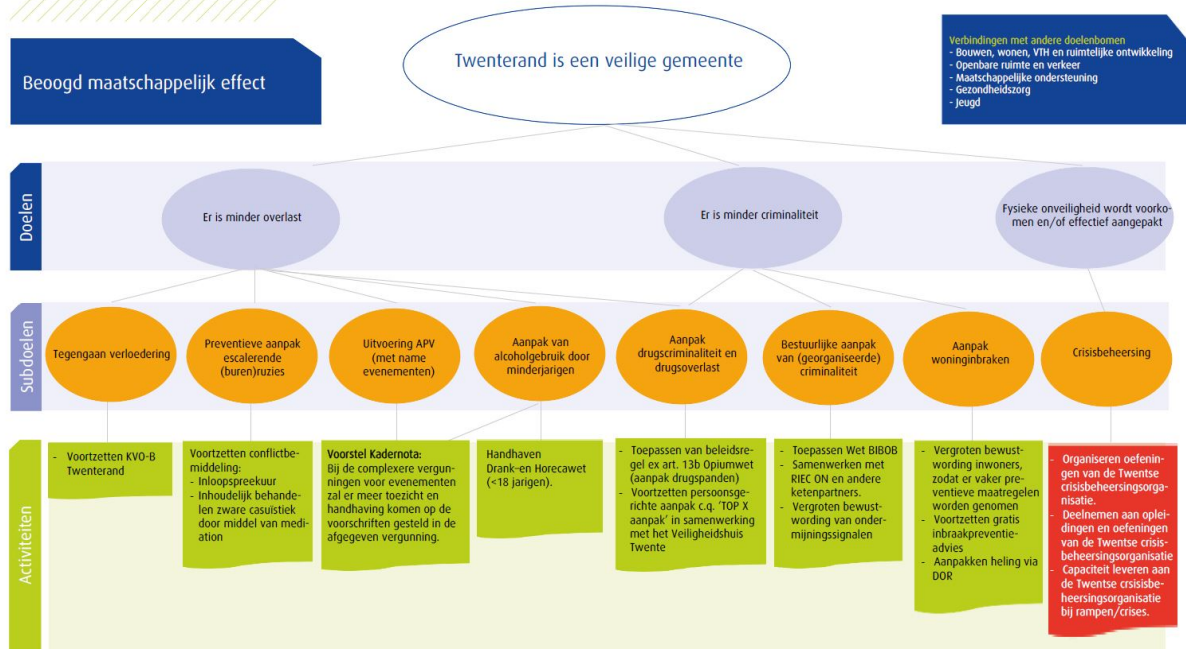
Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities en de ambitie uit het coalitieakkoord om tot de koplopergroep van de meest duurzame gemeenten te behoren leiden er toe dat we samen met inwoners en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente krijgt vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) en in regionale verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen. De veranderingen in het Omgevingsbeleid gaan niet alleen over deze nieuwe thema's maar ook over een andere rol en manier van werken van de gemeente door de komst van de nieuwe Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om procedures te vereenvoudigen en te versnellen. Dit vraagt een andere rol van de gemeente maar ook van de initiatiefnemer. De gemeente heeft de plicht om gemeentelijke beleidsplannen, regelgeving en digitale systemen aan te passen op de nieuwe wet. Initiatiefnemers worden zelf verantwoordelijk om draagvlak voor hun plan te organiseren. De gemeenteraad bepaalt de kaders voor het nieuwe omgevingsbeleid, de hoeveelheid regels en de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad en college. Met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden in 2020 via een participatieproces de kaders bepaald. De woningmarkt staat onder druk. We zien dat er in de kernen weer nieuwe woningen worden gebouwd. Inbreidingslocaties ontwikkelen we met prioriteit. We bevorderen de doorstroming door de uitgifte van startersleningen te continueren in 2020.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Openbare orde en veiligheid | 2020

Inhoudelijk perspectief

Overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit ontstaan daar waar de gelegenheid zich voordoet. Hoewel Twenterand nog steeds een leefbare en veilige gemeente is te noemen, is er momenteel te weinig toezicht- en handhavingcapaciteit om overlast, onveiligheid en ondermijning door (georganiseerde) criminaliteit te voorkomen / tegen te gaan. Op dit vlak loopt Twenterand achter ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Naast het uitbreiden van toezicht- en handhavingcapaciteit is het ook noodzakelijk om te investeren in bovenlokale samenwerking. Onveiligheid en (georganiseerde) criminaliteit stoppen immers niet bij de gemeentegrens.

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Er is minder overlast

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2017 - 2020 zijn een aantal speerpunten geformuleerd die moeten bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Er is minder criminaliteit

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2017 - 2020 zijn een aantal speerpunten geformuleerd die moeten bijdragen aan het reduceren van criminaliteit en overlast. Op deze speerpunten wordt ingezet door een gerichte aanpak.

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Om fysieke onveiligheid te voorkomen en/of effectief te bestrijden is het noodzakelijk om te beschikken over een adequate organisatie op het gebied van rampenbestrijding/crisisbeheersing.

Subdoel: Tegengaan verloedering

Om te voorkomen dat de leefbaarheid en het gevoel van veiligheid worden aangetast, wordt ingezet op het tegengaan van fysieke verloedering.

Activiteiten

- Voortzetten KVO-B Twenterand

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Escalerende (buren)ruzies hebben een negatief effect op de leefbaarheid en veiligheid van de woonomgeving. Met een preventieve aanpak (conflictbemiddeling) wordt ingezet op het voorkomen/tegengaan van escalatie.

Activiteiten

- Voortzetten conflictbemiddeling: inloopspreekuur en inhoudelijk behandelen zware casuïstiek door middel van mediation

Subdoel: Uitvoering APV

Activiteiten

- **VOORSTEL:** Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.

Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag.

Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondermijning, combinatie met Drank- en Horecawet en de constante omvang van de werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. We stellen voor deze uitbreiding stapsgewijs door te voeren namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2022 1 extra Boa (totaal 4).

Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) nodig

Voorstel	i/s	jaar	Financieel
Toezicht en Handhaving APV en bijzondere wetten op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 110.000
	s	2021	€ 110.000
	s	2022	€ 165.000
	s	2023	€ 165.000

Subdoel: Aanpak alcoholgebruik door minderjarigen

Voor jongeren is alcohol extra schadelijk. Daarom zijn jongeren onder de 18 jaar strafbaar als ze alcohol bij zich hebben in het openbaar en mag aan minderjarigen ook geen alcohol worden verkocht. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de naleving van geldende leeftijdsgrenzen en de vergunningsvoorwaarden voor de verkoop van alcohol. Voor de preventieve aanpak van alcoholgebruik wordt verwezen naar de doelenboom gezondheidszorg.

Activiteiten

- Handhaven Drank- en Horecawet (<18 jarigen).
- **VOORSTEL:** Bij de complexere vergunningen voor evenementen zal er meer toezicht en handhaving komen op de voorschriften gesteld in de afgegeven vergunning.

Evenementen vormen het grootste onderdeel van de gemeentelijke taken op het gebied van de APV. Omdat er niet alleen steeds meer evenementen worden georganiseerd, maar evenementen ook steeds groter en complexer worden is het noodzakelijk om meer te investeren in toezicht en handhaving op de voorschriften in de verleende vrijstellingen/(evenementen)vergunningen, omdat de ervaring heeft geleerd dat niet alle organisatoren van evenementen in Twenterand zich voldoende rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid in relatie tot normconform gedrag.

Voor het totale Boa-toezicht is minimaal 3 fte's vereist (VNG- kengetal op basis van inwoners), maar er dient ook rekening te worden gehouden met het omvangrijk buitengebied van Twenterand, diverse vormen van ondermijning, combinatie met Drank- en Horecawet en de constante omvang van de werkvoorraad. Om daarnaast ook andere controlevormen (zoals op parkeren, Drank- en Horecawet, Wet op de kansspelen, en Afvalstoffenverordening, ondermijning) en hogere controlefrequenties, als ook duo-controles mogelijk te maken zijn 4 Boa-fte's wenselijk. Alleen dan kan het Boa-toezicht in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. We stellen voor deze uitbreiding stapsgewijs door te voeren namelijk in 2020 2 extra Boa's (totaal 3) en in 2022 1 extra Boa (totaal 4).

Na toezicht volgt in veel gevallen een traject van handhaving in de vorm van aanschrijvingen of een bestuurlijke boete. Dat vergt juridische capaciteit. Daarnaast is juridische capaciteit nodig voor zaken in relatie tot de Opiumwet, Bibob, ondermijning en Drank- en Horecawet. Om de taakuitvoering compleet te maken is een juridisch medewerker bijzondere wetten (1 fte) nodig

Voorstel	i/s	jaar	Financieel
Toezicht en Handhaving APV en bijzondere wetten op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 110.000
	s	2021	€ 110.000
	s	2022	€ 165.000
	s	2023	€ 165.000

Subdoel: Aanpak drugscriminaliteit en drugsoverlast

De aanpak van drugscriminaliteit en drugsoverlast wordt onverminderd voortgezet. Het thema heeft prioriteit bij de politie en ook de gemeente Twenterand treedt handhavend op tegen drugscriminaliteit/overlast. Voor de preventieve/curatieve aanpak van drugsproblematiek wordt verwezen naar de doelenboom gezondheidszorg.

Activiteiten

- Toepassen van beleidsregel ex art. 13b Opiumwet (aanpak drugspanden)
- Voortzetten persoonsgerichte aanpak c.q. 'TOP X aanpak' in samenwerking met het Veiligheidshuis Twente

Subdoel: Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit

Vergunningen, subsidies, overheidsopdrachten en gangbare diensten van derden kunnen misbruikt worden voor fraude, witwassen of andere illegale praktijken. De gemeente Twenterand gaat dit actief tegen (o.a. op basis van de Wet BIBOB) in samenwerking met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost

Activiteiten

- Toepassen Wet BIBOB
- Samenwerken met RIEC ON en andere ketenpartners.
- Vergroten bewustwording van ondermijningssignalen

Subdoel: Aanpak woninginbraken

Omdat woninginbraken een grote impact hebben op het gevoel van (on)veiligheid wordt de (preventieve) aanpak van woninginbraken voortgezet.

Activiteiten

- Vergroten bewustwording inwoners, zodat er vaker preventieve maatregelen worden genomen
- Voortzetten gratis inbraakpreventie-advies
- Aanpakken heling via DOR

Subdoel: Crisisbeheersing

Het college van B en W is op grond van de Wet Veiligheidsregio's belast met de organisatie van de brandweerbijstand, de rampenbestrijding/crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Een groot aantal taken op dit terrein is op grond van deze wet overgedragen aan de Veiligheidsregio Twente.

Activiteiten

- Organiseren oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie.
- Deelnemen aan opleidingen en oefeningen van de Twentse crisisbeheersingsorganisatie
- Capaciteit leveren aan de Twentse crisisbeheersingsorganisatie bij rampen/crises

Metingen en verplichte indicatoren

Diefstal uit woningen (per 1.000 inwoners)
Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren 12-17 jaar)
Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)

Gewelds- en seksuele misdrijven (per 1.000 inwoners)
 Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde (per 1.000 inwoners)

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Aanpak woninginbraken						
Woninginbraken	*	*	45	38	67	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	*	*	46	65	69	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit						
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	**	**	3	n.v.t.	n.v.t.	
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0				eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	30	30				eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	3	3				eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	50	50				eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	6	6				eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	80	80				eigen gegevens

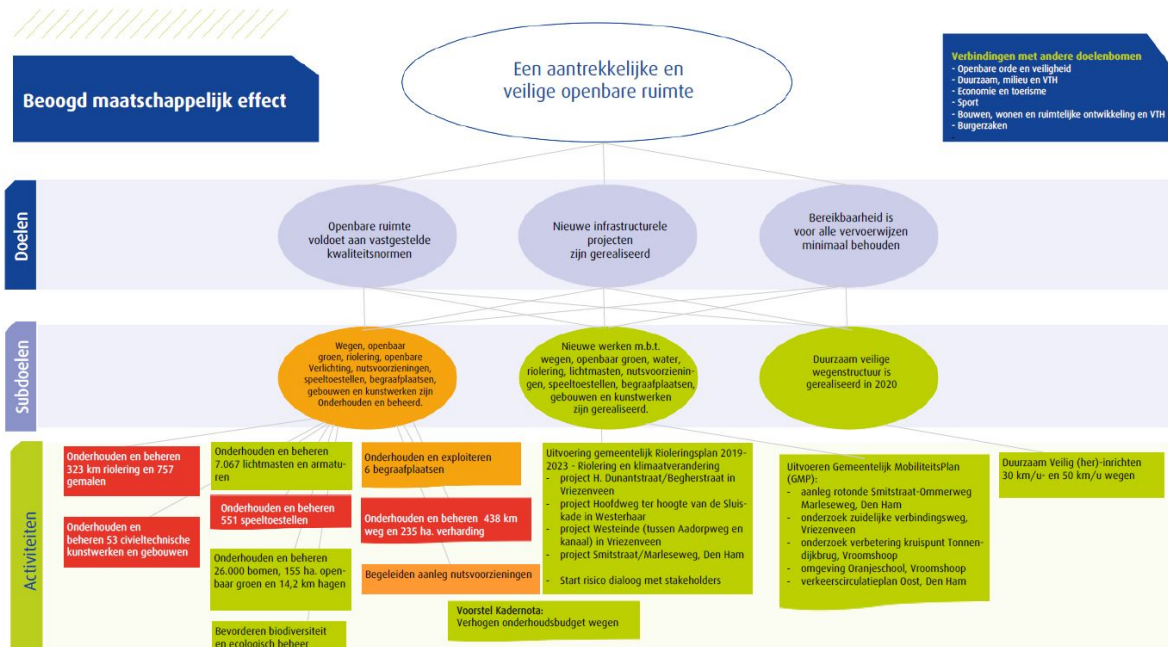
* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2020

Inhoudelijk perspectief

Het coalitieakkoord 2018-2022 vermeldt, dat we de schade als gevolg van de klimaatverandering (hoosbuien en droogte) zoveel mogelijk proberen te beperken. Om in beeld te brengen wat de effecten van de klimaatverandering zijn is in 2019 een zgn. 'stresstest' uitgevoerd. Dat is gedaan in samenwerking met de andere Twentse gemeenten, het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel. Gekeken is naar de effecten van meer neerslag, droogte en hitte. In 2020 gaan we met stakeholders bespreken, wat we kunnen doen en wie welke maatregel gaat uitvoeren. In 2020 werken we verder aan het oplossen van verkeersknelpunten. We bevorderen daarmee de verkeersveiligheid en een vlotte en soepele afwikkeling van het verkeer. Dat doen we op basis van de vastgestelde verkeersvisies per kern en de geprioriteerde maatregelenlijst.

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

Om te kunnen voldoen aan de afgesproken kwaliteitseisen wordt het areaal wegen, openbaar groen, lichtmasten, speelterreinen en dergelijke deugdelijk onderhouden.

Activiteiten

- Onderhouden en beheren 323 km riolering en 757 gemalen
- Onderhouden en beheren 53 civieltechnische kunstwerken en gebouwen
- Onderhouden en beheren 7.067 lichtmasten en armaturen
- Onderhouden en beheren 551 speeltoestellen
- Onderhouden en beheren 26.000 bomen, 155 ha. openbaar groen en 14,2 km hagen
- Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen
- Onderhouden en beheren 438 km weg en 235 ha. verharding
- Bevorderen biodiversiteit en ecologisch beheer
- Begeleiden aanleg nutsvoorzieningen

Subdoel: Nieuwe werken m.b.t. wegen, openbaar groen, water, riolering, lichtmasten, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen, en kunstwerken zijn gerealiseerd'

De uitvoering van nieuwe werken met betrekking tot deze taakvelden wordt uitgevoerd. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld renovatie van het openbaar groen, herinrichting van speelterreinen en vervanging van riolering. De rioleringsheffing wordt geïnd ter dekking van de kosten voor de inzameling en transport van afvalwater en voor de gemeentelijke taken op het gebied van grondwater en regenwater.

Activiteiten

- **Uitvoering gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 - Riolering en klimaatverandering (onderdeel Agenda Duurzaamheid 2018-2022)**
In 2020 gaan we de volgende verbeteringsprojecten uitvoeren, die zijn opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Het gaat om:
 - rioleringsproject H. Dunantstraat/Begherstraat in Vriezenveen
 - project Hoofdweg ter hoogte van de Sluiskade in Westerhaar.
 - rioleringsproject Westeinde (tussen Aadorpweg en kanaal) in vriezenveen
 - rioleringsproject Smitstraat/Marleseweg, den Ham
 In 2020 maken we een begin maken met de risico-dialoog. Dat gebeurt op basis van de resultaten van de stresstest, die in 2019 is uitgevoerd. Bij de risico-dialoog gaan we in overleg met onze stakeholders om te bepalen welke maatregelen we uitvoeren en wie waarvoor aan de lat staat.
- **VOORSTEL: Verhogen onderhoudsbudget wegen**
Verhogen onderhoudsbudget wegen

Uit de jaarlijkse inspectie van de wegen is gebleken dat het beschikbare budget voor onderhoud wegen (asfaltverharding en elementenverharding (klinkers, trottoirs)) ontoereikend is om de afgesproken (basis-)kwaliteit te realiseren. Er ontstaat steeds meer achterstallig onderhoud. Wanneer het onderhoud aan de asfaltwegen niet tijdig wordt uitgevoerd, vindt er kapitaalvernietiging plaats en veroorzaakt dit op termijn hoge investeringskosten. Dit is de reden waarom de asfaltwegen in het onderhoud zijn voorgetrokken ten opzichte van de elementenverharding. Geprobeerd is het achterstallig onderhoud aan asfaltwegen weg te werken, zodat daarna de focus verlegd kon worden naar onderhoud elementenverharding. Er treedt echter nu ook achterstallig onderhoud op bij dit type verharding. Met het huidige budget kan het achterstallig onderhoud zowel voor asfaltwegen als wegen en trottoirs voorzien van elementenverharding niet worden uitgevoerd. Om het achterstallig onderhoud weg te werken tot het afgesproken kwaliteitsniveau C is een verhoging van het jaarlijkse budget nodig van € 300.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Verhogen onderhoudsbudget wegen	s	2020	€ 22.500 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 44.600 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 66.300 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 87.700 (kapitaallasten)

Subdoel: Duurzaam veilige wegenstructuur is gerealiseerd in 2020

De wegen in beheer bij de gemeente worden Duurzaam Veilig ingericht. Dat betekent een inrichting afgestemd op de verschillende categorieën weggebruikers met een bepaald snelheidsregiem. Herinrichting wordt steeds in samenhang met rioleringswerkzaamheden uitgevoerd.

Activiteiten

- Uitvoeren Gemeentelijk Mobiliteits-Plan (GMP): Uitvoeren verkeersvisies diverse kernen**
 De maatregelen, die in 2020 worden uitgevoerd in het kader van de Verkeersvisies zijn:
 - aanleg rotonde Smitstraat - Ommerweg - Marleseweg, den Ham
 - onderzoek zuidelijke verbindingsweg te Vriezenveen
 - onderzoek verbetering kruispunt Tonnendijkbrug in Vroomshoop
 - omgeving Oranjeschool te Vroomshoop
 - verkeerscirculatieplan Oost in den Ham
 de financiële middelen hiervoor zijn al vastgelegd.
- Duurzaam Veilig (her-)inrichten 30 km/u en 50 km/u wegen**
 Wat betreft de inrichting wegen Duurzaam Veilig gaan we zowel 30 km/h-wegen als 50 km/u wegen (her-)inrichten. Voor de aanvullende 30 km/h-maatregelen is een (bestaand) budget beschikbaar van € 65.000. Het geld voor de maatregelen voor de 50 km/h-wegen komt beschikbaar via het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vanwege een gecombineerde aanpak.

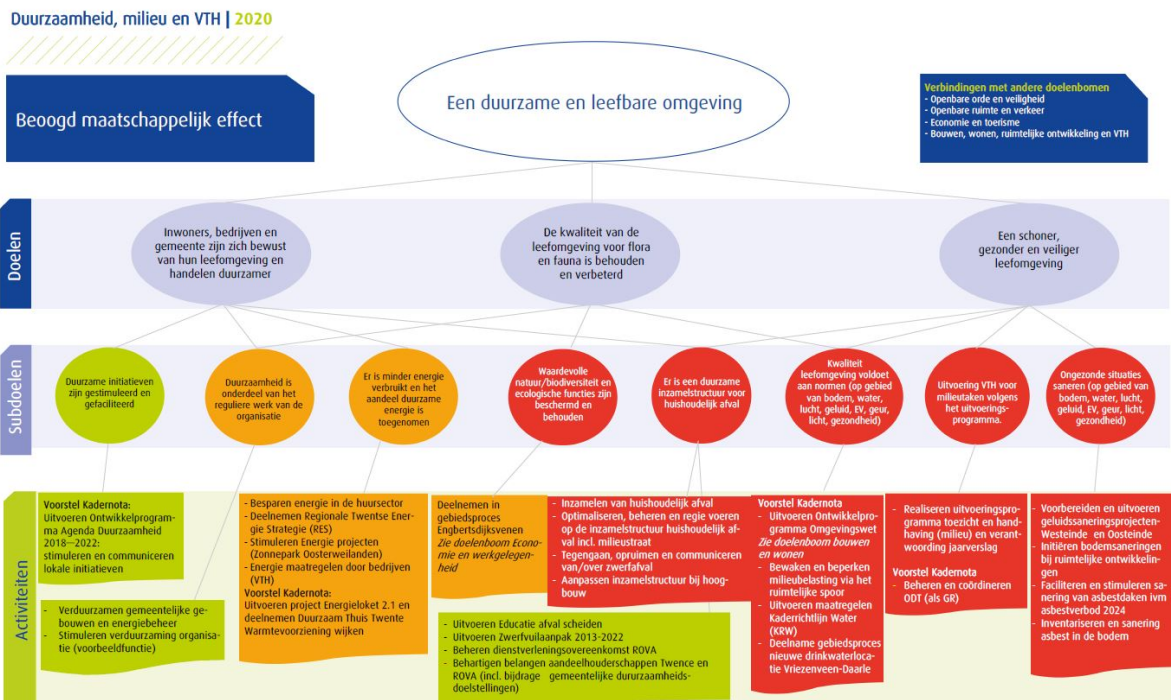
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Openbaar groen is onderhouden en beheerd						
Totaal M2 ingezaaide wegberm	10.000	11.000	27.000	2.500		Eigen gegevens
Aantallen aangeplante vrucht en drachtbomen	40	40	96	69		Eigen gegevens
Nieuwe metingen 2020						
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	0	0	0*	0	6	BLIQ verkeersveiligheid
verkeersongevallen met gewonden	0	0	6*	26	21	BLIQ verkeersveiligheid
verkeersongevallen	0	0	99*	147	197	BLIQ verkeersveiligheid

* tot en met Q2 2018

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Agenda Duurzaam Twenterand

De basis voor de gemeentelijke inzet op duurzaamheid is de vastgestelde Agenda Duurzaamheid. In deze agenda werken wij met focus op de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Dit doen we via uitvoeringsmaatregelen die we samen met deze partners hebben bepaald en hebben vastgelegd in het werkprogramma. Het coalitie akkoord spreekt zelfs van de ambitie om in de kopgroep te komen van de 'duurzaamste gemeenten in Nederland'. Met de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden wordt een duurzaamheidsfonds ingericht dat vanaf 2021 kan dienen als vliegwiel voor nieuwe lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Energietransitie

De nieuwe taken uit het (ontwerp) Klimaatakkoord leiden tot nieuwe uitvoeringslasten (extra capaciteitsbehoefte) bij gemeenten. Hoe gemeenten hiervoor worden gecompenseerd is momenteel nog in onderzoek. Het wettelijk kader wordt gevormd door de klimaatwet, die voorjaar 2019 voorligt bij de Eerste Kamer.

Circulaire economie

De gemeente Twenterand werkt toe naar een circulaire economie in 2050. Als tussen doel streven we er naar om in 2030 50 procent minder primaire grondstoffen te gebruiken. Dit doen we o.a. door de inzamelstructuur doorlopend te blijven verbeteren om zo onze doelstelling van 30 kilogram in 2025 te behalen. In onze eigen bedrijfsvoering en in de samenwerking met onze ondernemers en maatschappelijke partners zetten we stappen richting 100 procent circulair inkopen.

Omgevingsbeleid

De nieuwe thema's (energie, warmte en klimaatadaptatie) moeten een plek krijgen in het omgevingsbeleid van de gemeente. De ruimtelijke afwegingen die met de RES en andere opgaven samenhangen vragen om democratische besluitvorming van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Uiteindelijk besluiten raads- en statenleden over de ruimtelijke consequenties van de Regionale Energie Strategie Twente via het Omgevingsbeleid en de daarbij horende Omgevingsprogramma's en Omgevingsplannen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Per 1 januari 2019 zijn alle milieutaken en bijbehorende capaciteit overgedragen aan de Omgevingsdienst Twente. Twenterand heeft naast de Basistaken ook de alle overige milieutaken overgedragen aan de ODT. Na de start van de Omgevingsdienst is er sprake van een verschuiving van taken van een aantal gemeenten en wordt in 2020 een nieuw risicomodel voor de wettelijke prioritering van toezichtstaken aangeschaft.

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Initiatieven vanuit de samenleving die duurzaamheid bevorderen door op te treden als coach en door ondersteuning. Hierbij is vooral belangrijk om partijen met elkaar in contact te brengen (makelaarsrol). Communicatie is hierbij belangrijk.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018—2022**

De Agenda Duurzaam Twenterand is vastgesteld op 2 oktober 2018. Het Koersdocument Agenda Duurzaam Twenterand geeft voor de thema's Circulaire economie, Energietransitie en Klimaatadaptatie, de doelen, ambities en uitvoeringsmaatregelen voor de komende jaren. Activiteiten op het gebied van energie, de verduurzaming van de organisatie, afvalscheiding en klimaatverandering zijn onderdeel van het (ontwikkelprogramma) Agenda duurzaamheid 2018-2022. Voor het stimuleren en communiceren van lokale initiatieven stellen we voor om hetzelfde budget als in 2019 ter beschikking te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleren en communiceren lokale initiatieven Uitvoeren Agenda Duurzaamheid 2018 - 2022	i		€ 10.000 (dekking reserve coalitieakkoord)

Subdoel: Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de organisatie (onderdeel van de agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Bij alle werkzaamheden die de gemeente doet wordt duurzaamheid afgewogen.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Verduurzamen Gemeentelijke gebouwen en energiebeheer**
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en energiebeheer

In de agenda duurzaamheid is uitgesproken dat Twenterand een ambitie heeft om haar gemeentelijke gebouwen te verduurzamen*. In de te ontwikkelen strategie gemeentelijk vastgoed wordt een paragraaf duurzaamheid opgenomen.

*De ambitie voor een energie neutrale gebouwde omgeving in 2050 vertalen we voor onze eigen gemeentelijke gebouwen door te beginnen met 4 gemeentelijke pilotpanden; gemeentehuis, gemeentewerf, sportzaal Weemelanden en sportzaal de Beukenhage. We brengen de nodige maatregelen voor deze objecten in kaart om in 2040 energieneutraal te zijn.

- **ONTWIKKELING: Stimuleren verduurzaming organisatie (voorbeeldfunctie)**

Circulair inkopen en aanbesteden

Het onderwerp Circulaire economie is een van de 3 actielijnen van de Agenda Duurzaamheid. Twenterand onderschrijft de landelijke ambitie tot 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030 en in 2050 100% circulair. In de transitie agenda circulaire economie van de Rijksoverheid is afgesproken dat alle bouwopdrachten van de overheid in 2023 circulair worden uitgevoerd. Deze opgave pakken we regionaal op binnen de "coalition of the willing" MDA (milieu, duurzaamheid en afval) en de 4e actielijn van de Agenda van Twente (circulaire economie en duurzaamheid). Een werkgroep circulaire economie is bezig deze opdracht te verkennen. Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarbij ook gebruik maken van de netwerken van onze ondernemers. We werken aan verdere concretisering van deze actielijn.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Duurzame energie is energie afkomstig van hernieuwbare bronnen zoals zon, biomassa en wind.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoeren project Energieloket en deelnemen Duurzaam Thuis Twente**

Bijdrage Duurzaam Thuis Twente

Voor de particuliere woningeigenaren is de inzet van het Energieloket (via de wooncoaches van Duurzaam (t)huis Twente) onmisbaar. Er moet een onafhankelijk (regionaal) energieloket zijn onder verantwoordelijkheid van de gemeente die kan ondersteunen in de wijkgerichte aanpak. De subsidie van de Provincie voor het energieloket loopt eind 2019 af. Voortzetting van de inzet van de vrijwillige wooncoaches van DTT voor de informatie en advisering van particuliere woningeigenaren is gewenst. Mogelijk komen hiervoor opnieuw financiële middelen vrij van de provincie. Voorlopig wordt een budget opgevoerd voor het continueren van het Energieloket via DTT.

Voorstel	i/s	Financiën
Bijdrage Duurzaam Thuis Twente	i	€ 22.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- **Besparen energie in de huursector**

- **ONTWIKKELING: Deelnemen regionale Energiestrategie Twente**

Nederland is ingedeeld in 30 energieregio's. Elke gemeente, provincie en waterschap werkt binnen deze regio's samen met stakeholders (zoals netbeheerders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners) aan een Regionale Energiestrategie (RES).

Twenterand neemt deel in de Energieregio Twente. De samenwerking in de regio voor de energietransitie zal ook de komende jaren een uitvoeringsorganisatie vragen. De VNG heeft in relatie tot het klimaatakkoord de randvoorwaarde gesteld dat gemeenten worden gecompenseerd voor de extra uitvoeringslasten. Op dit moment is nog onduidelijk hoeveel rijksmiddelen beschikbaar komen.

- **ONTWIKKELING: Stimuleren Energie projecten (duurzaamheidsfonds Zonnepark Oosterweilanden)**

Instellen Duurzaamheidsfonds opbrengsten zonnepark

Met het raadsbesluit 15 mei 2018 over de exploitatievorm van het zonnepark Oosterweilanden is besloten om de netto opbrengsten uit het zonnepark te laten fungeren als vliegwiel voor het realiseren van onze duurzaamheidsambities. De aandeelhoudersvergadering van Zonnepark Oosterweilanden B.V. bepaalt jaarlijks de hoogte van dividenduitkering en keert deze vervolgens uit aan de gemeente Twenterand. Op basis van het raadsbesluit d.d. 15 mei 2018 wordt deze uitkering in een nog te vormen duurzaamheidsreserve gestort.

In 2021 wordt de eerste dividenduitkering van het zonnepark Oosterweilanden B.V. verwacht. De hoogte van dividenduitkering van het zonnepark is nog niet bekend. De storting van de opbrengst en uitnames uit de duurzaamheidsreserve zijn budgetneutraal.

- **ONTWIKKELING: Energie maatregelen door bedrijven (VTH)**

Vanaf 1 juli 2019 geldt de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven die meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgas gebruiken. Zij hebben een energiebesparingsplicht. Samen met de ODT willen wij inzetten op informeren van onze ondernemers. We ondersteunen lokale initiatieven van ondernemersverenigingen (project duurzame bedrijventerreinen) en zon op dak, o.a. via ondernemersfonds. Dit wordt uit bestaande budgetten betaald.

- **VOORSTEL: Warmtevoorziening wijken**

Warmteplan

Elke gemeente wordt geacht uiterlijk in 2021 een warmtetransitievisie (warmteplan) hebben, waarin de gemeente aangeeft wanneer welke wijk van het aardgas af gaat en wat mogelijke oplossingen zijn. Dit doen we samen met de netbeheerders, de woningcorporatie Mijande en anderen. Na de start in 2019 wordt in 2020 het Warmteplan Twenterand uitgewerkt, en opgesteld. Voor externe kosten voor planontwikkeling en participatie vragen wij een budget van € 30.000. Doel is besluitvorming in de gemeenteraad uiterlijk eind 2021. Het warmteplan dient als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie.

Voorstel	i/s	Financiën
Warmteplan	i	€ 30.000 (dekking ARR)

Wijkuitvoeringsplannen

Uit het warmteplan kan volgen dat een aantal wijken vóór 2030 van het aardgas af kan gaan. Voor deze wijken moet het wijkuitvoeringsplan ook in 2021 gereed zijn. We sluiten aan bij kansen die zich voordoen en zoeken daarbij verbinding met andere opgaven. Uitvoeringskosten liggen op het vlak van regievoeren, (co)financiering en het organiseren van personele inzet voor een wijkaanpak. Deze zijn op dit moment totaal onduidelijk en daarom PM. Eventuele financiële consequenties worden meegenomen bij de opstelling van de begroting.

Voorstel	i/s	Financiën
Wijkuitvoeringsplannen	s	PM

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Waardevolle natuur is natuur met een beschermde status zoals Natura 2000. Biodiversiteit is het totaal van alle soorten planten en dieren. Ecologische functies zijn functies zoals de zuiverende functie van de natuur en de voedselproducerende functie van de natuur.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING Deelnemen in gebiedsproces EBDV**
Meekoppelkansen Engbertsdijksvenen gaan over kansen op het gebied van recreatie en toerisme en routes, natuurbelevingscentrum en landbouw. De activiteiten worden beschreven in de doelenboom Economie en werkgelegenheid (Ontwikkelprogramma Platteland).

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

De gemeente heeft vanuit de Wet Milieubeheer de zorgplicht voor de verwijdering en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De inzameling van bedrijfsafval valt hier niet onder. De afvalstoffenheffing wordt geïnd ter dekking van de kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Activiteiten

- Inzamelen van huishoudelijk afval
- **ONTWIKKELING: Optimaliseren, beheren en regie voeren op de inzamelstructuur huishoudelijk afval incl. milieustraat**
In 2018 en 2019 is onderzoek gedaan naar de herijking van afvalbeleid. De gewenste aanpassingen in de inzamelstructuur zullen in 2020 doorgevoerd worden.
- Tegengaan, opruimen en communiceren van/over zwerfafval
- Aanpassen inzamelstructuur bij hoogbouw
- Uitvoeren Educatie afval scheiden
- Uitvoeren Zwerfvuilaanpak 2013-2022
- Beheren dienstverleningsovereenkomst ROVA
- Behartigen belangen aandeelhouderschappen Twence en ROVA (incl. bijdrage gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen)

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan normen (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Voor dit subdoel is het ruimtelijk beleid en het opnemen van milieubeleid in een integrale en gebiedsgerichte benadering van de leefomgeving belangrijk.

Activiteiten

- **NIEUW Uitvoeren Ontwikkelprogramma Omgevingswet**
Zie Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH
- Bewaken en beperken milieubelasting via het ruimtelijke spoor
- Uitvoeren maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW)

- Deelname gebiedsproces nieuwe drinkwaterlocatie Vriezenveen-Daarle

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Om een veilig leefklimaat te bereiken zetten we in op een goede uitvoering van de Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Dit geldt ook voor het saneren van situaties.

Activiteiten

- Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag
- **VOORSTEL: Beheren en coördineren ODT (als GR)**
Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT
Met ingang van 2020 komt er een andere verdeelsleutel voor de overheadkosten van de ODT voor de gemeenten. Dit is voor de gemeente Twenterand een nadeel.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Nieuwe verdeelsleutel kosten ODT	i	2020	€91.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 98.000 (dekking ARR)

Model Risico-analyse VTH

Op basis van wetgeving moeten ook risico-analyses voor vergunningverlening uitgevoerd worden. We stellen voor om deel te nemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Model Risico-analyse VTH	i	2020	€ 20.000 (dekking ARR)

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid (EV), geur, licht, gezondheid)

Ongezonde situaties waar de kwaliteit van de leefomgeving onder de norm is, moeten verbeterd worden. Waterkwaliteit (waterkwantiteit staat bij doelenboom openbare ruimte en verkeer) slaat op de hoeveelheid schadelijke stoffen en organismen in het water. Externe veiligheid: beheersing van risico's door opslag en transport van gevaarlijke stoffen. De normen voor milieukwaliteit zijn opgenomen in verschillende wetten. Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen mogen in 2024 geen asbestdaken meer bezitten. Vanaf dan is de gemeente verantwoordelijk voor toezicht en handhaving.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Voorbereiden en uitvoeren geluidssaneringsprojecten**
In 2018 is het (derde en laatste) saneringsproject (Hammerweg in Vriezenveen) aangemeld. Vanaf 2021 gelden zwaardere eisen om in aanmerking te komen voor subsidie. De uitvoering van dit project loopt door tot in 2020 (via de ODT).
- Initiëren bodemsaneringen bij ruimtelijke ontwikkelingen

- Inventariseren en sanering asbest in de bodem

Metingen

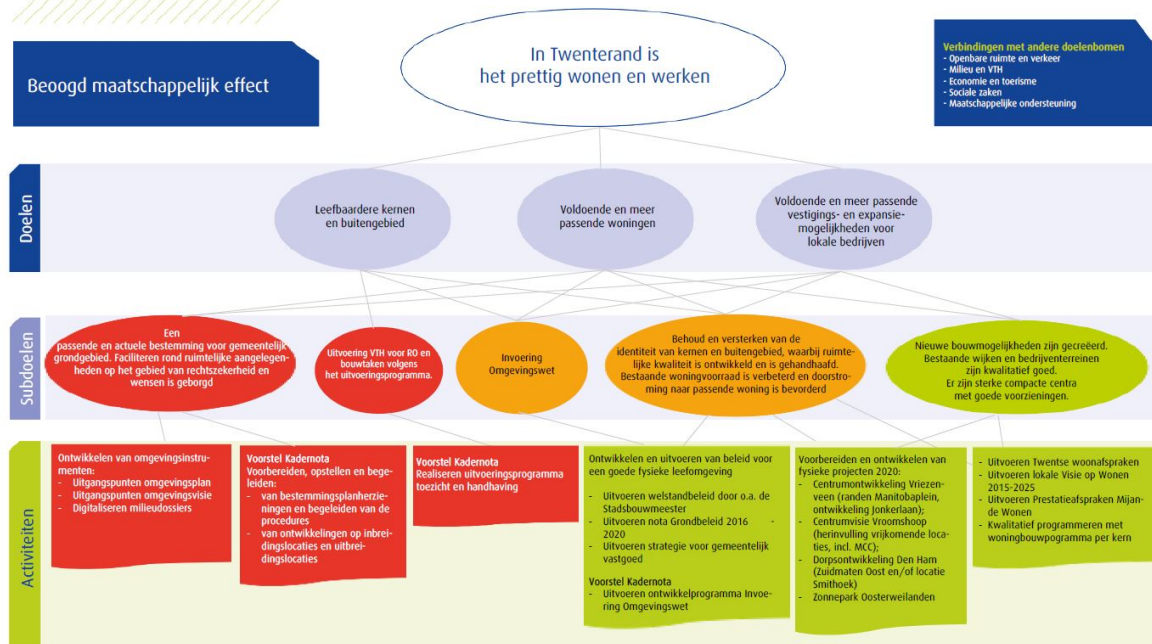
Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval						
Kg restafval per inwoner	*	*	76	75	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.						
% Hernieuwbare energie	20%	****	_*	7,4% / 12,5% ***	6,5 % / 11,5 % ***	Waarstaatjegemeente.nl / Klimaat monitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	*****	*****	_*	2284	2307 TJ	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren						
m ² asbestverdachte daken	*****	*****	49 ha	52 ha	56 ha	Reedaar
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Realiseren Uitvoeringsprogramma	100%	100%				eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op	75	75				eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	50	50				eigen gegevens

- * ambitie 30kg restafval in 2025
- ** deze gegevens zijn nog niet beschikbaar
- *** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence
- **** streven naar 20% duurzame opwek in 2020
- ***** energieneutraal in 2050
- ***** 70% (van alle daken (560ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord)

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH | 2020

Inhoudelijk perspectief

Uitvoering toezicht en handhaving Ruimtelijke Ordening en bouwtaken

Jaarlijks wordt een Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving opgesteld en na afloop geëvalueerd. Hieruit bleken er risico's te zijn op het gebied ruimtelijke ordening en bouwen. Het betreffen bestuurlijke, beleidsmatige en technische risico's. Deze risico's worden in 2019 beperkt door het team Omgeving structureel te versterken.

Omgevingswet

De omgevingswet heeft grote gevolgen voor de werkwijze binnen het ruimtelijk domein. De doelstellingen van de Omgevingswet betekenen een andere manier van werken met een integrale benadering van de leefomgeving, meer bestuurlijke afwegingsruimte, een andere relatie met de inwoners, een intensivering van de samenwerking met medeoverheden en een grote digitaliseringsopgave. Dit heeft grote gevolgen voor het beschikbare instrumentarium (omgevingsvisie, -plan, en programma), de organisatie en werkwijze en de digitale wijze van werken.

Voorbereiden en ontwikkelen fysieke projecten

Het aanbod van de woningmarkt staat onder druk. Inbreidingslocaties Smithoek en Mozaïek worden met prioriteit ontwikkeld. Allerlei ruimtelijke ontwikkelingen zoals de centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop, Vitaal Sportpark en nieuwe ontwikkelingen door het aantrekken van de economie vragen een grotere inzet op het gebied van ruimtelijke ordening van onze organisatie.

Strategie Gemeentelijk vastgoed

In de tweede helft van 2019 is een nieuwe Strategie voor het gemeentelijke vastgoed vastgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering daarvan.

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een

dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende woningen

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van ‘een goede ruimtelijke ordening’ en een ‘goede fysieke leefomgeving’. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Subdoel : Een passende en actuele bestemming voor gemeentelijk grondgebied. Faciliteren rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

Dit vloeit voort uit de Wet ruimtelijke ordening artikel 3.1. Het doel is om gewenste ontwikkelingen te begeleiden bij het opstellen van (voor(ontwerp)-) bestemmingsplannen en initiatiefnemers te begeleiden bij hun plannen.

Activiteiten

- **Ontwikkelen van omgevingsinstrumenten: Uitgangspunten omgevingsplan, Uitgangspunten omgevingsvisie, Digitaliseren milieudossiers**
- **VOORSTEL: Voorbereiden, opstellen en begeleiden: van bestemmingsplanherzieningen en begeleiden van de procedures, van ontwikkelingen op inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties**

Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
 Om de wettelijke taken en lokale ambities te realiseren is het noodzakelijk de capaciteit RO in balans te brengen met de werkvoorraad. Door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (Smithoek, Mozaiek, Vitaal Sportpark, Centrumontwikkelingen Vriezenveen en Vroomshoop en de voorbereiding op de Omgevingswet) is de capaciteit niet in balans. De noodzaak daartoe wordt ook versterkt nu in relatie tot het erventransitiebeleid 'ervencoaches' worden ingezet en een 'bedrijvencontactfunctionaris' is aangesteld. Verwacht mag worden dat de gemeente Twenterand hier het nodige informatie brengt maar ook werkzaamheden ophaalt. Met 1 fte juridisch beleidsmedewerker RO kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca. € 80.000. Dekking vindt plaats uit grondbedrijf. Hierbij wordt een risico gelopen dat bij minder geplande werkzaamheden er geen dekking is.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Capaciteit RO op orde brengen vanwege nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen	s	2020	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2021	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2022	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)
	s	2023	€ 80.000 (dekking uit grondbedrijf)

Subdoel: Uitvoering VTH voor RO en bouwtaken volgens het uitvoeringsprogramma

De inzet van deze instrumenten dragen bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Een deel van de regelgeving vloeit voort uit de provinciale omgevingsvisie en de omgevingsverordening. Deze stellen op diverse ruimtelijke ordeningsaspecten eisen aan de inhoud van Twenterandse (bestemmings)plannen, vergunningen en op de toezicht en handhaving. De doelen worden tevens bereikt door in te zetten op tijdige afhandeling van aanvragen en meldingen. Vanuit de gemeenteraad is de wens geuit om meer controles van niet verplicht wettelijke taken uit te voeren op het gebied van onder andere excessenbeleid en detailhandel. De gemeente Twenterand heeft echter beperkt capaciteit op het gebied van toezicht en handhaving. In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT)provincie)) moet primair ingezet worden op verplicht wettelijke taken. Daarom moeten er prioriteiten worden gesteld in de wensen van de gemeenteraad met betrekking tot niet verplicht wettelijke (lokale) taken.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Realiseren uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving en verantwoording jaarverslag**

Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen

In het gemeentelijk jaarverslag 2018 is vastgesteld dat het toezicht op de Ruimtelijke Ordening en bouwtaken achter is gebleven ten opzichte van het geplande/gewenste niveau van het Uitvoeringsprogramma VTH fysieke leefomgeving. In het Uitvoeringsprogramma VTH fysiek leefomgeving 2019 is het ambitieniveau voor de uitvoering van deze taken op hetzelfde niveau als in 2018 vastgesteld.

Het (Provinciaal) Inter Bestuurlijk Toezicht-oordeel Wabo 2019 (d.d. 16-4-'19) geeft als verbeterpunt: 'Breng de capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling volledig op orde en geef in het bestuurlijk besluit zo nodig aan wat de benodigde keuzes en consequenties zijn van (on)voldoende capaciteit'. Wij stellen voor om de uitvoering van de VTH taken voor RO en Bouwen op het gewenste niveau te brengen. Met 1 fte RO-toezicht kan de capaciteit in relatie tot de werkvoorraad op orde worden gebracht. De uitbreiding vergt structureel ca.1 ft € 70.000

Voorstel	S/l	jaar	Financiën
Uitvoering toezichtstaken RO en bouw op het gewenste niveau brengen	s	2020	€ 70.000
	s	2021	€ 70.000
	s	2022	€ 70.000
	s	2023	€ 70.000

Subdoel: Facilitering rond ruimtelijke aangelegenheden op het gebied van rechtszekerheid en wensen is geborgd

De overheid moet haar besluiten zó formuleren dat de inwoner precies weet waar hij aan toe is of wat de overheid van hem verlangt. Dat is voor de fysieke leefomgeving gewaarborgd door bestemmingsplannen. Een bestemmingsplan is het enige plan dat rechtstreeks bindend is voor iedereen, dus voor inwoners, bedrijven, instellingen én overheden. Voorafgaand aan een vastgesteld bestemmingsplan volgt een uitgebreide procedure, tevens zijn er mogelijkheden voor het geven van zienswijzen en/of bezwaren. De belangen van diverse thema's (bijvoorbeeld archeologie, geluid, bodem, milieu, ruimtelijke kwaliteit) worden integraal afgewogen. De gemeente begeleidt deze processen. Wanneer het ons grondbeleid raakt, is de daarvoor geldende randvoorwaarde dat we dit via faciliterend grondbeleid realiseren.

Subdoel: Invoering Omgevingswet

De aanleiding voor de Omgevingswet is te vinden in onze samenleving: de behoefte aan eenvoudigere regelgeving, meer inzichtelijkheid en samenhang, meer afwegingsruimte en toch een goede bescherming van onze leefomgeving. In die zin is de Omgevingswet geen ontwikkeling an sich, maar een set regels, instrumenten en cultuurtransitie als gevolg van ontwikkelingen.

Denk aan de toenemende digitalisering, klimaatverandering, demografische verschuivingen, de steeds mondigere samenleving, etc. Als beleid succesvol wil zijn, dan houdt men het best rekening met die globale ontwikkelingen. Maatschappelijke ontwikkelingen en hun impact op de fysieke leefomgeving zijn immers niet los te zien van de veranderingen op wereldschaal.

In die zin is de Omgevingswet dus een welkom hulpmiddel waarmee we vorm kunnen geven aan ontwikkelingen.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoeren ontwikkelprogramma implementatie Omgevingswet**

De voorbereiding op de Omgevingswet gebeurt aan de hand van de hoofdthema's met onderstaande activiteiten.

Beleidsvernieuwing/Instrumentarium

De kaders voor de nieuwe omgevingsvisie en het omgevingsplan worden in samenspraak met de raad bepaald. Een plan van aanpak voor de nieuwe omgevingsvisie wordt ontwikkeld. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe we in Twenterand met de regeldruk (bestuurlijke afwegingsruimte) omgaan en welke rol participatie in de fysieke leefomgeving krijgt. Parallel aan deze ontwikkeling, zal er een tweede opgave lopen genaamd *Beleid op een rij 2.0*. Dit 'spoor' zal zich bezig houden met het inventariseren, actualiseren en dereguleren van het huidige beleid. Het wegnemen van "*knelpunten*" in beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen en ander relevant beleid zal hier onderdeel van zijn. Door deze twee activiteiten te combineren, zal er worden gewerkt volgens het motto van de Omgevingswet: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

Organisatie & Werkwijze/Cultuur

Om deze complexe veranderopgave te realiseren, zijn er hieronder een aantal activiteiten op een rij gezet. Onder deze activiteit is er veel aandacht voor kennis, houding en gedrag. Het is van groot belang dat deze ontwikkeling zich organisatie breed voltrekt. Om dit te waarborgen is er een multidisciplinaire werkgroep opgericht.

Activiteiten op een rij:

- Kennis omtrent deze nieuwe werkwijze opdoen
 - Ambitiebepaling (omgevingsvisie)
 - Gemeenteraad
 - College B&W
 - CT
- Houding en gedrag
 - Wat vraagt de Omgevingswet een ambtenaar?
 - Hoe gaat de gemeente om met initiatief(nemers)
 - "Van nee tenzij naar Ja mits" (voorkantsturing)
- Werkprocessen
 - Hoe werken wij nu en hoe willen wij werken?
 - Wat vraagt de Omgevingswet van onze werkprocessen?
 - DSO en werkprocessen

Informatie & Techniek (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Vanaf 1 januari 2029 moeten alle omgevingsplannen digitaal en toepasbaar zijn voor alle inwoners. Idealiter moeten alle inwoners met één klik op de knop kunnen zien wat wel en niet mag binnen de fysieke leefomgeving. Het rijk gaat er vanuit dat vanaf 2021 bestemmingsplannen voldoen aan de digitale RO-standaarden, zodat ze samen met de bruidsschat een waterdicht geheel vormen. Dit is momenteel niet het geval voor 25% van de bestemmingsplannen van de gemeente Twenterand. Het is van belang dat deze actualisatie-achterstand voor 2021 wordt geüpdatet naar het door het Rijk bepaalde RO-standaarden. Na het inlopen van deze actualisatie-achterstand kan de gemeente

Twenterand zich gaan richten op de grote digitaliseringsopgave van het DSO, het bruikbaar en toepasbaar maken van alle omgevingsplannen voor uiterlijk 2029.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Investering implementatie Omgevingswet	s	2020	€ 50.000 (reeds € 100.000 geraamd)
	s	2021	€ 240.000
	s	2022	€ 240.000
	s	2023	€ 330.000
	s	2023	€ 330.000
			€ 1.190.000 totaal

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Aanschaf en Implementatie Digitaal stelsel			Krediet € 160.000 zie doelenboom Bedrijfsvoering

- **Ontwikkelen van omgevingsinstrumenten: Uitgangspunten omgevingsplan, Uitgangspunten omgevingsvisie, Digitaliseren milieudossiers**

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Elke kern heeft haar eigen geschiedenis, verschijning en karakter. Door adequaat in te springen op veranderingen en ontwikkelingen kan de identiteit van kernen en het buitengebied worden behouden of juist worden versterkt gestuurd door bijvoorbeeld welstandsnota, nota kwaliteitsimpuls groene omgeving en structuurvisie (wettelijke verplicht Wro art.2.1). In de fysieke projecten wordt de identiteit en de ruimtelijke kwaliteit zichtbaar. Voor het platteland is het de bedoeling een antwoord te krijgen op het groeiend oppervlakte van vrijkomende voormalige bedrijfsbebouwing, resulterend in een substantiële vermindering van de verstening van het buitengebied.

Activiteiten

- **ONTWIKKELING: Uitvoeren strategie voor gemeentelijk vastgoed**
Op dit moment zijn wij bezig met de voorbereidingen voor de strategie voor gemeentelijk vastgoed. De planning is om dit in september aan te bieden aan de raad. Het is nog niet bekend of dit financiële consequenties heeft.
- **Uitvoeren welstandbeleid door o.a. de Stadsbouwmeester**
- **Uitvoeren van nota Grondbeleid 2016-2020**
- **Uitvoeren Prestatieafspraken Mijnde Wonen**

Subdoel: Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd'

De woningmarkt en woonwensen blijven dynamisch en zijn (blijvend) aan veranderingen onderworpen door bijvoorbeeld verduurzaming en vergrijzing. De gemeente heeft hierop een bepaalde invloed, door

bijvoorbeeld stimuleringsregelingen in te zetten op basis van woonbeleid. Bijvoorbeeld een 'starterslening' voor starters die hun eerste woning kopen. Zo wordt doorstroming naar een 'passende' woning bevorderd voor de doelgroepen van beleid. Nieuwe bewoners zijn goed voor Twenterand. Zij zorgen voor behoud van leefbaarheid, van voorzieningen en dragen bij aan gemeentelijke voorzieningen.

Subdoel: Nieuwe bouwmogelijkheden zijn gecreëerd

Het is belangrijk dat er een goede balans is tussen voldoende en goede woningen (zowel kwantitatief als kwalitatief) ten gunste voor de leefbaarheid. De gemeente Twenterand heeft in 2016 Twentse woonafspraken gemaakt met de provincie Overijssel en de andere Twentse gemeenten. De belangrijkste afspraak is dat gemeenten maximaal het aantal woningen in hun woningbouwprogramma mogen hebben waar de komende 10 jaar behoefte aan is volgens de door de provincie vastgestelde prognose. We stimuleren in ons opdrachtgeverschap energieneutrale nieuwbouw.

Activiteiten

- **Vorbereiden en ontwikkelen van fysieke projecten 2020:**

Betrokken activiteiten:

- Centrumontwikkeling Vriezenveen (randen Manitobaplein, ontwikkeling Jonkerlaan);
- Centrumvisie Vroomshoop (herinvulling vrijkomende locaties, incl. MCC);
- Dorpsontwikkeling Den Ham (Zuidmaten Oost en/of locatie Smithoek)
- Zonnepark Oosterweilanden

Subdoel: Bestaande wijken en bedrijventerreinen zijn kwalitatief goed, Er zijn sterke compacte centra met goede voorzieningen, en Er is een sociaal veilige leefomgeving

Bij deze subdoelen bestaat overlap met de doelenboom Economische zaken. Echter, de activiteiten zijn op elkaar aanvullend. In deze doelenboom wordt bedoeld op de ruimtelijke impact van de economische beleidslijnen (zoals de bedrijventerreinvisie, de sociaal economische visie en de detailhandelsstructuurvisie). Gewenste ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt door het positief te bestemmen in bestemmingsplannen, hierdoor ontstaat ruimte voor uitbreiding en nieuwvestiging.

Activiteiten

- **Uitvoeren Twentse woonafspraken**
- **Uitvoeren lokale Visie op Wonen 2015-2025**
- **Kwalitatief programmeren met woningbouwprogramma per kern**
- **Uitvoeren Prestatieafspraken Mijande Wonen**

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Voldoende en passende woningen						
Aantal opgeleverde woningen	**	773 *	673	632	589	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	***	11 ***	12	2*	8	25 leningen in totaal beschikbaar
Aantal Blijversleningen	****	0	0-	0-	nvt	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren 2020 Uitvoeringsprogramma VTH						
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	0				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	4	4				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in	5	5				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in	4	4				Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	28	28				Eigen gegevens
Ontwikkelen bestemmingsplannen	3	3				Eigen gegevens

* prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. In 2018 ruim 130 vergunningen verleend voor bouw van woning(en)

** prognose geeft gemiddeld 45 woningen per jaar. Is afhankelijk van de (vergunnings)aanvragen en niet te prognostiseren

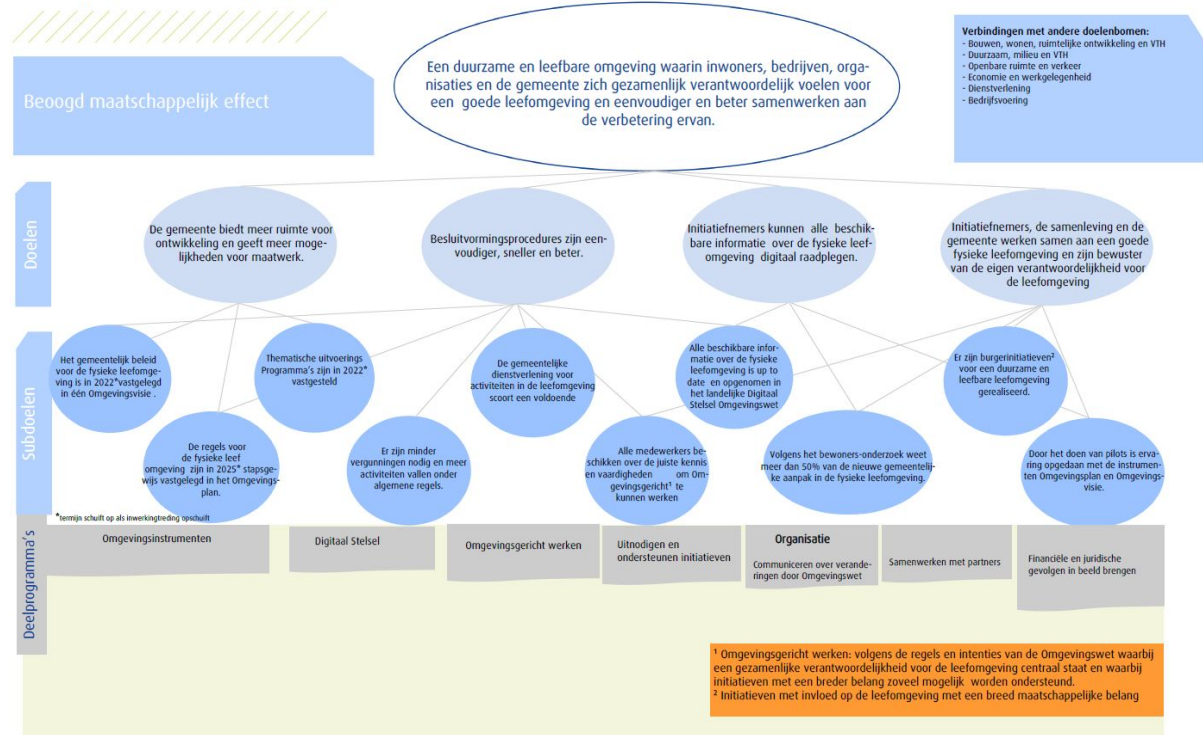
*** Startersleningen momenteel niet meer beschikbaar, maximum bereikt. Vervolg wordt opgepakt

**** Verordening Blijverslening verloopt 1 januari 2020. Wordt mogelijk vervolgd

Doelenboom Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Doelenboom

Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving waarin inwoners, bedrijven, organisaties en de gemeente zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor een goede leefomgeving en eenvoudiger en beter samenwerken aan de verbetering ervan.

Doel: De gemeente biedt meer ruimte voor ontwikkeling en geeft meer mogelijkheden voor maatwerk.

Doel: Besluitvormingsprocedures zijn eenvoudiger, sneller en beter

Doel: Initiatiefnemers kunnen alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving digitaal raadplegen

Doel: Initiatiefnemers, de samenleving en de gemeente werken samen aan een goede fysieke leefomgeving en zijn bewuster van de eigen verantwoordelijkheid voor de leefomgeving

Subdoel: De gemeentelijke dienstverlening voor activiteiten in de leefomgeving scoort een voldoende

Subdoel: Het gemeentelijk beleid voor de fysieke leefomgeving is in 2022* vastgelegd in één Omgevingsvisie

Subdoel: De regels voor de fysieke leef omgeving zijn in 2025* stapsgewijs vastgelegd in het Omgevings-plan

Subdoel: Thematische uitvoerings Programma's zijn in 2022* vastgesteld

Subdoel: Er zijn minder vergunningen nodig en meer activiteiten vallen onder algemene regels.

Subdoel: Alle medewerkers beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om Omgevingsgericht te kunnen werken

Subdoel: Alle beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving is up to date en opgenomen in het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet

Subdoel: volgens het bewonersonderzoek weet meer dan 50% van de nieuwe gemeentelijke aanpak in de fysieke leefomgeving

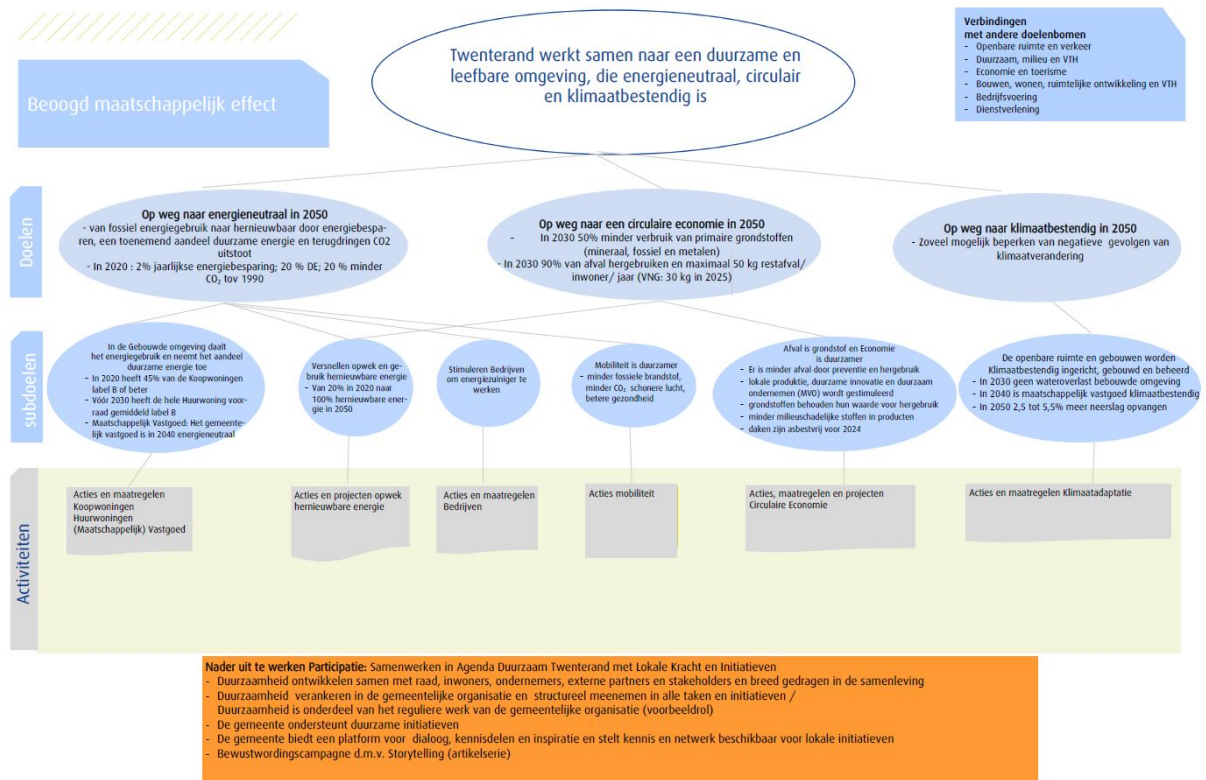
Subdoel: Er zijn burgerinitiatieven voor een duurzame en leefbare leefomgeving gerealiseerd

Subdoel: Door het doen van pilots is ervaring opgedaan met de instrumenten Omgevingsplan en Omgevingsvisie.

Doelenboom Ontwikkelprogramma Agenda duurzaam Twenterand

Doelenboom

Agenda Duurzaam Twenterand

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand werkt samen naar een duurzame en leefbare omgeving, die energieneutraal, circulair en klimaatbestendig is

Doel: Op weg naar energieneutraal in 2050

- van fossiel energiegebruik naar hernieuwbaar door energiebesparen, een toenemend aandeel duurzame energie en terugdringen CO2 uitstoot
- In 2020 : 2% jaarlijkse energiebesparing; 20 % DE; 20 % minder CO2 tov 1990

Doel: Op weg naar een circulaire economie in 2050

- In 2030 50% minder verbruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen)
- In 2030 90% van afval hergebruiken en maximaal 50 kg restafval/inwoner/ jaar (VNG: 30 kg in 2025)

Doel: Op weg naar klimaatbestendig in 2050

- Zoveel mogelijk beperken van negatieve gevolgen van klimaatverandering

Subdoel: In de Gebouwde omgeving daalt het energiegebruik en neemt het aandeel duurzame energie toe

- In 2020 heeft 45% van de Koopwoningen label B of beter
- Vóór 2030 heeft de hele Huurwoning voorraad gemiddeld label B
- Maatschappelijk Vastgoed: Het gemeentelijk vastgoed is in 2040 energieneutraal

Activiteiten

- Acties en maatregelen
- Koopwoningen
- Huurwoningen

Subdoel: Versnellen opwek en gebruik hernieuwbare energie

- Van 20% in 2020 naar 100% hernieuwbare energie in 2050

Activiteiten

- Acties en projecten opwek hernieuwbare energie

Subdoel: Stimuleren Bedrijven om energiezuiniger te werken

Activiteiten

- Acties en maatregelen Bedrijven

Subdoel: Mobiliteit is duurzamer

- minder fossiele brandstof, minder CO2 schonere lucht, betere gezondheid

Subdoel: Afval is grondstof en Economie is duurzamer

- Er is minder afval door preventie en hergebruik
- lokale productie, duurzame innovatie en duurzaam ondernemen (MVO) wordt gestimuleerd
- grondstoffen behouden hun waarde voor hergebruik
- minder milieuschadelijke stoffen in producten
- daken zijn asbestvrij voor 2024

Activiteiten

- Acties, maatregelen en projecten Circulaire Economie

Subdoel: De openbare ruimte en gebouwen worden Klimaatbestendig ingericht, gebouwd en beheerd

- In 2030 geen wateroverlast bebouwde omgeving
- In 2040 is maatschappelijk vastgoed klimaatbestendig
- In 2050 2,5 tot 5,5% meer neerslag opvangen

Activiteiten

- Acties en maatregelen Klimaatadaptatie

Nader uit te werken Participatie:

Samenwerken in Agenda Duurzaam Twenterand met Lokale Kracht en Initiatieven

- Duurzaamheid ontwikkelen samen met raad, inwoners, ondernemers, externe partners en stakeholders en breed gedragen in de samenleving
- Duurzaamheid verankeren in de gemeentelijke organisatie en structureel meenemen in alle taken en initiatieven /

- Duurzaamheid is onderdeel van het reguliere werk van de gemeentelijke organisatie (voorbeeldrol)
- De gemeente ondersteunt duurzame initiatieven
 - De gemeente biedt een platform voor dialoog, kennisdelen en inspiratie en stelt kennis en netwerk beschikbaar voor lokale initiatieven
 - Bewustwordingscampagne d.m.v. Storytelling (artikelserie)

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijtijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit betekent dat wij steeds afwegen wie welke rol vervult en dat er een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere actoren ontstaat. De bijdrage die actoren leveren aan het maatschappelijk effect zijn het uitgangspunt, niet de instelling/organisatie. In samenspraak met de omgeving en onze partners willen wij de maatschappelijke meerwaarde verwoorden.

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen. Netwerken die enerzijds lokaal aanwezig zijn. Maar wij moeten ook steeds meer gebruik maken van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende structuren en mogelijkheden. Binnen een netwerk gaat het ook vooral om het delen van kennis. Kennis, bijvoorbeeld over informatiebeveiliging of duurzaamheid, is niet alleen nodig voor een overheid maar ook voor ondernemers. Samen op zoek gaan naar nieuwe ideeën en mogelijkheden is belangrijk. Onze voorstellen zijn dan ook gericht op het verder vormgeven van het nieuwe samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente, ondernemers, onderzoek, onderwijs, andere overheden, sportverenigingen, culturele instellingen en inwoners.

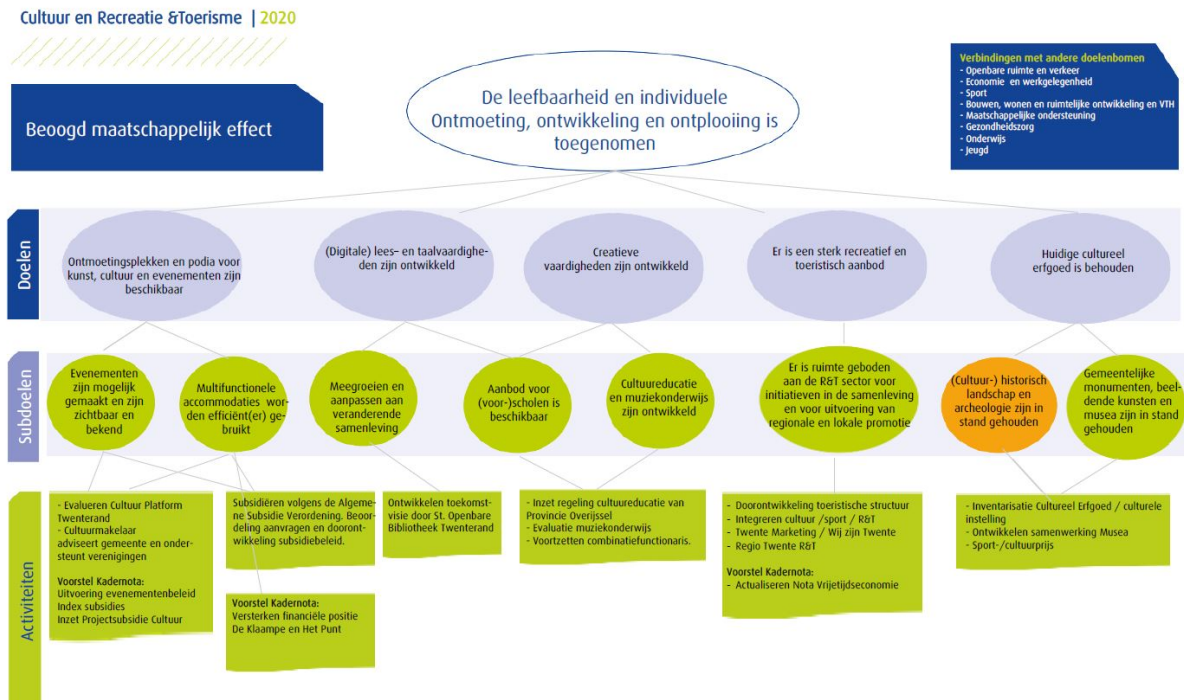
De gemeente heeft veel kwalitatief hoogwaardige accommodaties en voorzieningen. De basisvoorzieningen zijn binnen onze gemeente aanwezig. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken. Ter ondersteuning willen wij de bestaande voorzieningen beter inzichtelijk hebben, inclusief de maatschappelijke bijdrage die geleverd wordt. Dit is ook van belang om de financiën van de gemeente op termijn beheersbaar te houden.

Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'. Dit gaat over vrijetijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Het subdoel 'Stimuleren werkgelegenheid' heeft een plek gekregen in de doelenboom en In samenwerking met het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan duurzame werkgelegenheid. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. De verbinding met onderwijs is zichtbaar gemaakt door Onderwijs toe te voegen aan 'Verbindingen met andere doelenbomen', maar ook door vanuit de doelenboom Sociale Zaken te verwijzen naar de Twentse belofte in de doelenboom Onderwijs. Voor de koppeling tussen economische zaken en sociale zaken is een ontwikkelprogramma economie, werkgelegenheid en onderwijs opgesteld.

Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland. Het ontwikkelprogramma beoogt de daarbij passende activiteiten, subdoelen integraal uit te voeren, te ontwikkelen, aan te jagen en te regisseren. Met een ontwikkelprogramma wordt die samenhang georganiseerd.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: Draagt het bij aan de leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing. Hier-door verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten ipv op organisaties/instellingen. De cultuurorganisaties moeten gaan samenwerken in een netwerk om het beoogd maatschappelijk effect in de meest brede zin van het woord vorm te geven. Integraliteit, innovatie en begrip van/voor elkaars rol zijn hierbij uitgangspunten. In 2020 gaan we, na het opstellen van een evenementennota, verder met uitvoering van de nota. De opgave voor Recreatie & Toerisme is te komen tot een nieuwe recreatieve structuur t.b.v. lokale promotie die aansluit bij Gastvrij Twente. In 2020 gaan we hiermee verder. De nieuwe netwerkorganisatie gaat zich bezig houden met lokale promotie. De volgende stap is een geactualiseerde Nota Vrijtijdseconomie die hierbij aansluit en die verschillende onderdelen uit de vrijetijdseconomie integreert (cultuur en evenementen).

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: (Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld

Hieronder wordt verstaan lectuur, literatuur, maar ook digitale media en dergelijke.

Doel: Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld

Cultuureducatie: alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of middel wordt ingezet, zowel actief, receptief en reflectief. Cultuuruitingen kunnen een middel zijn om andere leergebieden te ondersteunen, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer, economie of wiskunde.

Doel: Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen.

Doel: Huidig Cultureel erfgoed is behouden

Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

Subdoel: Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend

Het faciliteren van evenementen door o.a. het afgeven van vergunningen en afstemming met betrokkenen. Daarnaast is er gezamenlijk een breed en gestructureerd activiteitenprogramma opgezet van verschillende organisaties uit de vrijetijdseconomie.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Uitvoering evenementenbeleid**

In 2019 wordt de nota evenementen opgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering van deze nota. Om een goede start te maken met de uitvoering wordt voor de komende 3 jaar budget gevraagd voor de uitvoering van de nota.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering evenementenbeleid	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- **Evaluëren Cultuur Platform Twenterand**
- **Cultuurmakelaar adviseert gemeente en ondersteunt verenigingen**
- **Subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.**
- **VOORSTEL: Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021**
 Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021
 Voor de jaren 2019 en 2020 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor projectsubsidies cultuur van totaal € 26.000. Er wordt voorgesteld deze middelen structureel in de begroting op te nemen voor een bedrag van € 25.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021	s	2020	€ 12.000
	s	2021	€ 25.000

	s	2022	€ 25.000
	s	2023	€ 25.000

- VOORSTEL: Index subsidies**

De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI). Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn. Wij stellen voor om vanaf 2020 voor de subsidies een hoger inflatiepercentage te ramen. Hierbij wordt uitgegaan van een inflatie van 3,4%.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Index subsidies	s	2020	€ 78.500
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 81.500
	s	2023	€ 83.000

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Het betreft de volgende accommodaties: Kulturhus De Klaampe Westerhaar, Het Punt Vroomshoop, Dorpshuizen en overige podia voor cultuur

Activiteiten

- VOORSTEL: Uitvoering evenementenbeleid**

In 2019 wordt de nota evenementen opgesteld. In 2020 wordt gestart met de uitvoering van deze nota. Om een goede start te maken met de uitvoering wordt voor de komende 3 jaar budget gevraagd voor de uitvoering van de nota.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoering evenementenbeleid	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- Evalueren Cultuur Platform Twenterand
- Cultuurmakelaar adviseert gemeente en ondersteunt verenigingen
- Subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening. Beoordeling aanvragen en doorontwikkeling subsidiebeleid.

- VOORSTEL: Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021**

Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021

Voor de jaren 2019 en 2020 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor projectsubsidies cultuur van totaal € 26.000. Er wordt voorgesteld deze middelen structureel in de begroting op te nemen voor een bedrag van € 25.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Extra middelen projectsubsidies cultuur vanaf 2021	s	2020	€ 12.000
	s	2021	€ 25.000
	s	2022	€ 25.000
	s	2023	€ 25.000

- VOORSTEL: Index subsidies**

De subsidieplafonds zijn voor 2019 geïndexeerd met 1,39 % (consumenten prijs index =CPI).

Professionele instellingen hebben te maken met vaste verplichtingen vanuit de CAO. Hierdoor kan de index van een professionele organisatie hoger zijn dan die van een gemeente. Dit legt een extra groot beslag op de subsidieplafonds in een bepaald jaar waardoor weer minder activiteiten mogelijk zijn.

Wij stellen voor om vanaf 2020 voor de subsidies een hoger inflatiepercentage te ramen. Hierbij wordt uitgegaan van een inflatie van 3,4%.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Index subsidies	s	2020	€ 78.500
	s	2021	€ 80.000
	s	2022	€ 81.500
	s	2023	€ 83.000

- VOORSTEL: Versterken financiële positie De Klaampe en Het Punt**

Het Punt

Het Punt in Vroomshoop is een maatschappelijke organisatie en sinds de start zijn de financiën onderwerp van zorg en gesprek. Dit heeft er toe geleid dat in 2018 en 2019 op incidentele basis extra gelden beschikbaar zijn gesteld. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat Het Punt met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor opnieuw een extra bijdrage van € 100.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie het Punt	i	2020	€ 100.000 (dekking ARR)

De Klaampe

Het kulturhus De Klaampe in Westerhaar is een maatschappelijke organisatie waarmee de gemeente sinds eind 2018 in gesprek is vanwege financiële problemen welke onder meer het gevolg zijn van marktontwikkelingen. Zo zijn sinds de start van De Klaampe in 2007 de huurprijzen op de markt, onder invloed van de economische crisis, sterk afgenomen. 2019 wordt gebruikt om te komen tot een aanpak die borgt dat De Klaampe met ingang van 2021 kan functioneren overeenkomstig haar maatschappelijke functie en op basis van een financieel structureel gezonde exploitatie. Voor 2020 stellen we voor een extra bijdrage van € 35.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Versterken financiële positie De Klaampe	i	2020	€ 35.000 (dekking ARR)

Subdoel: Meegroeien en aanpassen aan de veranderende samenleving

De ontwikkeling van de (digitale) lees—en taalvaardigheden moet meegroeien met en zich aanpassen aan de veranderde samenleving.

Activiteiten

- Ontwikkelen toekomstvisie door St. Openbare Bibliotheek Twenterand

Subdoel: Aanbod voor (voor-)scholen is beschikbaar

Activiteiten

- Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel
- Evaluatie muziekonderwijs
- Voortzetten combinatie functionarissen

Subdoel: Cultuureducatie en muziekonderwijs zijn ontwikkeld

Twenterand heeft een cultuurklapper waarin culturele activiteiten zijn opgenomen die scholen kunnen inkopen. Muziekonderwijs wordt gegeven door de plaatselijke muziekverenigingen.

Activiteiten

- Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel
- Evaluatie muziekonderwijs
- Voortzetten combinatie functionarissen

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Voor plannen in de R&T-sector wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om ze te realiseren. Regionale promotie wordt uitgevoerd op Twentse schaal. Lokale promotie wordt verzorgd door Twenterand Tourist Info.

Activiteiten

- Doorontwikkeling toeristische structuur.
- **VOORSTEL: Actualiseren Nota Vrijtijdseconomie**
Als volgende stap in de doorontwikkeling van de toeristische structuur in Twenterand moet de nota vrijtijdseconomie 2013-2020 worden geactualiseerd. De integratie met nota cultuur &

evenementennota zijn hiervoor belangrijke doelen. Ook de koppeling met de nieuwe netwerkorganisatie Gastvrij Twenterand moet hierin worden meegenomen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Actualiseren nota Vrijtijdseconomie	i	2020	€ 15.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- Integreren cultuur /sport / R&T
- Twente Marketing / Wij zijn Twente
- Regio Twente R&T

Subdoel: Cultuurhistorisch landschap en archeologie zijn in stand gehouden

Het is wettelijk verplicht om bouwaanvragen te toetsen op archeologische waarden. We hebben met Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) een samenwerkingsovereenkomst gesloten over het wederopbouwgebied.

Activiteiten

- Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling
- Ontwikkelen samenwerking Musea
- Sport-/cultuurprijs

Subdoel: Gemeentelijke monumenten, beeldende kunst en musea zijn in stand gehouden

Het gaat om de volgende musea: Museum Oud Vriezenveen, Veenmuseum, Peddemorsboerderij en het Middendorpshuis. Zowel landelijke als gemeentelijke monumenten zijn opgenomen in de welstandsnota, zie www.twenterand.nl.

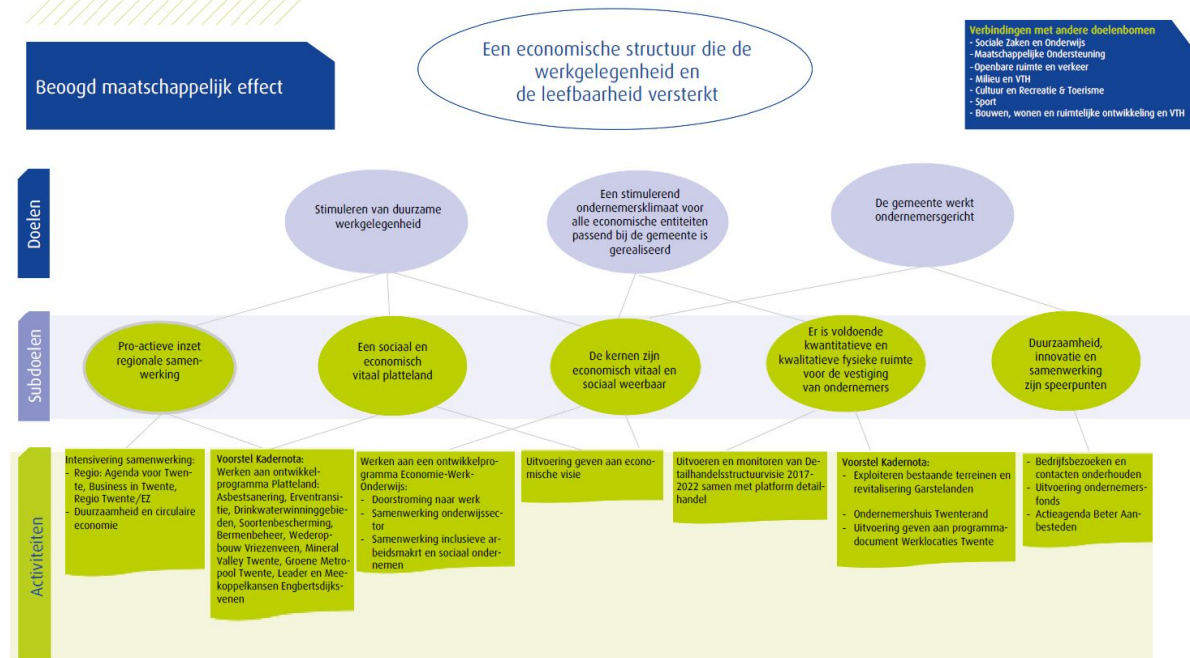
Activiteiten

- Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling
- Ontwikkelen samenwerking Musea
- Sport-/cultuurprijs

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Economie en Werkgelegenheid | 2020

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus binnen de doelenboom Economie en Werkgelegenheid is dat er een economische structuur is die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt in de gemeente. Om een zodanige economische structuur te creëren is verbinding nodig. Verbinding tussen werkvelden zoals het bedrijfsleven, onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook tussen mensen onderling. Om dit te realiseren zal de gemeente een regie/faciliterende rol innemen. Dat betekent dat de gemeente zowel provinciaal, regionaal als lokaal opereert om te kijken wat er speelt en wat de mogelijkheden zijn en dit met elkaar verbindt. Dit vraagt initiatief vanuit de gemeente, de samenleving en samenwerking tussen partijen. Hierbij is de gemeente het 'olierietje' en degene die het overzicht moet hebben om de koers samen met andere partijen te bepalen. Middels programmasturing pakken we dit op en wordt gestuurd op integraal werken. De ondernemersbenadering en de actieve inzet op regionale/provinciale samenwerking (o.a. via de Agenda van Twente) zijn ook in 2020 belangrijk. Het uitvoeren van en de doorontwikkeling van de twee ontwikkelprogramma's zijn in 2020 belangrijke onderwerpen.

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Pro-actieve inzet regionale samenwerking

De bestuurlijk en ambtelijke samenwerking met de partners in de regio zodanig maken dat de lokale doelen en regionale doelen explicieter en inzichtelijker voor de gemeenteraad en inwoners van Twenterand zijn.

Activiteiten

• Intensivering samenwerking

Betrokken activiteiten:

- Regio: Agenda voor Twente, Business in Twente, Regio Twente/EZ
- Duurzaamheid en circulaire economie
- Ondernemingen/Onderwijs/Arbeidsmarkt **(uit de doelenboom)**

• VOORSTEL: Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader
- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Als eerste richtbedrag wordt een bedrag van € 250.000 opgenomen, verdeeld over drie jaar.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleringsfonds Asbest	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen

middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten en .Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) wordt een bedrag van € 45.000 per jaar gevraagd, voor het werkbudget platteland wordt €50.000 per jaar gevraagd.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoeringsbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Programmaleider platteland	i	2020	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Het platteland betreft alle inwoners en erven van Twenterand. Sociaal en economisch betreft niet alleen agrarische, maar ook toeristische, recreatieve en natuurgerelateerde activiteiten. Vitaliteit is gerelateerd aan inkomens- en welzijnsindicatoren.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit**

Betrokken activiteiten:

- Asbestsanering
- Erventransitie
- Drinkwaterwinninggebieden
- Soortenbescherming
- Bermenbeheer
- Wederopbouw Vriezenveen
- Mineral Valley Twente
- Groene Metropool Twente
- Leader
- Meekoppelkansen Engbertsdijkvenen

Stimuleringsfonds Asbest

Het rijk wil een Stimuleringsfonds voor kwetsbare groepen in het leven roepen. Dit wordt een revolverend fonds. Provincie Overijssel heeft al bepaald dat zij hieraan mee gaat betalen. De gemeente wordt ook gevraagd om hieraan mee doen. De hoogte van de bijdrage is op dit moment nog niet duidelijk. Het bedrag is afhankelijk van de opgave van de hoeveelheid vierkante meters en de omvang van de kwetsbare groepen. Als eerste richtbedrag wordt een bedrag van € 250.000 opgenomen, verdeeld over drie jaar.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Stimuleringsfonds Asbest	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 100.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Ontwikkelprogramma Platteland*

Uitvoeringsbudget en programmaleider platteland

Om de initiatieven van ontwikkelprogramma mogelijk te maken zijn personele inzet en financiële middelen nodig. Deze zijn vooral aanvullend, aanjagend, op ontwikkeling gericht en voor cofinanciering, als dat nodig is. En zij zijn tijdelijk. Deze worden gebruikt voor de ontwikkeling van een instrumentenkoffer, de aanvullende regie op bestaande en nieuwe initiatieven, en het ontwikkelen en implementeren van een specifieke aanpak voor kwetsbare groepen. Het werkbudget moet tevens mogelijk maken om de lopende activiteiten die in 2019 uitgevoerd worden en waarvoor in 2020 geen middelen meer beschikbaar zijn in de meerjarenbegroting in 2020 voort te zetten en .Voor de extra personele inzet van een programmaleider Platteland (0,6 fte voor 3 jaar) wordt een bedrag van € 45.000 per jaar gevraagd, voor het werkbudget platteland wordt €50.000 per jaar gevraagd.

* zie ook doelenboom duurzaamheid/activiteit Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Uitvoeringsbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Programmaleider platteland	i	2020	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 45.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- **Uitvoering geven aan economische visie**

Oude titel: Uitvoering geven aan een (beknopte) economische visie als onderbouwing van het werkbudget economie

Subdoel: De kernen zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar

“Het behouden van de aanwezige en faciliteren van nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid en tegelijkertijd het versterken en toekomstbestendig maken van de werkgelegenheidsstructuur, waarbij ondernemerschap optimaal wordt gestimuleerd”. (Ambitie Sociaal Economische Visie Twenterand)

Activiteiten

- **Werken aan een ontwikkelprogramma Economie-Werk-Onderwijs**
Betrokken activiteiten:
 - Doorstroming naar werk
 - Samenwerking onderwijssector
 - Samenwerking inclusieve arbeidsmarkt en sociaal ondernemen

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Met kwantitatief fysieke ruimte wordt bedoeld dat er voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven zijn. Met kwalitatieve fysieke ruimte bedoelen we dat de vraag van ondernemers aansluit bij het beschikbare aanbod en de benodigde voorzieningen, bijv. glasvezel.

Activiteiten

- **VOORSTEL: Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden**
In de begroting is een bedrag opgenomen voor revitalisering Garstelanden te Westerhaar. Om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren is een krediet nodig van € 150.000.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Revitalisering Garstelanden	i		€ 150.000 (dekking reserve Grondbedrijf)

- Ondernemershuis Twenterand
- Uitvoering geven aan programmadocument Werklocaties Twente

Subdoel: Duurzaamheid, innovatie en samenwerking zijn speerpunten

Vanuit de nieuwe rol van de gemeente als facilitator / regisseur wordt vooral ingezet op duurzaamheid, innovatie en samenwerking.

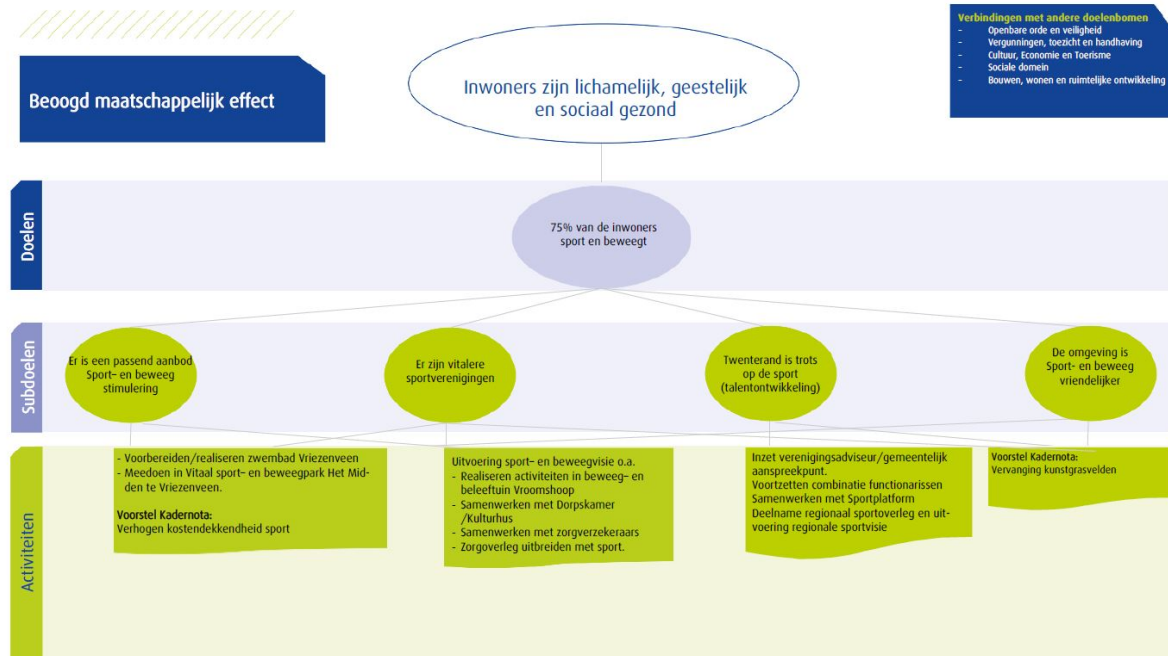
Activiteiten

- Bedrijfsbezoeken en contacten onderhouden
- Uitvoering ondernemersfonds
- Actieagenda Beter Aanbesteden
VERWIJDEREN Dit onderdeel mag worden verwijderd.

Doelenboom Sport

Doelenboom

Sport | 2020

Inhoudelijk perspectief

Vanuit de regietaak van de gemeente willen we meer de focus leggen op de bijdrage van een ieder aan het maatschappelijk effect: inwoners worden lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonder. Hierdoor verschuift de focus meer naar het realiseren van doelen en activiteiten in plaats van op organisaties/instellingen. De sportvisie is een kapstok voor andere beleidstukken. De opgave voor 2020 blijft om de sportvisie te vertalen naar de diverse beleidsthema's om de doelstelling om 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen te halen.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. Ook in Twenterand hebben wij deze ambitie. De onderzoeken naar deelname worden uitgevoerd door Sportservice Overijssel. De metingen uit 2016 laten het volgende beeld zien:

	Sportdeelname Ned.	Norm gezond bewegen
4-18 jaar	75%	7%
19-65 jaar	46%	59%
65+	33%	68%

Het streven is om in deze collegeperiode 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen. Dat houdt in dat met name op de doelgroep vanaf 19 jaar ingezet wordt.

Subdoel: Er is een passend aanbod sport- en bewegstimulering

Ambitie: Samen met sport- en beweegaanbieders een passend kwalitatief aanbod aanbieden, met specifieke aandacht voor jeugd, senioren, mensen met een beperking en kwetsbare groepen.

Activiteiten

- **Vorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen.**

De voortgang zwembad Vriezenveen wordt meegenomen in de activiteit meedoen in Vitaal Sportpark Het Midden.

- **ONTWIKKELING: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**

Voorstel	i/s	financiën
Sportpark Het Midden Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Voor de zomer worden de resultaten verwacht.	i	PM

Subdoel: Er zijn vitalere sportverenigingen

Ambitie: De maatschappelijke rol en betrokkenheid van sportverenigingen vergroten en versterken door de samenwerking te bevorderen met andere sportverenigingen en organisaties.

Activiteiten

- **Vorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen.**

De voortgang zwembad Vriezenveen wordt meegenomen in de activiteit meedoen in Vitaal Sportpark Het Midden.

- **ONTWIKKELING: Meedoen in Vitaal sport- en beweegpark Het Midden te Vriezenveen**

Voorstel	i/s	financiën
Sportpark Het Midden Op dit moment wordt onderzoek uitgevoerd naar realisatie Multi Functionele Accommodatie. De uitkomst van dit onderzoek met bijbehorende financiële consequenties is op dit moment nog niet duidelijk. Voor de zomer worden de resultaten verwacht.	i	PM

- **VOORSTEL: Verhogen kostendekkendheid Sport**

De gemeenteraad heeft besloten om de kostendekkendheid op sport te verhogen met € 50.000 in 2018, oplopend tot € 75.000 in 2019 en € 100.000 in 2020. Samen met Sportplatform is gekeken naar verlaging van de kosten. Er zijn een aantal onderzoeksrichtingen geformuleerd. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden om op korte termijn de kostdekkendheid te verhogen. De voorgestelde bezuiniging is niet volledig realiseerbaar. Door meerjarige afspraken en verhogen van tarieven wordt de relatie met verenigingen niet onder druk gezet en toch deels voldaan het genomen besluit. Om het tekort te dekken wordt gevraagd om de komende jaren bijgevoegde bedragen op te nemen in de kadernota.

Bezuinigingen sport niet haalbaar	i	2020	€ 89.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2021	€ 75.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	i	2022	€ 64.000 (waarvan s: € 52.000) (dekking ARR)
	s	2023	€ 52.000

- **Uitvoering sport- en beweegvisie**

Betrokken activiteiten:

- Realiseren activiteiten in beweeg- en beleefruimte Vroomshoop
- Samenwerken met Dorpskamer / Kulturhus
- Samenwerken met zorgverzekeraars
- Zorgoverleg uitbreiden met sport

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Ambitie: Faciliteren van sportevenementen om de publieke waarde voor de promotie van sport en bewegen volop te benutten

Activiteiten

- Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt.
- Voortzetten combinatie functionarissen
- Samenwerken met Sportplatform
- Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie

Subdoel: De omgeving is sport- en beweegvriendelijker

Ambitie: Het in standhouden van een kwalitatief goede basisinfrastructuur van gemeentelijke sport- en beweegaccommodaties voor het sporten, spelen en bewegen door de inwoners van Twenterand.

Activiteiten

- **Uitvoering sport- en beweegvisie**

Betrokken activiteiten:

- Realiseren activiteiten in beweeg- en beleefruimte Vroomshoop
- Samenwerken met Dorpskamer / Kulturhus
- Samenwerken met zorgverzekeraars
- Zorgoverleg uitbreiden met sport

- Inzet verenigingsadviseur / gemeentelijk aanspreekpunt.
- Voortzetten combinatie functionarissen

- Samenwerken met Sportplatform
- Deelname regionaal sportoverleg en uitvoering regionale sportvisie

- **VOORSTEL: Vervanging kunstgrasvelden**

Vervanging kunstgrasvelden

De in 2008 in gebruik genomen (5) kunstgrasvoetbalvelden hebben een technische levensduur van 12 jaar. De velden zijn aan het eind van de levensduur. De toplagen dienen te worden vervangen. Geraamde investering bedraagt een krediet van € 1.200.000 (exclusief subsidie). Via de SPUK (rijkssubsidieregeling Sport) kan een subsidie worden aangevraagd. De velden worden elk jaar gekeurd. Als een veld afgekeurd wordt mogen er geen wedstrijden op gespeeld worden.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Vervanging kunstgrasvelden	s	2020	€ 107.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 105.000 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 103.000 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 101.000 (kapitaallasten)

Programma Fundament

Inleiding

Programma Fundament

Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Het Fundament omvat reguliere bedrijfsvoering, die zorgt dat de basis op orde is, en organisatieontwikkeling die ervoor zorgt dat we goed kunnen inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Om als organisatie snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, is en blijft continu doorontwikkelen onontkoombaar. We spreken dan ook niet meer van een Heroriëntatie, maar van organisatieontwikkeling.

De inhoud van het Fundament is ondersteunend aan de programma's Sociaal Domein, Ruimte en Economie en is randvoorwaardelijk om de doelen binnen de andere programma's te realiseren. Om tot een solide bedrijfsvoering te komen, worden de zogenaamde scopafijth-taken uitgevoerd (zie doelenboom bedrijfsvoering). Onder organisatieontwikkeling werken we aan een aantal ontwikkelopgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en tijd- en plaatsafhankelijk werken. Deze organisatiebrede thema's zijn nauw verweven met elkaar en met de werkzaamheden die medewerkers uitvoeren. Het programma Fundament bevat de doelenbomen dienstverlening en bedrijfsvoering.

Regiegemeente

De continu en snel veranderende wereld met de complexe (maatschappelijke) opgaven die daaruit voortkomen vraagt om een andere aanpak. Ook nemen taken en verantwoordelijkheden voor gemeenten meer en meer toe, denk bijvoorbeeld aan taken binnen het sociaal domein en informatiebeveiliging. We moeten met relatief weinig mensen veel werk verzetten. Om de effecten die we beogen toch te kunnen bereiken, zijn we genoodzaakt regie te voeren. Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uit-voert". Daarnaast is er veel potentie in de maatschappij om doelen te realiseren. Daar willen we meer gebruik van maken. Dit betekent dat we slimmer en efficiënter moeten werken en meer gaan samenwerken met inwoners, bedrijven en organisaties. We ontwikkelen daarom door naar een kernorganisatie die flexibel is, die faciliteert, netwerkt en continu leert. De doorontwikkeling naar een kernorganisatie is geen doel op zich, maar een noodzakelijk middel om tot een organisatie te komen die ook in de toekomst bestaansrecht heeft en kan blijven inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij.

Vaste kern, flexibele schil

Om als organisatie regie te voeren en snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, wordt meer bewegingsruimte gecreëerd door de ontstane (bestaande) formatieruimte in principe niet automatisch meer structureel in te vullen. De waarde van deze formatieruimte wordt omgezet in een personeelsbudget waardoor een flexibele schil wordt gecreëerd. Dit schept mogelijkheden voor de flexibele inzet bij het realiseren van de programmadoelstellingen. Waar opgaven erom vragen en dit meerwaarde oplevert, worden flexibel ingevulde functies vast ingevuld.

Personele knelpunten

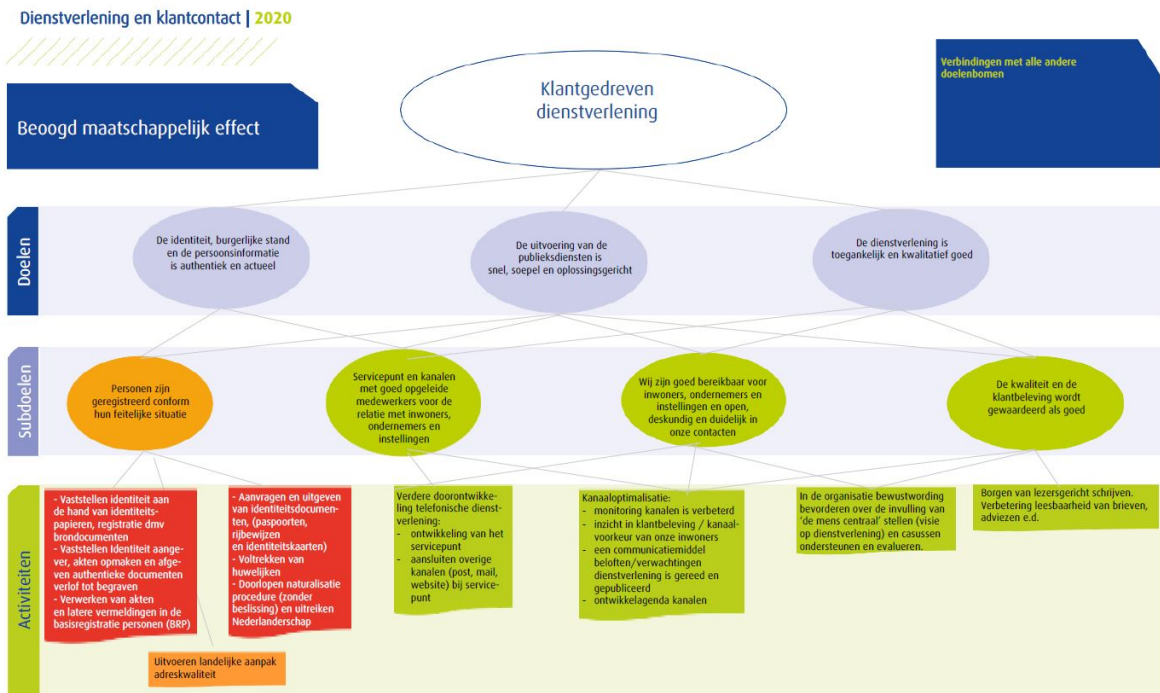
Als functies vrijvallen worden deze niet automatisch ingevuld, maar er wordt organisatiebreed bekeken voor welke opgaven capaciteit noodzakelijk is. Waar mogelijk vinden voor het invullen van vacatures interne verschuivingen plaats. Bij de begroting 2019 zijn de knelpunten die toen bestonden binnen het sociaal domein en op het gebied van I&A opgelost. Op dit moment bestaat nog een aantal knelpunten. Deze zijn in onderstaand schema opgenomen. Op 13 november 2018 heeft portefeuillehouder Van der Kolk toegezegd dat de raad bij de kadernota voorstellen m.b.t. handhaving ontvangt. In onderstaand overzicht zijn ook de knelpunten bij handhaving meegenomen. De voorstellen behorende bij de knelpunten zijn opgenomen in de betreffende programma's.

Afdeling	Voorstellen personele bezetting	fte	Schaal	€ x 1000 in 2020	l/s
Sociaal domein	De personele bezetting binnen het sociaal domein is op orde. Verdere invulling van de vaste kern sociaal domein krijgt in 2020 vorm.	0		0	
Ruimte	Boa's	2	7	110	s (+1 extra boa in 2022 en verder)
	Juridisch	1	10	80	s
	RO Beleid	1	10	80	s
	RO toezicht taken en bouw	1	9	70	s
Programma's	Programmaleider Platteland	0,6	9/10	45	l: 3 jr
Bedr.voering	Inwonersbetrokkenheid	1	10	80	l: 3 jr
Totaal:		6,6		465	

Welke inhoudelijk kennis in huis aanwezig moet zijn is afhankelijk van de opgaven. Wat betreft competenties en vaardigheden wordt gewerkt aan professionalisering van medewerkers organisatie breed, op team niveau en op individueel niveau. Denk hierbij aan o.a. procesregie, initiatief nemen, verbinden, onderzoeken, samenwerken, netwerken, onderhandelen, mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden en creativiteit.

Doelenboom Dienstverlening en klantcontact

Doelenboom

Inhoudelijk perspectief

Organisatiebrede dienstverlening

Onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemingen staan centraal. De toegang tot de gemeente is laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. De gemeente Twenterand staat als meest nabije overheid middenin de informatiesamenleving. We faciliteren selfservice. Digitale toegang, het goed op orde hebben van beveiliging en privacy en nieuwe technieken zijn voor de gehele informatievoorziening randvoorwaardelijk. Het inrichten hiervan stelt naast de veranderende dienstverlening aan de voorkant, eisen aan de beschikbaarheid en mogelijkheden van onze systemen. Synergie tussen de verschillende kanalen zoals telefonie, balie, post en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen, is hierbij van belang. Door toepassing van organisatiebreed zaakgericht werken is aan een eerste voorwaarde voldaan voor data gestuurd werken. Hierdoor kunnen ook de prestaties van de dienstverlening worden geoptimaliseerd.

De kanalen in combinatie met digitale informatiebronnen zijn middelen waarmee de gemeente de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voorziet in zijn/haar eigen product/dienst. Van belang is dat alle medewerkers werken volgens de spelregels van het zaakgericht werken en gebruik maken van de producten en diensten catalogus met hierin de actuele informatie van wet en regelgeving en de specifieke afspraken rondom samenwerking. De gezamenlijke aanbesteding binnen het "Samen organiseren" project van de VNG – GT-Connect- en Dimpact Klantinteractie zal bijdragen aan het klantgericht handelen. Het zal leiden tot aanvullende communicatiefaciliteiten en het geven en registreren van antwoorden over de verschillende kanalen heen.

De met de aanschaf en implementatie van systemen gepaard gaande kosten, zijn opgenomen in het onderdeel Twenterand Digitaal.

Beoogd maatschappelijk effect

Klantgedreven dienstverlening

Doel: De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel

Bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van Nederland wordt de identiteit vastgesteld en vastgelegd. Alle inwoners van de gemeente Twenterand zijn geregistreerd met een set van gegevens in de basisregistratie (BRP). De kwaliteit wordt bepaald door de actualiteit en authenticiteit van de geregistreerde gegevens. Op basis hiervan hebben inwoners bepaalde rechten en kunnen zij gebruik maken van bepaalde diensten en voorzieningen.

Doel: De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht

De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht en sluit steeds meer aan bij het besef dat mensen graag zelf hun zaken regelen, wanneer het hen uitkomt. Ook in 2020 zal verder worden geïnvesteerd in kanaalafhankelijk werken en responsieve E-formulieren. Voor mensen die dit niet kunnen, bieden we ondersteuning. Standaard waar het kan, persoonlijk en op maat waar het moet. De inrichting van selfservice vereist beschikbaarheid van systemen, beveiliging en ICT-infrastructuur.

Doel: De dienstverlening is toegankelijk en kwalitatief goed

Bij klantgedreven dienstverlening geloven we dat de kracht voor goede dienstverlening in de betrokkenheid en professionaliteit zit van de medewerkers. Toegankelijk qua (toegangs-)kanalen en werken volgens onze dienstverleningskernwaarden: professioneel, invoelend en respectvol, oplossingsgericht en transparant. De logica (of de beleving) van de inwoner is daarbij belangrijk, onze organisatie is daarbij zoveel mogelijk ondersteunend. We zorgen dat de verwachting rondom onze dienstverlening helder is. Wij verbeteren onze kwaliteit door monitoring en vragen aan klanten.

Subdoel: Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie

Inwoners kunnen binnen de wettelijke mogelijkheden, ook digitaal aangifte doen van geboorte, overlijden en huwelijk in de gemeente Twenterand.

Activiteiten

- Vaststellen identiteit aan de hand van identiteitspapieren, registratie dmv brondocumenten
- Vaststellen Identiteit aangever, akten opmaken en afgeven authentieke documenten verlof tot begraven
- Verwerken van akten en latere vermeldingen in de basisregistratie personen (BRP)
- Aanvragen en uitgeven van identiteitsdocumenten, (paspoorten, rijbewijzen en identiteitskaarten)
- Voltrekken van huwelijken
- Doorlopen naturalisatie procedure (zonder beslissing) en uitreiken Nederlanderschap
- **ONTWIKKELING: Uitvoeren landelijke aanpak adreskwaliteit**
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)
Personen zijn geregistreerd conform hun feitelijke situatie. Toch vindt in Nederland adresfraude plaats. Toezicht op de BRP is dan ook onmisbaar. Door het invoeren van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) kan misbruik van identiteits- en adresgegevens worden voorkomen. Naast het opsporen van adresfraude en ondermijning wordt hierdoor ook de kwaliteit van de gegevens in de Basisregistratie Personen bevorderd. Net als in vele andere gemeentes is ook de gemeente Twenterand voornemens mee te doen aan LAA. Vooruitlopend op deze beslissing vindt in 2019 de verkenning plaats waarbij wordt gekeken naar de kostendekkendheid en de wijze van organisatie. Deze nieuwe activiteit vraagt om interne en externe samenwerking met ketenpartners zoals

woningbouwcorporaties, brandweer, politie, en maatschappelijk werk. Per afgerond adresonderzoek wordt vervolgens een vergoeding ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Subdoel: Servicepunt en kanalen met goed opgeleide medewerkers voor de relatie met inwoners, ondernemers en instellingen

In het servicepunt komen meerdere 1ste lijns (toegangs-) kanalen samen. De informatie uit die kanalen (balie, telefonie, post, mail, website, ed) wordt gebruikt om de kwaliteit van onze dienstverlening te optimaliseren en de interne samenwerking zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zodat selfservice door inwoners wordt bevorderd.

Activiteiten

- **Verdere doorontwikkeling telefonische dienstverlening**

Betrokken activiteiten:

- Ontwikkeling van het servicepunt
- Aansluiten overige kanalen (post, mail, website) bij service-punt

- **Kanaaloptimalisatie**

Betrokken activiteiten:

- Monitoring kanalen is verbeterd
- Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
- Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
- Ontwikkelagenda kanalen

Subdoel: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten

Wij zijn helder in onze bereikbaarheid en de verwachtingen bij onze producten en diensten. Wij experimenteren met nieuwe dienstverlening. We kijken of het werkt voor onze klanten, zo niet dan stoppen we ermee.

Activiteiten

- **Kanaaloptimalisatie**

Betrokken activiteiten:

- Monitoring kanalen is verbeterd
- Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
- Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
- Ontwikkelagenda kanalen

- **In de organisatie bewustwording bevorderen over de invulling van 'de mens centraal' stellen (visie op dienstverlening) en casussen ondersteunen en evalueren.**

- **Borgen van lezergericht schrijven. Verbetering leesbaarheid van brieven, adviezen e.d.**

- **Verdere doorontwikkeling telefonische dienstverlening**

Betrokken activiteiten:

- Ontwikkeling van het servicepunt
- Aansluiten overige kanalen (post, mail, website) bij service-punt

Subdoel: De kwaliteit en de klantbeleving wordt gewaardeerd als goed

Wij nemen de beleving van onze klanten en inwoners serieus. Daarom gaan we meer in contact met onze inwoners, werken we meer op locatie, zodat we onze dienstverlening kunnen aanpassen of verbeteren als daar behoefte aan is. We leren en verbeteren. Daarbij maken we gebruik van de benchmark Vensters voor Dienstverlening en Waar staat je gemeente.

Activiteiten

- In de organisatie bewustwording bevorderen over de invulling van 'de mens centraal' stellen (visie op dienstverlening) en casussen ondersteunen en evalueren.
- Borgen van lezergericht schrijven. Verbetering leesbaarheid van brieven, adviezen e.d.
- **Kanaaloptimalisatie**
Betrokken activiteiten:
 - Monitoring kanalen is verbeterd
 - Inzicht in klantbeleving / kanaal-voorkeur van onze inwoners
 - Een communicatiemiddel beloften/verwachtingen dienstverlening is gereed en gepubliceerd
 - Ontwikkelagenda kanalen

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel						
Zelfevaluatie Reisdocumenten			96,7%	98%	94%	Zelfevaluatie reisdocumenten
Zelfevaluatie BasisRegistratie Personen (BRP)			95,5%	91%	96%	Zelfevaluatie BPR

Doelenboom Bedrijfsvoering

Doelenboom

Bedrijfsvoering | 2020

Inhoudelijk perspectief

Bedrijfsvoering

Alle taken en activiteiten binnen bedrijfsvoering zijn gericht op de ondersteuning van het primaire proces. Daarmee is de doelstelling van bedrijfsvoering, passend binnen het programma Fundament, gericht op een solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente. De voorstellen zoals hierna toegelicht kunnen in dat kader gezien worden

Enkele ontwikkelingen uitgelicht:

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein. Om dit te bereiken wordt voorgesteld om financiële middelen en capaciteit beschikbaar te stellen (zie voorstel inwonersbetrokkenheid)

Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis

In 2019 is een voorbereidingskrediet duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis aangevraagd. Wanneer de raad positief besluit op deze aanvraag, worden de samenhangende kapitaallasten gedekt uit de opbrengsten verhuur. Daarmee hebben we een sluitende businesscase.

Twenterand Digitaal

Twenterand Digitaal is ondersteunend aan de doelen van de programma's. Grote opgaven voor dit ontwikkelprogramma zijn in 2020 en verder o.a. Digitaal stelsel omgevingswet, Koppeling BAG-BGT/FME en Bits flexwerken. (Zie voorstellen doelenboom bedrijfsvoering).

Software kosten (inclusief implementatie kosten) voor o.a. de doorontwikkeling van de telefonische en digitale dienstverlening (GT-connect) en datagestuurde werken worden gedekt uit het beschikbare werkbudget.

Beoogd maatschappelijk effect

Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente

Doel: De medewerkers zijn in staat te doen wat de organisatie vraagt

Hierbij werken wij o.a. aan:

- Werken in rollen i.p.v. functies;
- Teamontwikkeling;
- Leiderschapsontwikkeling;
- Bevordering lerend vermogen;
- Tijd- en plaatsafhankelijk werken;

Doel: Inwoners zijn geïnformeerd en participeren

Het doel is dat de inwoners van de gemeente Twenterand zich gehoord en betrokken voelen. In beide begrippen zit het tweerichtingsverkeer. Beide bereik je ook door goed te luisteren naar wat er in de Twenterandse samenleving gebeurt en ook door daadwerkelijk iets te doen met die signalen. Hierbij gaan we meer naar buiten., werken we meer op locatie, om beter aan te sluiten bij wat leeft in de maatschappij.

Doel: Kwalitatief goede, effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering aan bestuur en organisatie

Dit meer intern gerichte doel wordt bereikt door de realisatie van de subdoelen van alle SCOPAFIJTH – functies. Hierdoor zijn de primaire processen in de andere doelenbomen beter in staat om de bestuurlijke doelen te realiseren.

Doel: De financiële huishouding geeft een volledig en betrouwbaar beeld van de gemeentelijke financiële positie

De (financiële) gegevens die bij de verschillende documenten in de p&c-cyclus verstrekt worden, moeten een juist beeld geven van de financiële positie op dat moment. Dit betekent dat de gegevens in het financiële systeem up-to-date moeten zijn.

Subdoel: Een aantrekkelijke werkgever met gekwalificeerde en flexibel inzetbare medewerkers

De gemeente Twenterand moet zorgen dat het te allen tijde een werkgever is, die aantrekkelijk is voor nieuwe (jonge) kwalitatief talentvolle medewerkers en om goede medewerkers te behouden. Via onder andere in- en externe (bij- en om)scholing wordt geïnvesteerd in flexibiliteit en (optimale) inzetbaarheid van medewerkers. Hierdoor kan de gevraagde kwaliteit en kwantiteit aan taken geleverd worden. Middels strategische personeelsplanning wordt optimaal gestuurd op ontwikkeling en dynamiek (in– door– en uitstroom) ondersteund door HR speerpunten en oplossingen.

Activiteiten

- In beeld brengen welke kennis, vaardigheden, houding en gedrag van kritiek belang zijn voor het behalen van de ambities en doelstellingen (rolafhankelijk)
- Onderzoeken op welke termijn deze kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikbaar moeten zijn doorvertalen, definiëren en uitvoeren van de professionaliseringsopgave.
- In kaart brengen in hoeverre medewerkers nu over de benodigde kennis, vaardigheden en houding en gedrag beschikken.

- Gefaseerd in gang zetten van benodigde interventies.

Subdoel: Tijdige en volledige communicatie met inwoners, instellingen, bestuur en organisatie

Doelgroepen op tijd en zo volledig mogelijk informeren over de producten, diensten en ontwikkelingen binnen de gemeente Twenterand.

Activiteiten

- Strategiebepaling en uitvoering van communicatietrajecten bij projecten
- Ontwikkelen en beheren website, intranet en social media
- Verzorgen pers- en publieksvoorlichting
- Verzorgen interne communicatie
- **VOORSTEL: Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen**
 Het college zet in op andere en vernieuwende manier van communicatie en meer zichtbaar zijn bij de inwoners van Twenterand. Beter aansluiten bij de beleving van de inwoners van Twenterand is dan een voorwaarde. Vernieuwend daarin is de inzet van een digitaal platform, zoals in 2019 experimenteel en succesvol gebruikt bij de evaluatie van de koopzondag. Zo'n platform is een goed middel om de mening van de inwoner van Twenterand te kunnen peilen en vervolgens te betrekken bij de besluitvorming. Ook kunnen er initiatieven uit de samenleving mee worden gedeeld. Ook wordt er structureel meer besteed aan het (laten) maken van video's. In 2019 is hiervoor een video-abonnement afgesloten met een filmmaker uit de gemeente. Gezien de toename van de inzet van video's is het een uitdrukkelijke wens om financiële ruimte te hebben voor de inzet van zo'n filmmaker. Meer traditioneel, maar ook ter bevordering van de zichtbaarheid, is de inzet van posterdisplays, advertenties en gemeentecontact als belangrijke middelen om te laten zien wat de gemeente doet en wat er binnen de gemeente gebeurt. Daarmee creëren we een communicatie toolbox, waaruit we per onderwerp, per project of per thema kunnen kiezen voor de communicatiemiddelen die het best aansluiten op de doelgroep. Dat alles in een vernieuwde, frisse stijl vraagt om een, in eerste instantie eenmalige, investering van € 30.000.
 De gemeenteraad heeft op 13 november 2018 een motie aangenomen, waarmee zij het college verzoekt om minimaal twee keer per jaar (voor- en najaar) een politiek-publiek debat mogelijk te maken. Het doel daarvan is meer zichtbaarheid van de gemeenteraad en meer maatschappelijke betrokkenheid. De gemeenteraad vindt dat dit uitbesteed moet worden aan een onafhankelijke partij en vraagt het college om daar jaarlijks € 5.000 (€ 2.500 per debat) voor te reserveren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Ontwikkelen en beheren communicatiemiddelen	i	2020	€ 30.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 5.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Door de aanbesteding van Gemeentecontact wordt er een besparing gerealiseerd van € 14.000 per jaar. Dat komt doordat aan de verspreiding en ruimte geen kosten meer verbonden zijn. Het restant van het budget Gemeentecontact is voor het wekelijks vormgeven van de pagina's.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
----------	-----	------	-----------

Aanbesteding Gemeentecontact	s	2020	- € 14.000
	s	2021	- € 14.000
	s	2022	- € 14.000
	s	2023	- € 14.000

- VOORSTEL: Bevorderen en begeleiden van inwonersbetrokkenheid**

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen nog meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein.

In 2019 is gestart met het verder vormgeven van inwonersbetrokkenheid, dat wil zeggen inwonerscommunicatie, -participatie en -initiatieven. Als pilot is hiervoor een kernbudget beschikbaar gesteld van €100.000 voor 2019. De kaders voor inwonersbetrokkenheid worden steeds duidelijker. Een aantal mogelijkheden om inwonersbetrokkenheid verder te stimuleren en faciliteren is en wordt in kaart gebracht. In 2020 zullen de kaders staan, de mogelijkheden voor inwonersbetrokkenheid zijn uitgewerkt en de communicatie zo zijn ingericht dat de Twenterandse samenleving een grotere bijdrage kan leveren aan het realiseren van doelen.

Kernbudget

Om een beter beeld te krijgen over de aard en omvang van de inwonersinitiatieven, loopt de pilot door tot en met 2020. In de begroting 2019 is een eenmalig bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld als pilot om te starten met kernbudgetten. In de begroting 2019 is aangegeven m.i.v. 2020 de OZB Zonnepark te bestemmen voor kern--budgetten. Dit wordt geraamd op € 50.000,-. Om de pilot te laten doorlopen, wordt voorgesteld voor het jaar 2020 daarnaast een extra bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen. Daarmee zou ook voor 2020 € 100.000 beschikbaar komen voor kernbudgetten. Voor de kadernota 2021 vindt een tussenevaluatie plaats, zodat afhankelijk van de uitkomsten de keuze gemaakt kan worden om eventueel ook voor 2021 en verder structureel een kernbudget beschikbaar te stellen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Kernbudget	i	2020	€ 50.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Aanjager/facilitator/fondsenwerver

Om inwonersbetrokkenheid verder invulling te geven is er een aanjager/facilitator/fondsenwerver nodig. Deze ondersteunt bij de rolinvulling van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven, maar ook medewerkers, college en raad. Hij/zij coacht op samenwerking en helpt bij fondsenwerving en het organiseren van andere vormen van ondersteuning. Daarnaast kan hij/zij de omgang met dorpsraden verder vormgeven en ondersteunen bij trajecten rondom inwonersbetrokkenheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan participatietrajecten als energietransitie, duurzaamheid, maar ook aan initiatieven vanuit de samenleving. Om bovenstaande te realiseren is 1 fte extra capaciteit nodig van €80.000 per jaar voor 3 jaar vanaf 2020.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Aanjager / facilitator / fondsenwerver	i	2020	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2021	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)
	i	2022	€ 80.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

- Contact onderhouden met en subsidiëren van dorpsraden en plaatselijk belangverenigingen
- Netwerken onderhouden, waaronder (inter)nationale contacten en representatie
- Organiseren van (interactieve) bijeenkomsten
- Crisiscommunicatie
- **VOORSTEL: Faciliteren viering 75 jaar vrijheid**

In het jaar 2020 wordt 75 jaar vrijheid gevierd op nationaal, provinciaal en lokaal niveau. In de gemeente Twenterand is inmiddels gestart met de voorbereiding hiervan met vertegenwoordigers van 4 mei comités, historische verenigingen en andere instanties die belangstelling hebben getoond. Het collegestandpunt voor deze viering is dat de gemeente ondersteunt en faciliteert en dat verenigingen zelf organiseren. Vanuit deze rol is het voor de hand liggend om een bedrag beschikbaar te stellen voor de te organiseren activiteiten in Twenterand. De provincie heeft voor 2018, 2019 en 2020 éénmalig € 10.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2018 € 7.000 besteed aan de herdenking van Les Knight in Den Ham. De provincie gaat er met haar bijdrage vanuit dat de gemeente ook minimaal € 10.000 beschikbaar stelt. Kijkend naar de initiatieven die binnen de gemeente Twenterand voorbereid worden, vindt het college van burgemeester en wethouders een éénmalige gemeentelijke bijdrage van € 25.000 nodig om 75 jaar Vrijheid in Twenterand passend te vieren.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Faciliteren viering 75 jaar vrijheid	i	2020	€ 25.000 (dekking reserve coalitie akkoord)

Subdoel: De organisatie is doelmatig en doeltreffend gefaciliteerd

Om dit subdoel te kunnen realiseren dienen randvoorwaarden op het gebied van ICT, huisvesting, facilitair, DIV maar ook advisering op de terreinen van de SCOPAFIJTH – functies zo optimaal mogelijk ingericht te zijn.

Activiteiten

- Gebruik en onderhoud materiaal en materieel (incl. tractie)
- Bijhouden van de energie-administratie
- Uitvoeren van bodediensten
- Exploiteren van het bedrijfsrestaurant
- Registreren/verwerken van post
- Inkopen, beheren en uitgeven van kantoorartikelen, meubilair, abonnementen, materiaal en materieel
- Beschikbaar houden van apparatuur en telefonie
- Verlenen van ondersteuning m.b.t. apparatuur en telefonie

- Onderhouden systemen netwerkbeheer
- Realiseren / verzorgen ontsluiting netwerk voor externe toegang

Subdoel: Actuele informatie is veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk in efficiënte systemen

Door de inrichting van processen en het beschikbaar hebben van actuele (stuur-) informatie in daartoe geschikte applicaties en basisregistraties wordt verder gewerkt aan effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering van bestuur en organisatie.

Activiteiten

- Faciliteren (digitaal) samenwerken in de keten/participatie
- **VOORSTEL: Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**

Tijd- en plaats onafhankelijk werken

Als gemeente werken we zowel extern als intern steeds meer samen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om onze doelen te realiseren. Dit vraagt meer dan alleen contact hebben. Het wordt steeds belangrijker om een goede werkrelatie op te bouwen. Om onze opgaven met de samenleving te realiseren, is het belangrijk dat we werken waar de opgave vereist dat we werken, kortom werken waar het werk is.

Dit vraagt dat wij met regelmaat ook op de locatie werken waar de externe partij haar werk uitvoert. Zo leer je de locatie kennen, proef je de sfeer daar en toon je interesse in de andere partij. Dit helpt om doelen met de samenleving te realiseren en draagt tegelijkertijd bij aan een betere dienstverlening. Ook intern willen we een goede verbinding om onze doelen helder te krijgen en te realiseren. Hiervoor is het belangrijk om te ervaren wat er speelt binnen andere programma's/ onderdelen en kennis te delen. Het is dus belangrijk dat we ook intern flexibel werken en ons regelmatig fysiek voegen bij collega's van andere onderdelen om kennis te halen en brengen.

Voorstel:	i/s	jaar	Financiën
Tijd- en plaats onafhankelijk werken	i	2020	€ 24.000 (dekking ARR)
	i	2021	€ 12.000 (dekking ARR)
	i	2022	€ 12.000 (dekking ARR)

Het is daarbij belangrijk dat gegevens veilig en betrouwbaar gedeeld kunnen worden. Hiervoor is het nodig om tijd- en plaats onafhankelijk werken vorm te geven. Het gaat hierbij om 'bricks, bits, behaviour', dus fysieke ruimte, ondersteunende techniek en houding & gedrag. Als we het over de ondersteunende techniek hebben, gaat het over de hardware en software en bijbehorende informatiebeveiliging & privacy. Kosten die gepaard gaan met informatiebeveiliging en privacy worden uit het daarvoor beschikbare budget gedekt. Voor de aanschaf van ondersteunende hard- en software, denk hierbij aan laptops, mobiele telefoons en ondersteunende software (bv. samenwerkingsplatform).

Er wordt voorgesteld om hiervoor in totaal incidenteel €48.000 beschikbaar te stellen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Gegevens veilig en betrouwbaar kunnen delen	i	2020	€ 48.000 (dekking ARR)

- Borgen beveiliging en privacy (BIG, AVG, Ensia)*

- Dienstverlenend samenwerken (Zaakgericht digitaal werken)
- Op orde brengen van de basis (basis registraties)
- Opzetten sturingsinformatie (informatie gestuurde overheid)
- Uitvoeren maatregelen ENSIA
- Uitvoeren maatregelen beveiligingsplan voor 2018
- **VOORSTEL: Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)**
 Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van de landelijke voorziening en de lokale systemen van de overheden. Daarmee vormt het de informatiemotor van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel heeft voor de gebruiker de vorm van 1 digitaal loket. Het digitaal stelsel brengt alle gegevens over de fysieke leefomgeving bij elkaar, zodat overheden, inwoners en ondernemers die kunnen opvragen. Aansluiting op het Digitaal stelsel Omgevingswet is een wettelijke plicht. Krediet nodig van € 160.000

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Digitaal Stelsel Omgevingswet (aansluiten op)	s	2020	€ 36.000 (kapitaallasten)
	s	2021	€ 35.200 (kapitaallasten)
	s	2022	€ 34.400 (kapitaallasten)
	s	2023	€ 33.600 (kapitaallasten)

- **VOORSTEL: Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)**
 De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is een gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen op een eenduidige manier zijn vastgelegd. Vanaf 1 juli 2017 zijn bestuursorganen bij de vervulling van hun publiekrechtelijke taken verplicht om gebruik te maken van de BGT. Het gebruik van de BGT dient hiervoor concreet in verschillende werkprocessen ingeregeld te worden. Het beheren en ontwerpen van de openbare ruimte (BOR) is één van deze werkprocessen.

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) bij Beheer Openbare Ruimte (BOR)	i	2020	€ 48.000 (dekking ARR)
	s	2021	€ 11.000
	s	2022	€ 11.000
	s	2023	€ 11.000

Subdoel: Alle IC processen zijn beoordeeld op risico's

Door risico analyses op te stellen en adequate beheersmaatregelen te treffen, krijgen we meer grip op de bedrijfsvoering. Alle betrokkenen maken deel uit van dit proces.

Activiteiten

- Opstellen en monitoren van beleidsagenda met jaaragenda
- Opstellen P&C documenten-conform planning
- Uitvoeren applicatie-beheer
- Informatie beveiligen
- **VOORSTEL: Beschikbaar houden van programmatuur**
 Voor het beschikbaar houden van software worden de nieuwe en verhoogde kosten die hiermee gepaard opgevangen binnen het bestaande budget (o.a. door uitfasering software). Door nieuwe taken (sociaal domein), de toegenomen digitalisering, de verdergaande afhankelijkheid voor de bedrijfsvoering van de digitale omgeving en inflatiecorrecties zijn de toenemende software kosten niet langer op te vangen binnen het bestaande budget. In 2017 zijn deze kosten (voor een deel) opgevangen binnen de (incidentele) budgetten van Twenterand Digitaal. Voor 2018 hebben deze kosten geleid tot een overschrijding van het budget.
 Enkele voorbeelden:
 - voor het digitaal vergader en de digitale besluitvorming gebruiken wij iBabs. Als gevolg van het succes van deze applicatie is het aantal gebruikers gegroeid van 100 naar 150 gebruikers
 - door het uitblijven van een landelijke voorziening bevolkingsadministratie hebben we een voorziening in moeten kopen om onze dienstverlening aan onze inwoners te continueren
 - consulenten in het sociaal domein kunnen opdrachten voor de zorg aan onze inwoners digitaal versturen

Voorstel	i/s	jaar	Financiën
Beschikbaar houden van programmatuur	s	2020	€ 160.000
	s	2021	€ 170.000
	s	2022	€ 180.000
	s	2023	€ 200.000

- Archiveren volgens de archiefwet
- Doorontwikkelen doelenbomen
- Uitvoeren van risicomanagement
- Bijhouden van de verzekeringsportefeuille
- Uitvoeren controlewerkzaamheden
- Onderzoeken rechtmatigheid en doelmatigheid
- Uitvoeren van het Verbeterplan Bedrijfsvoering

Subdoel: Goede advisering en ondersteuning Raad & Griffie

Zie paragraaf bedrijfsvoering

Subdoel: Een zodanig ingericht besluitvormingsproces waardoor besluiten in rechte in stand kunnen blijven

De activiteiten zijn er op gericht het proces van besluitvorming zodanig te organiseren en te laten verlopen dat de besluiten die worden genomen in rechte in stand kunnen blijven.

Activiteiten

- Het nemen van besluiten door college/raad
- Opstellen en actualiseren mandaatbesluit
- Toetsen van verordeningen, beleidsregels en overeenkomsten
- Uitvoeren kwaliteitszorg
- Uitvoeren Budgetbeheerregeling
- Ondersteunen van de diverse commissies
- Voeren van verweer/ vertegenwoordigen van bestuursorgaan in bezwaar en beroep
- Horen van inwoners
- Volledig heroverwegen van besluiten irt bezwaar
- In behandeling nemen, toetsen, coördineren en afdoen van bezwaren en klachten
- Voorbereiden zittingen Overijsselse Ombudsman

Subdoel: Een jaarlijks materieel sluitende begroting en een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening

Een materieel sluitende begroting wil zeggen dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten en dat stelposten en taakstellingen op programmaniveau zijn ingevuld. De toezichthouder, de provincie, zal dit beoordelen en hierop haar toe-zichtsvorm bepalen. Jaarlijks, voor 15 juli, moet een vastgestelde jaarrekening met een goedkeurende accountantsverklaring, inclusief een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring, aangeleverd zijn bij de provincie Overijssel.

Activiteiten

- Voeren van een juiste en volledige financiële administratie
- Aanmanen/invorderen bedragen
- Uitvoeren treasury-beleid

- Opstellen gemeentelijke belastingverordening (uitvoering Gemeentelijk Belastingkantoor Twente)

Verplichte indicatoren

Verplichte indicatoren	Begroot 2020	Begroot 2019	2018	2017	2016	Bron
Formatie*			183,4	176	191,2	Vensters voor Bedrijfsvoering
Werkelijke Bezetting*			183,4	176,2	192,0	Vensters voor Bedrijfsvoering
Apparaatskosten (kst. per inwoner)			€ 542	€ 561	€ 517	Vensters voor Bedrijfsvoering
Externe inhuur (% van de loonsom)			20,8%	22,2%	19,0%	Vensters voor Bedrijfsvoering
Overhead (% van de totale lasten)			32,9%	29,1%	29,5%	Vensters voor Bedrijfsvoering

* cijfers zijn per 31-12

Bijlagen

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPR	Internationaal Privaatrecht

ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
mfa	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl. Juridisch
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
SEV	Sociaal Economische Visie
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SoZa	Sociale Zaken
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
TTI	Twenterand Tourist Info
UP	Uitvoeringsprogramma
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTE	Vrijtijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Wajong Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wet WIJ Wet investeren in jongeren
Wgr Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
Wlz Wet langdurige zorg
Wmo Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ Wet Onroerende Zaakbelasting
Wro Wet ruimtelijke ordening
Wsw Wet sociale werkvoorziening
WT-4 West Twente 4 gemeenten
Wvggz Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering Werkloosheidsuitkering
Wwb Wet werk en bijstand
ZAT Zorg- en adviesteam